



MINISTERUL
EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII



Capacitățile instituționale ale Centrelor de tineret din Republica Moldova

#Raport de evaluare inițială 2018

Raportul de evaluare inițială „Capacitățile instituționale ale Centrelor de tineret din Republica Moldova” a fost elaborat cu suportul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării (MECC) și Fondului ONU pentru Populație (UNFPA), în cadrul *Fondului Comun pentru dezvoltarea serviciilor de tineret pentru tineri, inclusiv cei mai vulnerabili* și nu reprezintă neapărat punctul de vedere al MECC, UNFPA sau al oricărei alte organizații afiliate.

Scopul *Fondului comun pentru dezvoltarea serviciilor de tineret pentru tineri, inclusiv cei mai vulnerabili* este creșterea disponibilității și a calității serviciilor prietenoase tinerilor la nivel local, cu accent pe tinerii cei mai vulnerabili.

Autori:

Terre des hommes Moldova



Asociația Obștească pentru Copii și Tineret „Făclia” din mun. Ungheni

Cuprins

1. Introducere	5
2. Metodologie	8
2.1. Organizarea procesului de evaluare	8
2.2. Participanții la procesul de evaluare	9
2.3. Metode de evaluare	12
3. Capacitățile instituționale ale Centrelor de tineret din Republica Moldova	16
3.1. Constatări și rezultate generale ale evaluării (nivelul de dezvoltare al Centrelor de tineret)	16
3.2. Cadrul instituțional - normativ, organizatoric și funcțional	18
3.3. Planificare, monitorizare, evaluare și raportare	20
3.4. Managementul resurselor umane	20
3.5. Servicii pentru tineri	22
3.6. Imagine publică, comunicare și parteneriate	24
3.7. Management și viabilitate financiară	26
3.8. Locație, infrastructură și dotări	29
4. Necesitățile și interesele tinerilor	30
4.1. Profilul tinerilor	30
4.2. Necesitățile tinerilor	31
4.3. Interesele tinerilor	32
4.4. Problemele tinerilor	32
4.5. Drepturile tinerilor și respectarea lor	34
4.6. Participarea tinerilor și voluntariat	34
5. Activitatea Centrelor de tineret în viziunea tinerilor	37
5.1. Spațiul fizic și amplasarea	37
5.2. Spațiul interior	37
5.3. Orarul de lucru	38
5.4. Activitățile Centrului de tineret	39
5.5. Profilul Specialistului în lucrul cu tineri	40
6. Concluzii și recomandări	41
6.1. Concluzii	41
6.2. Recomandări adresate Autorităților Publice Centrale	43
6.3. Recomandări adresate Autorităților Publice Locale	43
6.4. Recomandări adresate Centrelor de tineret	44
7. Anexe	46
7.1. Instrumentele de evaluare inițială a capacitaților instituționale ale Centrelor de tineret	46
7.2. Opiniile tinerilor privind profilul tinerilor, necesitățile, interesele, problemele	67
7.3. Rezultatele metodei "Body mapping"	72

1. Introducere

Tinerii din Republica Moldova reprezintă astăzi 30% din populație și sunt forța motrice a dezvoltării unei societăți incluzive, democratice și pașnice, contribuind la progresul social și economic de care are nevoie țara. Cu toate acestea, tinerii se confruntă cu multiple provocări, cum ar fi accesul limitat la piața forței de muncă, fapt ce îi face mai vulnerabili din punct de vedere economic; peste 100 000 de copii și adolescenți cresc fără părinți, din cauza migrației de muncă; instituțiile de învățământ au o capacitate limitată de a contribui la dezvoltarea abilităților de viață ale tinerilor pentru a preveni comportamentele riscante în rândul acestora, dar și pentru a le susține potențialul de cetățeni activi. Există încă numeroase cazuri de sarcini în adolescență la nivel de țară, fapt ce împiedică fetele tinere să-și continue educația și să-și realizeze obiectivele profesionale. Aproximativ 20% dintre tineri intenționează să emigreze în scopuri de muncă, iar 27% dintre tineri nu sunt antrenați nici în procesul educațional, nici în câmpul muncii. Situația actuală demonstrează o reducere a potențialului de participare a tinerilor la procesele democratice din țară și un nivel scăzut de contribuție a acestora la dezvoltarea socială și economică a Republicii Moldova.

Dezvoltarea sectorului de tineret, precum și a structurilor de tineret și a organizațiilor/instituțiilor ce oferă programe și servicii tinerilor, axate pe dezvoltarea cunoștințelor și competențelor acestora în vederea integrării depline, implicării active în toate aspectele vieții, este o prioritate asumată de Guvernul Republicii Moldova prin aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare a Sectorului de tineret 2020. În acest context, agenda națională până în anul 2020 include obiectivul de a contribui la formarea cunoștințelor, abilităților, deprinderilor, atitudinilor și comportamentelor necesare pentru integrarea cât mai reușită a tinerilor în societate, inclusiv a celor din grupul cu oportunități reduse și obiectivul specific - Asigurarea calității și eficienței serviciilor oferite tinerilor, astfel încât, până la finele anului 2020, acestea să fie accesibile pentru cel puțin 90% din tineri.

Tinerii trebuie plasați în centrul eforturilor statului, societății și partenerilor de dezvoltare pentru a le

facilita deprinderea valorilor democratice bazate pe drepturile omului, realizarea potențialului creativ și inovator, astfel contribuind la dezvoltarea sectorului per ansamblu. Mai mult ca atât, dezvoltarea tinerilor și participarea acestora reprezintă aspecte transversale în Agenda pentru Dezvoltare Durabilă 2030, tinerii deținând un rol important și cu impact pozitiv în dezvoltarea durabilă a țării.

În acest context, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova (MECC) și Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) în Republica Moldova au stabilit un parteneriat durabil axat pe creșterea disponibilității și calității serviciilor de tineret la nivel local prin crearea „Fondului comun pentru dezvoltarea serviciilor de tineret pentru tineri, inclusiv cei mai vulnerabili”.

Raportul de evaluare inițială a capacităților instituționale ale Centrelor de tineret din Republica Moldova a fost elaborat în contextul Programului de Dezvoltare a Centrelor de tineret pentru anii 2017 – 2022, implementat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (MECC) și Fondul Organizației Națiunilor Unite pentru Populație în Moldova (UNFPA), care are drept scop consolidarea capacităților instituționale ale Centrelor de tineret în vederea dezvoltării și extinderii teritoriale a serviciilor de tineret.

Programul pornește de la obiectivul 2 al Strategiei Naționale de Dezvoltare a Sectorului de tineret 2020 - contribuirea la formarea cunoștințelor, abilităților, deprinderilor, atitudinilor și comportamentelor necesare pentru integrarea cât mai reușită a tinerilor în societate, inclusiv a celor din grupul cu oportunități reduse și obiectivul specific 2.1 - Asigurarea calității și eficienței serviciilor oferite tinerilor, astfel încât, până la finele anului 2020, acestea să fie accesibile pentru cel puțin 90% din tineri.

Inițial, procesul de evaluare a fost planificat în 23 de localități, dintre care 13 raioane: Ocnița, Rîșcani, Florești, Glodeni, Sîngerei, Fălești, Rezina, Nisporeni, Dubăsari, Criuleni, Anenii Noi, Cimișlia, Leova și 10 municipii: Edineț, Orhei, Soroca, Cahul, Strășeni, Hîncești, Ungheni, Comrat, Bălți și Chișinău. La

momentul demarării evaluării inițiale a capacităților instituționale ale Centrelor de tineret, iulie 2018, trei dintre municipii (Chișinău, Bălți și Comrat) deși au manifestat interes față de Programul de Dezvoltare a Centrelor de tineret 2022, nu sunt parte a Programului pe motiv că Administrația Publică Locală nu a reușit să semneze un acord de parteneriat cu Ministerul. Iată de ce, în municipiile respective a fost realizată doar evaluarea necesităților și intereselor tinerilor.

În același timp, analiza pe componenta necesităților și intereselor tinerilor se planifica să fie realizată în toate cele 23 de raioane/municipii. Din motivul constrângerilor administrative și a resurselor umane la nivel raional în organizarea întâlnirilor cu tinerii, această componentă nu a fost posibil de realizat în raionul Florești și municipiul Strășeni.

În acest context au fost evaluate capacitățile instituționale a 20 de Centre de tineret care, la momentul desfășurării evaluării, erau incluse în Programul de Dezvoltare a Centrelor de tineret pentru anul 2022.

Evaluarea rețelei Centrelor de tineret a fost efectuată în două etape. La prima etapă, a avut loc colectarea datelor, analiza acestora și elaborarea raportului cu recomandări privind dezvoltarea Centrelor de tineret. La a doua etapă, vor fi elaborate Planurile individuale de dezvoltare instituțională pentru cele 20 de Centre de tineret, inclusiv filialele acestora.

S-au evaluat următoarele domenii ale capacităților instituționale:

- cadrul normativ, organizatoric și funcțional;
- planificare, monitorizare, evaluare și raportare;
- managementul resurselor umane;
- servicii pentru tineri;
- imagine publică, comunicare și parteneriate;
- management și viabilitate financiară;
- locație, infrastructură și dotări;
- necesitățile și interesele tinerilor.

Evaluarea reprezintă o radiografiere a mediului extern în care activează Centrele de tineret, dar și a mediului organizațional intern, prin consultarea părților interesate, ținându-se cont de factorii care influențează eficiența centrelor.

Ca urmare a evaluării a fost posibilă atestarea stării următoarelor aspecte, dar și identificarea intervențiilor necesare pentru îmbunătățire:

- Organizarea și funcționarea Centrelor de tineret și a filialelor acestora;
- Corespunderea activităților Centrelor de tineret cu obiectivele și sarcinile stabilite de cadrul normativ în vigoare;
- Managementul resurselor umane, imaginea publică și interacțiunea Centrelor de tineret cu autoritățile publice locale, organizațiile societății civile, alte structuri de tineret;
- Infrastructura și dotările Centrului de tineret;
- Identificarea domeniilor de dezvoltare instituțională adecvate stimulării progresului și a rezultatelor pozitive în activitatea Centrelor de tineret;
- Identificarea nevoilor și intereselor tinerilor beneficiari și potențiali beneficiari ai Centrelor de tineret;
- Formularea de recomandări pertinente pentru consolidarea capacităților instituționale ale Centrelor de tineret;
- Stabilirea direcțiilor și priorităților privind dezvoltarea instituțională a Centrelor de tineret.

Documente de referință de care s-a ținut cont în procesul evaluării sunt:

- Codul Civil al Republicii Moldova Nr. 1107 din 06.06.2002
- Legea privind administrația publică locală Nr. 436 din 28.12.2006
- Strategia Națională de Dezvoltare a Sectorului de tineret 2020 și planul de acțiuni privind implementarea acesteia, H.G. nr. 1006 din 10.12.2014
- Legea cu privire la tineret nr. 215 din 29.07.2016
- Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea Centrului de tineret, aprobat de Ministrul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova prin Ordinul Nr. 64 din 06.04.2017
- Programul de Dezvoltare a Centrelor de tineret pentru anii 2017-2022, aprobat prin Ordinul Ministrului Tineretului și Sportului 65t din 06.04.2017
- Standardele Consiliului Europei pentru Centrele de tineret <https://www.coe.int/en/web/youth/quality-label-for-youth-centres>

Pe de altă parte, pentru a putea îmbunătăți funcționarea Centrelor de tineret, un rol important l-a avut analiza necesităților și intereselor tinerilor. Aceasta a inclus aspecte ce țin de: profilul tânărului, nevoile și interesele tinerilor, drepturile tinerilor și respectarea lor, identificarea programelor de interes pentru tineri, dar și evaluarea de către tineri a programelor actuale oferite de Centrele de tineret.

Constatările, concluziile și recomandările formulate în acest document rezidă dintr-un proces participativ care a implicat managerii, specialiștii în lucrul de tineret, tinerii, fondatorii Centrelor de tineret, precum și funcționarii publici responsabili de politicile de tineret la nivel raional.

Constatările și recomandările prezentate în cadrul raportului vor sta la baza etapei a doua - elaborarea Planurilor individuale de dezvoltare instituțională a Centrelor de tineret pentru perioada 2019-2022.

Reieșind din cele menționate, Raportul de evaluare inițială a capacităților instituționale ale Centrelor de tineret oferă autorităților publice centrale și locale un context larg de înțelegere a constrângerilor, dar și perspectivelor de dezvoltare a Centrelor de tineret, care servește baza reconceptualizării politicilor de finanțare și a cadrului de reglementare pentru sectorul de tineret.

2. Metodologie

Evaluarea a fost realizată în baza metodologiei de evaluare a capacităților instituționale ale Centrelor de tineret, dintr-o perspectivă bazată pe abordare larg participativă, responsabilă, transparentă și nediscriminatorie, care presupune asigurarea diversității participanților implicați în cadrul evaluării.

2.1. Organizarea procesului de evaluare

2.1.1. Evaluarea capacității instituționale a Centrelor de tineret

Mobilizarea și planificarea – a presupus implicarea părților interesate (fondatorii, specialiștii responsabili de implementarea politicilor de tineret la nivel local, managerii, specialiștii în lucrul de tineret) și elaborarea unui plan de lucru și dezvoltarea instrumentelor de cercetare.

Cercetarea în teren în baza instrumentelor dezvoltate – au fost colectate informații și date referitoare la capacitatea existentă și la cea dezirabilă. Aceste date și informații au fost obținute prin următoarele metode: auto-evaluare, interviuri și chestionare;

Colectarea, analiza și interpretarea datelor – prin comparația capacităților existente și a celor dezirabile a fost determinat volumul investiției de efort necesar pentru a micșora decalajul dintre acestea și a fost generat, totodată, impulsul pentru formularea unui răspuns adecvat nevoilor de dezvoltare a capacităților Centrelor de tineret.

La nivelul fiecărui Centru de tineret evaluat, capacitățile au fost abordate sub aspect general, organizațional și individual, precum și transversal: cadrul incluziv, participare publică, transparență, responsabilitate.

La nivel local a fost examinată documentația de planificare financiară pe sectorul de tineret, în special aspectul privind integrarea Centrelor de tineret ca instituții care contribuie la implementarea politicii de tineret, precum și corespunderea indicatorilor de performanță financiară în raport cu misiunea Centrului de tineret.

Evaluarea a avut două componente, una ce ține de analiza cadrului instituțional și a doua ce ține de identificarea necesităților și intereselor tinerilor beneficiari sau potențiali beneficiari (Anexa 7.7. Instrumente de evaluare a necesităților și intereselor tinerilor).

Sistemul de evaluare a avut drept temei prevederile cadrului normativ care reglementează cadrul juridic de organizare și funcționare a Centrelor de tineret, sistemul finanțelor publice, drepturile și responsabilitățile fondatorilor, Autorităților Publice Locale de ambele nivele, termenii de apariție a acestor instituții, precum și prioritățile la nivel național în sectorul de tineret, trasate în documentele strategice la atingerea cărora urmează să contribuie și Centrele de tineret.

Evaluarea a fost realizată prin aplicarea metodelor cantitative și calitative de cercetare, având o abordare participativă, cu implicarea managerilor și personalului de specialitate al Centrelor de tineret, tinerilor beneficiari sau potențiali beneficiari ai serviciilor Centrelor de tineret, reprezentanților Autorităților Publice Locale în subordinea cărora se află Centrele de tineret și de care depinde dezvoltarea acestor instituții, precum și a altor prestatori de servicii pentru tineri din unitatea administrativ teritorială (bibliotecă, centre de sănătate prietenoase tinerilor, centre comunitare etc.).

2.1.2. Organizarea procesului de evaluare a necesităților și intereselor tinerilor

Tipul eșantionului: Eșantionul folosit a fost unul aliator și stratificat, ținând cont de următoarele criterii: vârsta tinerilor, beneficiari/potențial beneficiari ai Centrului de tineret, diversitate etnică, ocupație (elev, student, șomer, angajat, etc.), statut civil (căsătorit, necăsătorit, divorțat, văduv, etc.), tineri părinți, tipul de localitate (sat, sat centru de comună, oraș, centru raional, municipiu).

Universul de eşantionare: Tinerii cu vârste cuprinse între 14-35 de ani divizați pe 5 categorii: 14-16 ani, 17-19 ani, 20-24 ani, 25-29 ani, 30-35 ani.

Localitățile incluse în eşantion: Evaluarea necesităților și intereselor tinerilor a fost planificată în 13 raioane și 10 municipii.

Spațiul desfășurării: Evaluările în mare măsură s-au petrecut în consiliile raionale, căminele de cultură, Centrele de tineret, (active la moment) locația fiind aleasă luând în considerare accesibilitatea, spațiile libere și localizarea centrală. În majoritatea cazurilor, localul a răspuns la necesitățile organizării a unui sau

a mai multe focus grupuri simultan, fiind asigurate câteva spații libere.

Selecția participanților: Selecția participanților la focus grup în fiecare localitate a fost realizată folosind criteriile de stratificare enumerate mai sus, vârsta, genul (i.e., un număr aproximativ egal de bărbați și femei), nivel de școlaritate etc. Pentru a facilita procesul de selecție și recrutare a participanților au fost selectate și recomandate anumite practici bune din alte raioane (i.e., comunicarea și conlucrarea cu alți specialiști din raion: primari de localități, asistenți sociali, cadre didactice, ofițer de probațiune etc.)

2.2. Participanții la procesul de evaluare

2.2.1. Participanții la evaluarea capacităților instituționale a Centrelor de tineret

Participanți la evaluare au fost 86 adulți (49 de femei și 37 de bărbați): manageri ai Centrelor de tineret, specialiști în lucrul de tineret, reprezentanți ai fondatorilor Centrelor de tineret, funcționari publici responsabili de coordonarea și dezvoltarea politicii de tineret la nivel local, partenerii Centrelor.

Un rol important în evaluare l-au avut reprezentanții fondatorilor Centrelor de tineret, autoritățile publice locale de nivel II, în special vicepreședinții raioanelor responsabili de domeniul social, educație, cultură.

De asemenea, funcționarii publici responsabili de politicile de tineret la nivel raional au furnizat informații specifice referitoare la planurile locale de acțiuni în domeniul de tineret, serviciile pentru tineri existente la nivel de raion și rolul Centrelor de tineret în implementarea politicilor locale de tineret.

Menționăm faptul că în raioanele Florești, Cimișlia, Rezina și Dubăsari, Centrele de tineret nu sunt încă funcționale și nu au manageri desemnați și nici alți angajați. Astfel, la evaluare au participat 16 manageri ai Centrelor de tineret și 18 specialiști în lucrul de tineret. Vârsta acestora este cuprinsă între 24 – 55 ani, media fiind de 35 ani.

Nr.	Participanți	Număr
Interviu 1	Managerul Centrului de tineret	16
Interviu 2	Specialiștii în lucrul de tineret	18
Interviu 3	Fondatorul Centrului de tineret	20
Interviu 4	Funcționarul public responsabil de politicile de tineret la nivel raional	20
Interviu 5	Reprezentanții partenerilor Centrului de tineret	12

Tabloul 2.1. Participanți la interviuri individuale realizate în cadrul evaluării.

2.2.2. Participanții la evaluarea necesităților și intereselor tinerilor

Evaluarea necesităților și intereselor tinerilor s-a realizat prin aplicarea metodei calitative de colectare a datelor – focus grupul. În total au fost realizate 51 de discuții în grup (focus-grupuri), la care au participat

483 de tineri din 12 raioane și 9 municipii, cu excepția raionului Florești și municipiului Strășeni, motivul fiind constrângerile administrative și resursele umane la nivel raional. Descriem în continuare parametrii participanților și criteriile de bază după care au fost selectați.

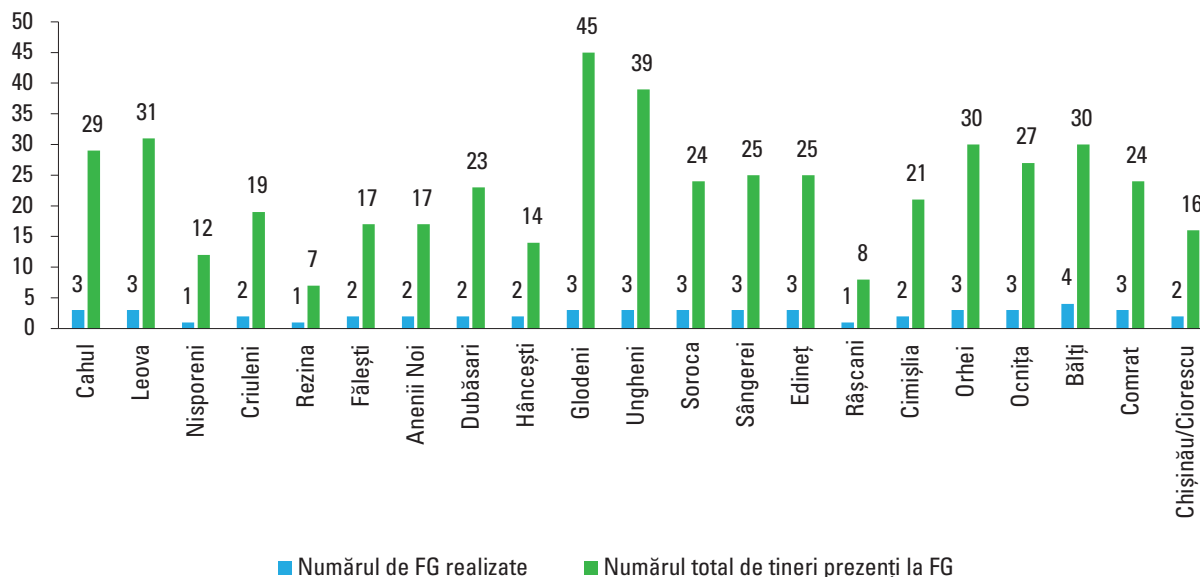


Figura 2.1. Numărul participanților la focus-grupuri pe raioane.

Unul din criteriile importante de stratificare de care s-a ținut cont a fost și asigurarea diversității de sexe, după cum se observă în graficul de mai jos

femeile au participat în proporție de 62% (291 femei), bărbații fiind reprezentanți în proporție de 38% (181 bărbați).

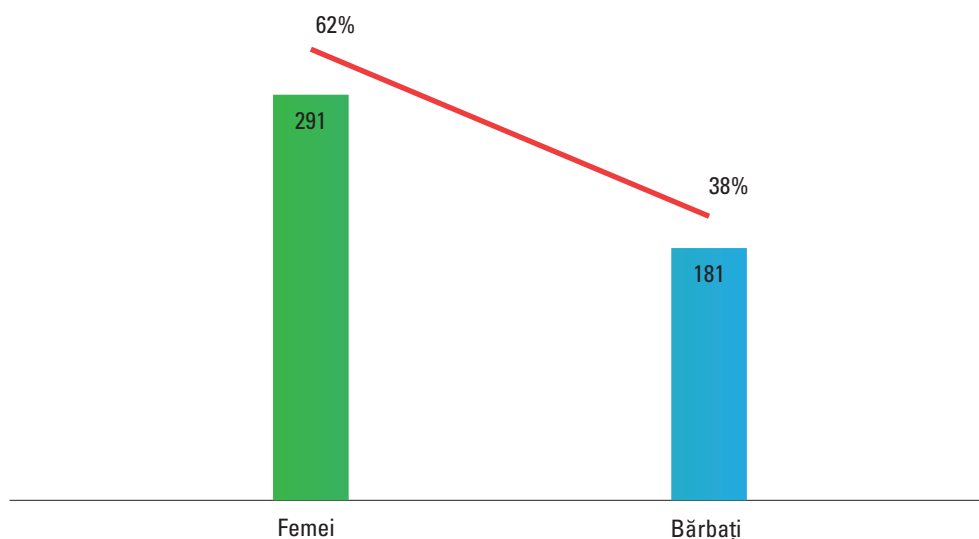


Figura 2.2. Distribuție eșantion pe sexe

Pentru asigurarea reprezentativității studiului, tinerii au fost divizați după 5 criterii de vârstă de la 14-16 ani, 17-19 ani, 20-24 ani, 25-29 ani, 30-35 ani.

Aleatoriu pentru fiecare raion s-au distribuit câte 3 grupe de vârste, astfel acoperind egal toate gama de vârste de la 14 până la 35 de ani.

Distribuția pe criteriul de vârstă mai detaliată a dat posibilitatea de a evalua și înțelege mai aprofundat

specificul caracteristicilor de vârstă ale tinerilor, schimbarea profilului, necesităților, intereselor și ocupației.

Cel mai reprezentativ grup a fost cel al tinerilor cu vârsta de 14-16 ani, care constituie 42% din toți intervievații, cei mai puțin prezenți au fost tinerii de 30-35 ani, cu reprezentativitate de 9%. (Fig. 2.3). La unele discuții au mai participat 9 copii de 13 ani și câte o persoană de 38 și respectiv 42 ani.

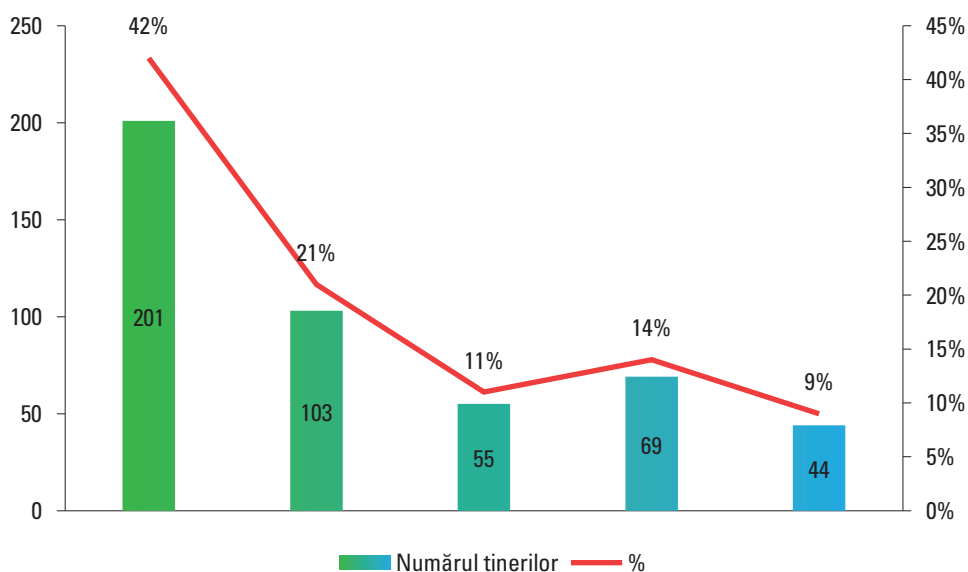


Figura 2.3. Prezența participanților pe criteriul de vârstă

Ținând cont de misiunea Centrelor de tineret de a ajunge în toate comunitățile din raioanele unde sunt prezente, stratificarea după mediul de reședință și prezența participanților din cât mai multe localități

a fost una crucială. În baza graficului de mai jos se poate observa că aproximativ în egală măsură au fost reprezentați participanți din mediul rural cu 51% (243) și mediul urban 49% (229).

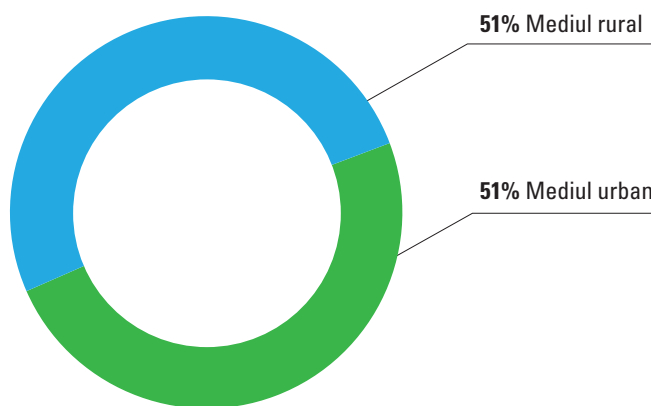


Figura 2.4. Distribuirea participanților după mediul de reședință

Alt criteriu de formare a eșantionului a fost ocupația, în figura 2.5, putem să observăm că jumătate din intervievați au fost elevi - 55.5% (262 participanți),

o treime angajați - 27% (127 participanți), studenți - 12.7% (60 participanți), iar 2 persoane prezente erau în concediu de maternitate.

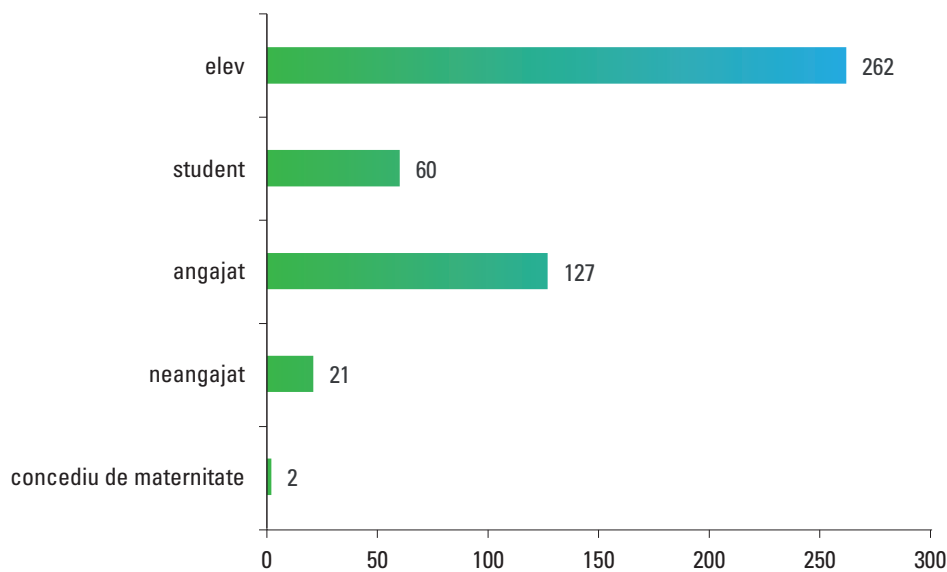


Figura 2.5 Distribuția participanților după ocupație

2.3. Metode de evaluare

2.3.1. Metode de evaluare a capacităților instituționale

Colectarea datelor a fost realizată prin utilizarea unei combinații de metode și tehnici calitative și cantitative, încurajând participarea subiecților cercetării.

Instrumente	Obiective	Subiecte abordate
Chestionar general (Fișa de autoevaluare)	Colectarea datelor tehnice și operaționale privind dezvoltarea instituțională a Centrelor de tineret.	<ul style="list-style-type: none"> • Cadrul normativ, organizatoric și funcțional; • Planificare, monitorizare, evaluare și raportare; • Managementul resurselor umane; • Servicii pentru tineri; • Imagine publică, comunicare și parteneriate; • Management și viabilitate financiară; • Locație, infrastructură și dotări;
Ghid de interviu destinat managerilor	<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea dificultăților și problemelor specifice activităților Centrului de tineret; • Identificarea soluțiilor pentru creșterea nivelului de performanță a Centrului de tineret. 	<ul style="list-style-type: none"> • Activitatea operațională a Centrului de tineret • Programele/activitățile implementate în cadrul Centrului de tineret • Accesibilitatea programelor și activităților Centrului de tineret • Managementul resurselor umane • Infrastructura și dotările Centrului de tineret • Durabilitatea Centrului de tineret • Îmbunătățirea programelor/activităților Centrului de tineret

Instrumente	Obiective	Subiecte abordate
Ghid de interviu destinat specialiștilor în lucrul de tineret	<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea dificultăților și problemelor specifice activităților Centrului de tineret; • Identificarea soluțiilor pentru creșterea nivelului de performanță a Centrului de tineret; 	<ul style="list-style-type: none"> • Programele/activitățile implementate în cadrul Centrului de tineret • Accesibilitatea programelor și activităților Centrului de tineret • Managementul resurselor umane • Infrastructura și dotările Centrului de tineret • Îmbunătățirea programelor/activităților Centrului de tineret
Ghid de interviu destinat fondatorului	<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea perspectivelor de durabilitate ale Centrului de tineret. 	<ul style="list-style-type: none"> • Durabilitatea Centrului de tineret • Îmbunătățirea programelor/activităților Centrului.
Ghid de interviu adresat funcționarului public din cadrul autorității publice locale	<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea locului și rolului Centrului de tineret în implementarea Strategiei raionale de tineret. 	<ul style="list-style-type: none"> • Strategia Raională de tineret • Accesibilitatea programelor și activităților Centrului de tineret • Durabilitatea Centrului de tineret • Îmbunătățirea programelor/activităților Centrului de tineret

Tabloul 2.2. Instrumente de lucru aplicate pe parcursul evaluării

Datele colectate au fost analizate în funcție de specificul întrebărilor, prin două metode - analiza de conținut și analiza statistică.

2.3.2. Modalitatea de determinare a nivelului de dezvoltare instituțională

Determinarea nivelului de dezvoltare instituțională a fiecărui Centru de tineret a fost realizată în baza unui sistem de punctaj, informația inițială pentru evaluare fiind colectată în baza chestionarelor și interviurilor

realizate. Menționăm că divizarea pe nivele de dezvoltare a Centrului de tineret este una convențională, proporțională situației de fapt, și nu etichetează Centrele de tineret.

Domeniile de evaluare sunt divizate pe indicatori de evaluare. Pentru fiecare indicator au fost stabilite aspecte de evaluare/indicatori de monitorizare, apreciindu-se în felul următor:

Proporția de realizare a indicatorilor de monitorizare	Punctaj acordat
0 % - 25 %	1 punct
25 % - 50 %	2 puncte
50 % - 75 %	3 puncte
75 % - 100 %	4 puncte

Tabloul 2.3. Modalitatea de calcul a punctajului

Astfel, pentru fiecare indicator de evaluare a fost obținută constatarea unei situații existente pe indicatorul evaluat. Scorul pentru fiecare domeniu a fost obținut prin calcularea mediei aritmetice a punctajului obținut pe indicatori. Scorul final pentru Centrul de tineret evaluat în scopul identificării capacităților instituționale a fost obținut prin calcularea mediei aritmetice a punctajului obținut pe domeniile de evaluare.

Ulterior, în funcție de scorul obținut, nivelul de dezvoltare instituțională a fiecărui Centru de tineret a fost apreciat cu unul din cele 4 calificative:

Nivel	Descriere	Scor
Incipient	<ul style="list-style-type: none"> Centrul de tineret este la etapa de formalizare a activității. Este în proces de stabilire a serviciilor și de dezvoltare a infrastructurii. Toate domeniile și aspectele evaluate sunt în stare rudimentară sau inexistente. Echipa învață conținutul și aplicarea procedurilor, dar implementarea acestora încă nu este stabilă. A realizat indicatorii de monitorizare în proporție de 0-25% 	0 – 1
Intermediar	<ul style="list-style-type: none"> Are experiență de activitate și structurile de administrare sunt funcționale. Spectrul de servicii este în proces de dezvoltare. Infrastructura, baza materială este asigurată. A realizat indicatorii de monitorizare în proporție de 25-50% 	1 – 2
Consolidat	<ul style="list-style-type: none"> Centrul de tineret este o entitate activă la nivel local, are relații de parteneriat dezvoltate la nivel regional. Prestează un spectru mare de servicii pentru tineri. A realizat indicatorii de monitorizare în proporție de 50-75% 	2 – 3
Avansat	<ul style="list-style-type: none"> Centrul de tineret este funcțional, cadrul intern de organizare și funcționare este pus la punct; Are capacitate sporită de planificare, monitorizare, evaluare și raportare; Centrul de tineret asigură un management eficient al resurselor umane; Prestează un spectru întreg de servicii pentru tineri; Centrul de tineret este implicat în rețele și proiecte locale, regionale, naționale și internaționale; Centrul de tineret dispune de mai multe surse de venit, durabilitatea financiară este asigurată; Este platformă de preluare a bunelor practici pentru structuri similare din țară. A realizat indicatorii de monitorizare în proporție de 75-100% 	3 – 4

Tablelul 3.3. Descrierea nivelelor de dezvoltare instituțională a Centrelor de tineret

2.3.3. Metodele de evaluare a necesităților și intereselor tinerilor

Evaluarea necesităților și intereselor tinerilor a fost realizată prin intermediul metodei de interviu în grup - focus grup (Anexa I - Instrumentele de evaluare inițială a capacităților instituționale ale Centrelor de tineret). Ceea ce a permis explorarea cât mai

calitativă a necesităților și intereselor tinerilor, ținând cont de diversitatea eșantionului.

Întreg interviul a fost divizat în câteva sub-teme, considerate relevante pentru obiectivele și scopul acestui studiu. Astfel, ghidul de discuții a cuprins următoarele teme:

Teme	Descriere
Profilul tânărului	<ul style="list-style-type: none"> Cine este un tânăr, care sunt caracteristicile unui tânăr, care sunt deosebirile în funcție de criteriu de vârstă, sex, statut social etc. care sunt ocupațiile unui tânăr, prin ce se aseamănă tinerii.
Nevoile tinerilor	<ul style="list-style-type: none"> Care sunt nevoile tinerilor: cele mai des întâlnite, diferențe dintre nevoile tinerilor după sex, vârstă, mediul social etc., cu ce probleme se confruntă tinerii în realizarea acestora, la cine apelează după ajutor, unde se simt în siguranță/nesiguranță.
Interesele tinerilor	<ul style="list-style-type: none"> Care sunt interesele tinerilor: ce le place cel mai mult, diferențe dintre interesele tinerilor după sex, vârstă, mediul social, etc., cu ce se ocupă tinerii în timpul liber, unde petrec timpul liber, care interese sunt satisfăcute și care nu.
Drepturile tinerilor și respectarea lor	<ul style="list-style-type: none"> Ce înțeleg tinerii prin drepturi, în ce măsură ei percep că sunt respectate drepturile la: informare, liberă exprimare, participare, timp liber, etc. Ce înseamnă participare, unde pot participa tinerii (domeniile), cum sunt implicați tinerii în familie, în viața instituției de învățământ, în viața comunității locale etc., cauzele faptului că tinerii mai puțin se implică în viața socială, cum pot fi implicați mai mult, cum pot fi motivați să participe activ la nivel de comunitate.
Voluntariat	<ul style="list-style-type: none"> Ce cunosc tinerii despre voluntariat, cât de des este practicat, domeniile sale și cum pot fi motivați să practice voluntariatul.
Informare	<ul style="list-style-type: none"> Cum sunt informați tinerii, de unde află informațiile, de ce fel de informații au nevoie tinerii.
Identificarea programelor de interes pentru tineri	<ul style="list-style-type: none"> Ce activități le plac tinerilor, serviciile care ar fi bine dezvoltate la nivel de raion, cum ar putea fi dezvoltate serviciile de outreach.

Teme	Descriere
Evaluarea programelor oferite de Centru de tineret	<ul style="list-style-type: none"> • Ce reprezintă un Centru de tineret, cum trebuie să fie un centru prietenos tinerilor, cum pot fi motivați tinerii să vină la centru, ce programe/activități sunt necesare de dezvoltat, cum trebuie să fie un specialist în lucru de tineret etc.
Întrebări specifice pentru focus grup realizat cu membrii Consiliului Local al Tinerilor	<ul style="list-style-type: none"> • Care este modalitatea de colaborare a membrilor Consiliului Local al Tinerilor cu specialiștii de la Centrul de tineret; care sunt condițiile pentru îmbunătățirea conlucrării; care este experiența membrilor Consiliului Local al Tinerilor în implicarea tinerilor în activități.

Tabelul 3.4. Temele de discuție în cadrul focus grupurilor cu tinerii

Pentru diversificarea metodelor și pentru a face procesul mai interactiv, pe lângă ghidul de interviu s-a mai folosit și metoda Body Mapping sau Imaginea corporală (anexa 7.7 - Descrierea metodei). Aceasta s-a utilizat ca un focalizator pentru a explora și a înregistra opiniile participanților cu privire la profilul/nevoile/interesele tânărului.

Această metodă a fost utilizată primordial pentru grupul de tineri cu vârsta de 14-16 ani/17-19 ani din motiv că, la această vârstă, are loc structurarea personalității la nivel cognitiv (se formează spiritul critic, capacitatea de analiză etc.), emoțional (fluctuația emoțiilor, schimbări dese de dispoziție, susceptibilitate etc.), fiziologic (schimbări hormonale, instabilitate și impulsivitate mai mare a mișcărilor).

3. Capacitățile instituționale ale Centrelor de tineret din Republica Moldova

3.1. Constatări și rezultate generale ale evaluării (nivelul de dezvoltare al Centrelor de tineret)

În acest compartiment sunt prezentate cele mai importante constatări privind nivelul de dezvoltare instituțională a Centrelor de tineret din Republica Moldova.

3.1.1. Cadrul instituțional-normativ, organizatoric și funcțional

20 de Centre de tineret, parte a Programului de Dezvoltare a Centrelor de tineret pentru anii 2017 – 2022, sunt incluse pe agenda locală în 20 de raioane ale Republicii Moldova. Totuși, în 4 raioane, (Glodeni, Florești, Cimișlia, Dubăsari) Centrele de tineret încă nu și-au început activitatea. 19 Centre de tineret sunt constituite în baza deciziei autorității publice locale, 1 Centru de tineret este constituit de o asociație obștească, 10 Centre de tineret sunt la început de cale, respectiv cadrul intern de organizare și funcționare este încă în proces de dezvoltare.

3.1.2. Planificare, monitorizare, evaluare și raportare

10 Centre de tineret au planuri de activitate acordate la prioritățile Strategiei raionale și naționale de tineret, accesul publicului la acest plan este asigurat, consultă și implică tinerii în procesul de elaborare a planului. 3 Centre de tineret au dezvoltat și aplică instrumente de monitorizare și evaluare, colectează date privind indicatorii cantitativi și calitativi.

3.1.3. Managementul Resurselor Umane

Managerii Centrelor de tineret au nivel redus de calificare în domeniul managementului. În mare parte, asigurarea Centrelor de tineret cu personal necesar este dificilă, datorită mai multor factori obiectivi, cel mai important fiind salarizarea scăzută în raport cu nivelul de complexitate al sarcinilor funcției. La momentul evaluării activau 16 manageri și 31 de persoane care sunt de facto „specialiști în lucrul de

tineret”, însă sunt angajați de jure în funcții care nu corespund activității realizate (coordonator de program, metodist, bibliotecar, administrator de rețea), 27 de funcții fiind vacante.

3.1.4. Servicii pentru tineri / Programe și activități

8 Centre de tineret prestează mai mult de 5 servicii (Soroca, Edineț, Rîșcani, Fălești, Leova, Criuleni, Orhei, Ungheni), 7 Centre prestează doar serviciul de informare și documentare, voluntariat și participare, 5 Centre de tineret nu prestează încă nici un serviciu. Aceste servicii s-au conturat reieșind din resursele financiare alocate, condițiile fizice (infrastructură și dotări), precum și resursele umane disponibile.

3.1.5. Imagine publică și parteneriate

Centrele de tineret au, în general, capacitate medie de cooperare cu alte structuri: servicii publice desconcentrate, organizații ale societății civile. Totuși, numărul de acorduri de parteneriat este nesemnificativ. Nici un Centru de tineret nu are un plan de comunicare. 7 Centre de tineret au elemente de identitate proprii, sunt prezente în spațiul online, însă promovarea imaginii are un caracter sporadic, reactiv și nesistematizat.

3.1.6. Management și viabilitate financiară

În 15 raioane autoritățile publice locale, fondatori ai Centrelor de tineret, alocă resurse financiare pentru activitatea acestora, totuși acestea acoperă mai mult necesitățile operaționale, de salarizare și nu sunt suficiente pentru a acoperi necesitățile reale în raport cu numărul de beneficiari și a presta un spectru mai larg de servicii/activități. Lipsa resurselor financiare pentru acoperirea cheltuielilor de transport ale specialiștilor în lucrul de tineret limitează aria de cuprindere a tinerilor cu servicii, în special din mediul rural.

Această situație este cauzată de participarea redusă a reprezentanților Centrelor de tineret la elaborarea bugetului anual.

3.1.7. Infrastructură și dotări

15 Centre de tineret dispun de spații amenajate pentru prestarea serviciilor pentru tineri, însă nu este asigurată accesibilitatea pentru persoanele cu necesități speciale. Mai mult ca atât, 2 Centre de tineret (Anenii Noi și Cimișlia) sunt amplasate în subsolurile edificiilor administrative, ceea ce redă o atitudine superficială față de serviciile pentru tineri. Spațiile pentru 3 Centre de tineret (Sîngerei, Ocnîța, Florești) sunt în proces de reparație.

În baza rezultatelor obținute, conform grilei de evaluare, 10 Centre de tineret au un nivel incipient de dezvoltare instituțională, 3 au un nivel intermediar, 5 - consolidat și 2 - avansat (Descrierea nivelelor de dezvoltare instituțională poate fi găsită la Capitolul 2 – Metodologie). Această situație este explicată prin faptul că în 10 raioane Centrele de tineret au fost recent constituite și încă nu au reușit să stabilească sisteme și politici instituționale, precum și programe și activități specifice misiunii Centrului de tineret.

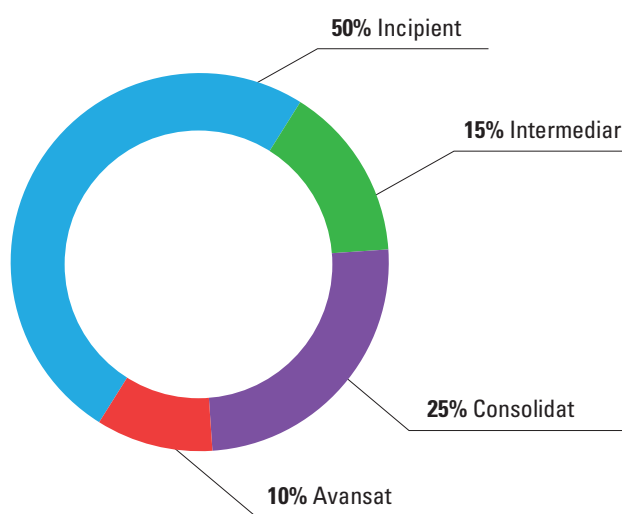


Figura 3.1. Nivelul de dezvoltare instituțională, profil teritorial

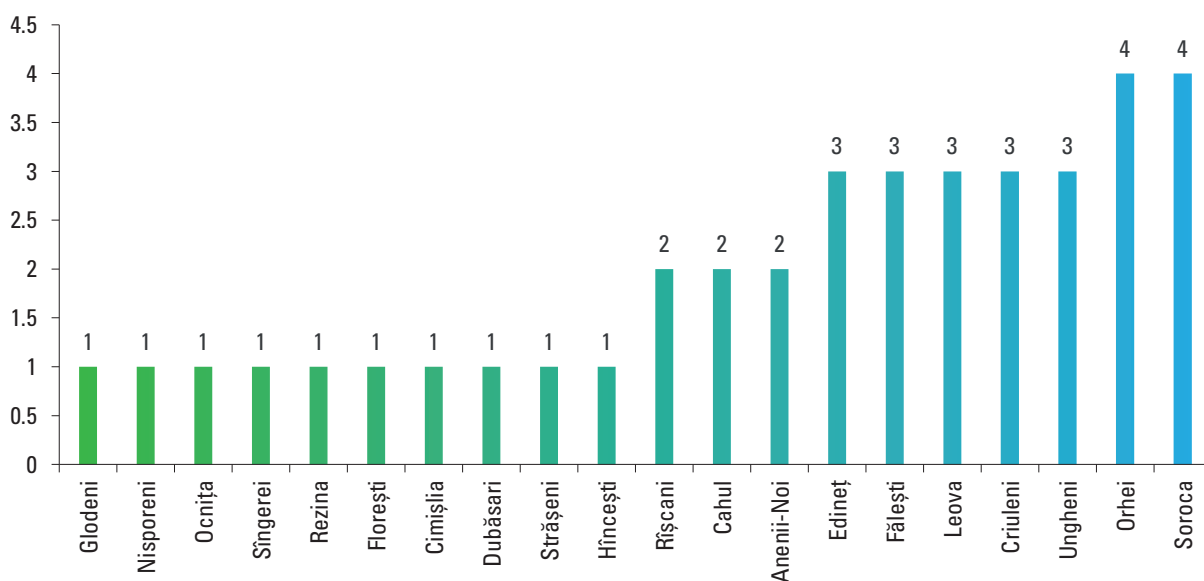


Figura 3.2. Nivelul de dezvoltare instituțională, profil teritorial

3.2. Cadrul instituțional - normativ, organizatoric și funcțional

Acest domeniu de evaluare include analiza modului de organizare a Centrului de tineret, a documentelor de constituire aprobate de fondator, documentelor permise de funcționare, documentelor de organizare internă aprobate de fondator, conformitatea realizării lucrărilor de secretariat, existența, reprezentativitatea și eficiența Consiliului Consultativ, managementul general. Informația privind cadrul normativ a fost colectată din analiza documentelor puse la dispoziție de către reprezentanții Centrului de tineret.

Ca urmare a analizei cadrului normativ, organizatoric și funcțional și interviurilor realizate cu fondatorii și managerii Centrelor de tineret, s-au constatat următoarele:

Constatări:

→ Forma organizatorico-juridică a Centrelor de tineret este diferită datorită faptului că Legea cu privire la administrația publică locală oferă o autonomie de decizie autorităților publice locale privind dezvoltarea serviciilor la nivel local. Astfel, un Centru de tineret este constituit ca parte componentă de către și în cadrul unei asociații obștești (Centrul de Resurse „DACIA”), 5 Centre de tineret - instituții publice cu personalitate juridică, 6 Centre de tineret - instituții în cadrul aparatului președintelui raionului, 4 Centre de tineret - instituții în subordinea Direcției de Învățământ, 3 Centre de tineret - instituții în subordinea Direcției Cultură, 1 Centru de tineret - instituție în subordinea Serviciului Tineret și Sport.

Forma organizatorico-juridică	Centrul de tineret
Asociație Obștească	Soroca
Instituție Publică, cu personalitate juridică	Edineț, Anenii Noi, Hîncești, Nisporeni, Cimișlia
Instituție în cadrul aparatului președintelui raionului	Ocnița, Sîngerei, Rezina, Criuleni, Dubăsari, Strășeni
Instituție în subordinea Direcției de Învățământ	Rîșcani, Ungheni, Fălești, Orhei
Instituție în subordinea Direcției Cultură	Glodeni, Florești, Leova
Instituție în subordinea Serviciului Tineret și Sport	Cahul

Tabelul 3.1. Forma organizatorico-juridică a Centrelor de tineret

→ Toate Centrele de tineret dispun de decizie de constituire și Regulament de organizare și funcționare (elaborate în baza Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Centrului de tineret aprobat de Ministrul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova prin Ordinul Nr. 64 din 06.04.2017).

→ 10 Centre de tineret sunt la început de cale, respectiv cadrul intern de organizare și funcționare este încă slab dezvoltat (lipsește regulamentul de organizare internă, organigrama, statele de personal, autorizația de funcționare, sistemul de evidență a documentelor relevante - registre de evidență a documentelor).

→ Doar 3 Centre de tineret (Orhei, Cahul, Criuleni) au un Consiliu Consultativ axat pe implicarea în identificarea soluțiilor și elaborarea recomandărilor pentru eficientizarea activității Centrului de tineret. Chiar și în Centrele în care au fost constituite Consilii Consultative, există încă rezerve cu privire la funcționalitatea Consiliului.

→ Lipsa unui Regulament de organizare a concursului pentru funcția de Manager al Centrului de tineret aprobat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (conform pct. 24 al Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea centrului de tineret) a generat câteva scenarii de angajare a managerilor:

- Într-un raion, (Soroca) managerul Centrului de tineret a fost ales la Adunarea Generală a Asociației Obștești;
 - Într-un raion, (Nisporeni) angajarea managerului Centrului de tineret s-a făcut prin concurs, organizat în conformitate cu regulamentul propriu elaborat de autoritățile publice locale;
 - În 6 Centre de tineret, (Rîșcani, Edineț, Fălești, Leova, Criuleni, Orhei) managerii erau angajați anterior semnării Acordului de Parteneriat între autoritățile publice locale și centrale în cadrul Programului de Dezvoltare a Centrelor de tineret;
 - În 8 raioane, au fost desemnați manageri-interimari, până la elaborarea Regulamentului de organizare a concursului pentru funcția de Manager al Centrului de tineret;
 - În 4 raioane, Centrele de tineret încă nu și-au început deloc activitatea.
- Managerii Centrelor de tineret au nivel redus de calificare în domeniul managementului. 10 din cei 16 manageri nu au fișă de post elaborată de către fondatorul Centrului și se conduc doar de prevederile Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea centrului de tineret.

Managerii Centrelor de tineret au menționat că Regulamentul-cadru stabilește condițiile de organizare și funcționare a Centrului de tineret, unde sunt stipulate clar scopul, obiectivele, genurile de activitate și principiile fundamentale ale activității acestuia. Pe de altă parte, în regulament sunt și termeni care creează confuzii. În acest context, este necesar ca autoritățile publice centrale să ajusteze acest regulament pentru a asigura funcționalitatea acestuia.

Recomandări:

- Revizuirea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Centrului de tineret și aprobarea acestuia prin Hotărâre de Guvern și armonizarea acestuia cu legislația în vigoare. Analizând cadrul normativ și actele interne ale Centrelor de tineret, s-a constatat că în privința personalului de conducere sunt folosiți termenii de „Manager” și „Director”. Regulamentul-cadru menționează termenul de „Manager”, în același timp conform deciziilor de constituire, conducătorii Centrelor de tineret sunt angajați în funcția de „Director”.
- Elaborarea de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a Regulamentului privind organizarea concursului pentru funcția de Manager al Centrului de tineret.
- Elaborarea standardelor minime de calitate pentru Centrul de tineret și a ghidului de implementare a acestora în vederea asigurării prestării unor servicii eficiente și adecvate de către personalul Centrelor.
- Dezvoltarea programelor de formare continuă a managerilor Centrelor de tineret, în special în ceea ce ține de planificarea operațională, monitorizare continuă și evaluarea progreselor obținute.
- Elaborarea și aprobarea de către fondatori a fișei de post pentru managerii Centrelor de tineret, astfel încât acestea să corespundă realităților de activitate a Centrelor.
- Elaborarea Planurilor de Dezvoltare Instituțională a Centrelor de tineret în vederea dezvoltării politicilor și practicilor instituționale (constituirea Consiliilor Consultative, diversificarea programelor și activităților, elaborarea documentelor de management a resurselor umane și a altor proceduri operaționale, etc.).

3.3. Planificare, monitorizare, evaluare și raportare

Acest domeniu de evaluare include analiza capacității de planificare, precum și capacitatea de monitorizare, evaluare și raportare a Centrelor de tineret. De asemenea, a fost analizată concordanța planului Centrului de tineret cu documentele de planificare strategică în domeniul tineret la nivel raional și național.

Constatări:

- 10 Centre de tineret au planuri anuale de activități acordate la prioritățile Strategiei raionale/naționale de tineret; 7 din acestea consultă și implică tinerii în procesul de elaborare a planului și asigură accesul public la acest plan. Alte 10 Centre de tineret, create recent, sunt în proces de elaborare a planurilor anuale de activități.
- Planurile de activitate ale Centrelor de tineret sunt axate pe activități curente și mai puțin pe dezvoltarea serviciilor specializate. Centrele de tineret nu planifică din perspectiva rezultatelor, dar din prisma activităților clasice (activități culturale, activități sportive, celebrare a zilelor internaționale, etc.).
- Doar 7 Centre de tineret au dezvoltat și aplică instrumente de monitorizare și evaluare a activităților realizate și elaborează rapoarte anuale de activitate, asigurând accesul public la acestea.

- Nu există indicatori de performanță pentru Centrele de tineret care ar servi drept bază de evaluare pentru autoritățile publice locale. Lipsa indicatorilor de performanță determină realizarea parțială a misiunii Centrelor de tineret.

Recomandări:

- Schimbarea paradigmei planificării activităților Centrelor de tineret, cu alinierea la prioritățile Strategiei raionale/naționale de tineret, centrarea pe nevoile și interesele tinerilor (cu consultarea și implicarea tinerilor în procesul de elaborare a planului), asigurarea accesului publicului la Planul de acțiuni.
- Elaborarea și aplicarea mecanismelor de monitorizare și evaluare, colectare a datelor privind indicatorii cantitativi și calitativi, raportare și asigurarea accesului publicului la rapoartele Centrului.
- Elaborarea indicatorilor de performanță pentru Centrele de tineret care vor servi drept bază de evaluare pentru autoritățile publice locale și vor contribui la realizarea deplină a misiunii Centrelor de tineret.

3.4. Managementul resurselor umane

Informațiile acumulate pe parcursul evaluării au permis analiza capacității de management a resurselor umane și identificarea deficiențelor care se manifestă în activitatea angajaților Centrului de tineret.

Constatări:

- 10 din cele 20 de Centre de tineret nu dispun de o politică clară privind recrutarea, selectarea și angajarea personalului, manual de personal, politică de voluntariat, registre de evidență a resurselor umane, în responsabilitatea cui este managementul resurselor umane.

- Personalul Centrelor de tineret este de cele mai dese ori format de 3 persoane (1 manager și 2 specialiști în lucrul de tineret), care nu au posibilitatea și pregătirea pentru a acoperi toate programele prevăzute de Regulamentul cadru și Acordul semnat de Consiliile raionale cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. Excepție sunt câteva Centre de tineret care au 4-5 angajați implicați în dezvoltarea programelor de tineret (Soroca, Ungheni, Orhei).

- Fișele de post lipsesc sau au un caracter generalist/formal, deoarece personalul Centrului de tineret este angajat în funcții care nu corespund activității realizate (coordonator de program, metodist, etc.). Aceasta se datorează faptului că ocupația „Specialist în lucrul de tineret” nu este recunoscută ca ocupație în Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova.
- Centrele de tineret nu au plan de instruire și dezvoltare continuă a personalului, conform serviciilor prestate tinerilor. Acestea delegă angajații la activități de formare sporadice gratuite (locale sau naționale) și doar 1 din cele 20 de Centre de tineret alocă resurse financiare pentru instruirea angajaților. De asemenea, Centrele de tineret nu au politici în ceea ce privește evaluarea performanței angajaților. Acestea evaluează personalul anual, însă aceasta se efectuează arbitrar, în lipsa unui Regulament cu privire la evaluarea personalului.
- 6 Centre respectă cerințele de sănătate și securitate în muncă a personalului în proporție de 80 %, 4 Centre – în proporție de doar 20%, iar Centrele nou-formate sunt încă în proces de elaborare a instrucțiunilor și de amenajare a locurilor de muncă pentru personal.

În opinia Specialiștilor în lucrul cu tinerii, este necesară dezvoltarea unui program de formare continuă, acreditat și livrat în instituțiile superioare de învățământ, care s-ar axa pe dezvoltarea competențelor de planificare a activității, monitorizare și evaluare a serviciilor, pe de altă parte specificul comunicării cu tinerii, motivarea beneficiarilor, elaborarea conținuturilor activităților de informare cu tinerii; elaborarea unor materiale informative, ghiduri și studii regionale privind situația tinerilor; organizarea schimburilor de informație și experiență pe diverse tematici: jocuri de dezvoltare, motivarea beneficiarilor, identificarea nevoilor și planificarea activităților, strategii și metode de lucru cu tinerii, reducerea conservatismului din partea angajaților.

Recomandări:

- Elaborarea politicilor clare privind recrutarea, selectarea și angajarea personalului în concordanță cu specificul serviciilor prestate tinerilor și cu legislația în vigoare (Regulament cu privire la recrutarea, selectarea și angajarea personalului care include totalitatea etapelor și procedurilor politicii de personal - manual de personal, fișe de post, registre de evidență a personalului, modele de contracte de muncă, contracte de prestări servicii, politica de voluntariat).
- Profesionalizarea livrării serviciilor pentru tineri – armonizarea responsabilităților ocupaționale ale specialiștilor în lucrul de tineret. Elementele cruciale care trebuie incluse sunt activitățile specifice pe care trebuie să le realizeze un specialist în lucrul de tineret în raport cu etaloanele de calitate stabilite. Cerințele pentru ei trebuie stabilite pe baza cerințelor de cunoștințe și abilități practice.
- Abordarea sistematică a procesului de dezvoltare continuă a personalului pentru a asigura eficiență și calitate înaltă în prestarea serviciilor pentru tineri (elaborarea unui plan de dezvoltare profesională continuă a personalului). Elaborarea sistemelor proprii de monitorizare și evaluare a personalului angajat, constituit dintr-un proces de apreciere a nivelului performanțelor profesionale ale acestora.
- Asigurarea instruirii periodice a managerilor Centrelor de tineret în domeniul securității și sănătății în muncă, iar ulterior a monitorizării aplicării normelor de protecție în domeniul securității și sănătății în muncă.
- Elaborarea Codului deontologic pentru asigurarea unui comportament adecvat al personalului Centrului de tineret în vederea prevenirii marginalizării și excluderii sociale.

3.5. Servicii pentru tineri

Acest domeniu de evaluare a fost axat pe analiza capacității de implementare a programelor și activităților. De asemenea, în procesul de analiză a serviciilor prestate și programelor implementate, s-a urmărit obținerea de date cu privire la măsura în care angajații Centrului de tineret sunt capabili să le realizeze în mod constant, având în vedere mijloacele financiare și materialele pe care le au la dispoziție.

Constatări:

→ 8 Centre de tineret prestează mai mult de 5 servicii (Soroca, Edineț, Rîșcani, Fălești, Leova, Criuleni, Orhei, Ungheni), 7 Centre prestează doar serviciul de informare și documentare, voluntariat și participare, 5 Centre de tineret nu prestează încă nici un serviciu. Aceste servicii s-au conturat reieșind din resursele financiare locale, condițiile fizice (infrastructură și dotări), precum și resursele umane disponibile.

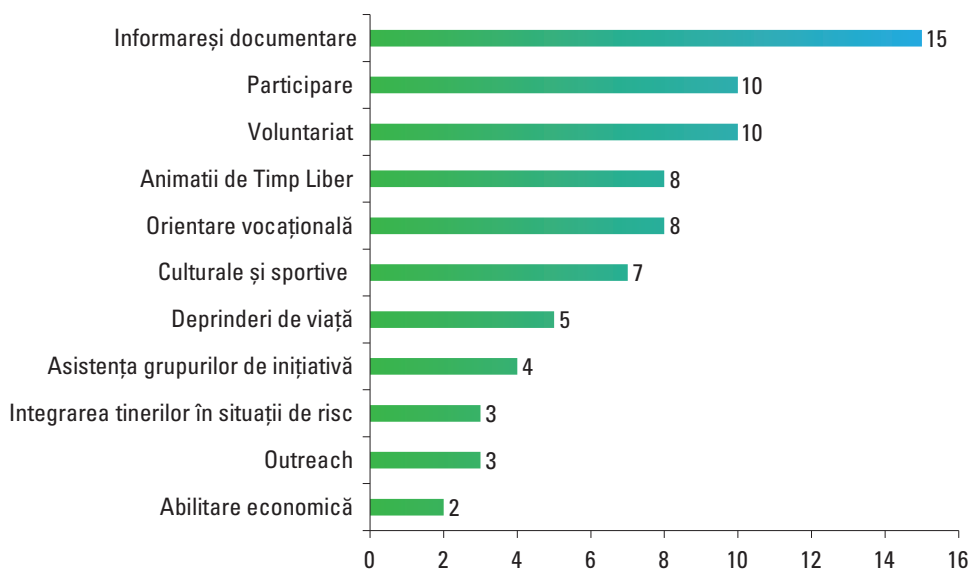


Figura 33. Tipuri de servicii prestate de Centrele de tineret

Potrivit tabelului prezentat în continuare, Centrele de tineret prestează următoarele servicii:

Servicii prestate / programe și activități	Soroca	Nisporeni	Glodeni	Rîșcani	Edineț	Ocnîța	Sîngerei	Rezina	Florești	Fălești	Leova	Cimișlia	Cahul	Criuleni	Dubăsari	Orhei	Anenii Noi	Ungheni	Strășeni	Hîncești
Informare și documentare	x	x	-	x	x	x	x	-	-	x	x	-	x	x	-	x	x	x	x	x
Participare a tinerilor	x	x	-	x	x	-	-	-	-	x	x	-	-	x	-	x	x	x	-	-
Orientare vocațională, formare și integrare profesională a tinerilor	x	-	-	x	x	-	-	-	-	x	x	-	-	x	-	x	-	x	-	-
Abilitare economică a tinerilor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	x	-	-	-	-	-	-
Animare a timpului liber al tinerilor	x	-	-	-	x	-	-	-	-	x	x	-	-	x	-	x	x	x	-	-
Voluntariat	x	-	-	x	x	-	-	-	-	x	x	-	x	x	-	x	x	x	-	-
Integrarea tinerilor în situații de risc	x	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-
Dezvoltarea deprinderilor de viață independentă	x	-	-	x	-	-	-	-	-	x	x	-	-	-	-	-	-	x	-	-

Servicii prestate / programe și activități	Soroca	Nisporeni	Glodeni	Rîșcani	Edineț	Ocnița	Sîngerei	Rezina	Florești	Fălești	Leova	Cimișlia	Cahul	Criuleni	Dubăsari	Orhei	Anenii Noi	Ungheni	Strășeni	Hîncești
Outreach (servicii acordate tinerilor aflați în afara Centrului)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	x	-	-	-	x	-	-
Asistența grupurilor de inițiativă	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	x	-	x	-	-
Activități și programe culturale, sportive, etc.	x	-	-	-	x	-	-	-	-	x	x	-	-	x	-	x	-	x	-	-

Tabelul 3.2. Serviciile, programele și activitățile prestate în cadrul Centrelor de tineret

- Doar 7 Centre de tineret dispun de instrumente de chestionare a tinerilor, mecanisme de colectare a datelor privind identificarea necesităților și intereselor tinerilor, mecanisme de implicare activă a tinerilor în procesul de planificare a activităților, iar 3 Centre de tineret dispun de acte care confirmă organizarea activităților (agendă, listă de prezență);
- Centrele de tineret nu au capacitate de a aborda prin activitățile lor toate categoriile de vârstă, conform Legii cu privire la tineret nr. 215 din 29.07.2016¹. 75% din Centrele de tineret nu au activități pentru tinerii cu vârsta de 25 - 35 ani.
- 4 din cele 20 de Centre de tineret evaluate au mai mult de 500 de beneficiari anual, 4 Centre de tineret au între 100-200 de beneficiari anual, 7 Centre de tineret au între 20-50 de beneficiari anual, iar 5 Centre de tineret încă nu funcționează.

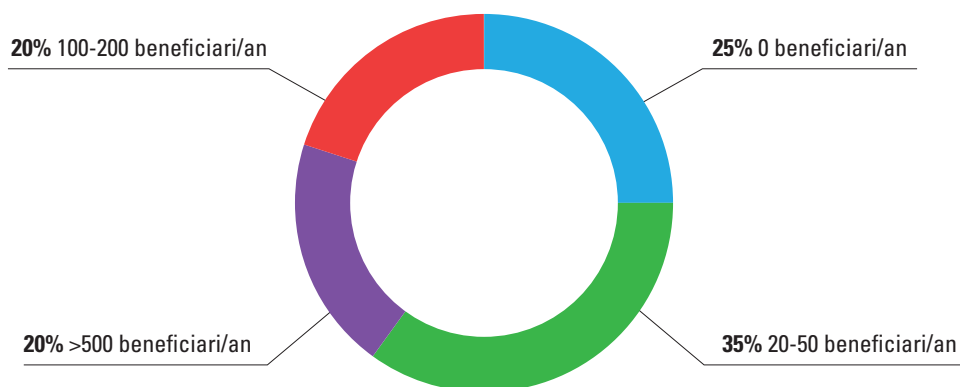


Figura 3.4. Numărul anual de beneficiari ai Centrelor de tineret

- 7 Centre de tineret dezvoltă activități pentru tineri cu oportunități reduse. Doar 3 Centre de tineret au capacitatea de a oferi servicii outreach adresate tinerilor vulnerabili. Aceste Centre de tineret dispun de mecanisme de monitorizare și evaluare a beneficiarilor și în baza acestora adaptează periodic activitățile la nevoile tinerilor. Cu toate acestea, încă nu colectează date dezagregate pe criteriul de gen, vîrstă, grad de vulnerabilitate.

¹ Legea cu privire la tineret, nr. 215 din 29.07.2016 <http://lex.justice.md/md/366763/>

→ Drepturile beneficiarilor și accesibilitatea serviciilor încă nu sunt prea bine conturate, în special în Centrele de tineret create recent.

Responsabilii de domeniul tineret din cadrul APL au menționat că Centrul de tineret este necesar, deoarece oferă tinerilor acces la informații, consultanță și suport, pune la dispoziție spații sigure pentru comunicare, învățare și joc, prezintă oportunități pentru dezvoltare și participare eficientă, stimulează tinerii să participe la luarea deciziilor la nivel local.

Recomandări:

→ Elaborarea standardelor minime de calitate pentru Centrul de tineret și a ghidului de implementare a acestora în vederea asigurării prestării unor servicii eficiente și adecvate de către personalul Centrelor.

→ Dezvoltarea competențelor Specialiștilor în lucrul de tineret prin formare profesională specializată pentru a putea presta o gamă mai variată de servicii, inclusiv servicii outreach adresate tinerilor vulnerabili.

→ Elaborarea resurselor metodologice pentru specialiștii în lucrul de tineret.

→ Elaborarea mecanismelor de identificare a nevoilor și intereselor tinerilor; dezvoltarea competențelor specialiștilor în lucrul de tineret în identificarea nevoilor și intereselor tinerilor și adaptarea periodică a activităților la aceste nevoi și interese;

aceasta va permite extinderea paletei de servicii, inclusiv dezvoltarea programelor adecvate pentru tinerii cu vârsta de 25 - 35 de ani, programe pentru tineri vulnerabili.

→ Elaborarea politicii de protecție și promovare a drepturilor beneficiarilor în cadrul Centrelor de tineret (Includerea în Regulamentul intern de organizare și funcționare a Centrelor de tineret a secțiunii privind drepturile beneficiarilor în accesarea serviciilor prestate de Centrul de tineret: egalitate de șanse și tratament, participare egală în procesul de furnizare a serviciilor, etc.).

→ Instruirea personalului în vederea cunoașterii și respectării drepturilor beneficiarilor și a principiilor de abordare bazată pe drepturi, împuternicire a tinerilor în luarea deciziilor care îi privesc și în monitorizarea și evaluarea respectării drepturilor lor.

Managerii Centrelor de tineret au menționat că Standardele Minime de Calitate constituie un cadru adresat specialiștilor în lucrul cu tinerii și va asigura prestarea calitativă a serviciilor pentru tineri, de aceea intrarea în vigoare a acestora poate clarifica multe chestiuni legate de specificul activității Centrului. Pentru a favoriza aplicarea acestora este importantă elaborarea Ghidului metodologic de aplicare a standardelor, care va conține metode și tehnici de lucru cu tinerii și formarea și organizarea cursurilor de instruire, astfel vom asigura o abordare unică care va opera cu aceiași termeni și instrumente, precum și să constituie o rețea unică de servicii pentru tineri pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

3.6. Imagine publică, comunicare și parteneriate

În acest capitol a fost evaluată capacitatea Centrelor de tineret de a stabili relații bune de colaborare și parteneriat cu diverși actori interni și externi relevanți: autoritățile publice de alte nivele, societatea civilă, mediul de afaceri etc. S-a generat, așadar, un context relațional complex în perimetrul căruia au fost determinate capacitățile instituționale, umane, materiale și profesionale ale Centrelor de tineret de a stabili și menține asemenea legături.

În procesul de evaluare a capacităților instituționale ale Centrelor de tineret a fost realizată și cartografierea serviciilor de tineret, inclusiv a celor care există și sunt funcționale la nivel de raion în contextul stabilirii rolului și locului Centrului raional de tineret.

Constatări:

→ Nici un Centru de tineret nu are un plan de comunicare. 7 Centre de tineret au elemente de identitate proprii (logo, slogan, website), sunt prezente în spațiul online (facebook), însă promovarea imaginii are un caracter sporadic, nesistematizat.

→ Centrele de tineret au, în general, capacități medii de cooperare cu alte structuri: servicii publice desconcentrate, organizații ale societății civile. Totuși, numărul de acorduri de parteneriat este nesemnificativ.

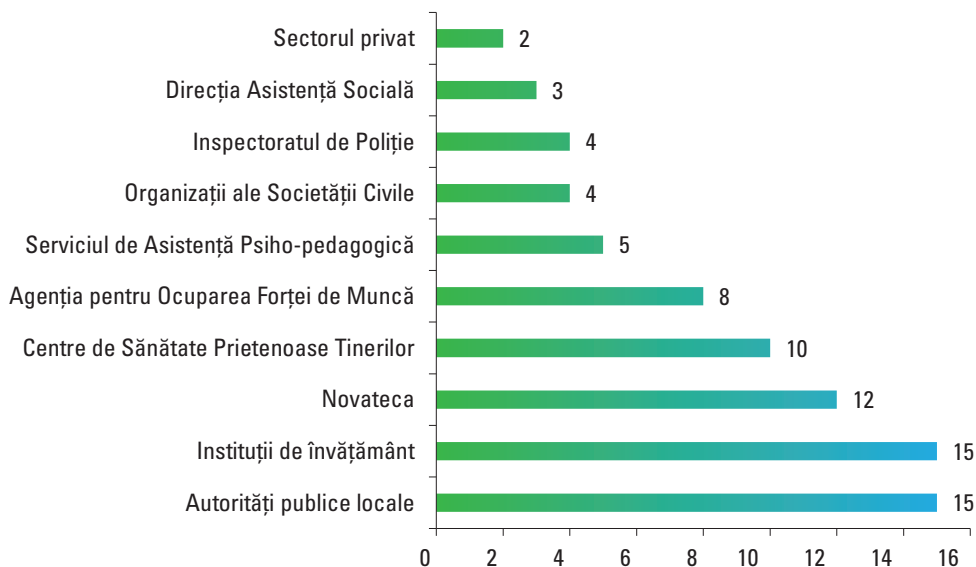


Figura 3.5. Parteneriate locale

→ 7 Centre de tineret sunt membre ale Rețelei Naționale a Prestatorilor de Servicii Prietenoase Tinerilor din Moldova, 15 Centre de tineret colaborează activ cu Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor din localitățile vizate.

(radio, tv, presa scrisă, etc.) pentru o promovare mai eficientă a activității Centrelor de tineret. Promovarea serviciilor într-o manieră accesibilă pentru tineri, de exemplu, utilizarea pe larg a rețelelor de socializare, pentru a fortifica relațiile cu tinerii și mass-media. Astfel, tinerilor li se va oferi posibilitatea de a pune întrebări și de a face comentarii vizavi de activitatea Centrelor. Aceasta este o modalitate cost-eficientă de comunicare cu tinerii și de identificare a necesităților lor.

Reprezentanții autorităților publice locale au menționat că dezvoltarea parteneriatelor locale rămâne o prioritate pentru Centrele de tineret, astfel va fi posibilă direcționarea, referirea tinerilor spre alte servicii specializate conform necesităților tinerilor.

Recomandări:

→ Elaborarea planurilor de comunicare pentru Centrele de tineret și instruirea corespunzătoare a personalului pentru implementarea prevederilor din planul de comunicare. Elaborarea elementelor de identitate și vizibilitate ale Centrelor de tineret (logo, motto).

→ Dezvoltarea paginii web a Centrelor de tineret sau a Blogurilor și alocarea resurselor financiare pentru realizarea acțiunilor de promovare și dezvoltare a elementelor de identitate vizuală, precum și capacitatea tinerilor în promovarea activității Centrelor de tineret prin intermediul digital media.

→ Intensificarea eforturilor de dezvoltare a parteneriatelor durabile cu mass-media locală și națională

→ Sporirea colaborării cu reprezentanții organizațiilor de tineret, a celor care promovează incluziunea socială a grupurilor vulnerabile, etc. Consolidarea parteneriatelor cu instituții/organizații de promovare a drepturilor omului în vederea promovării mai eficiente a drepturilor tinerilor.

3.7. Management și viabilitate financiară

Pornind de la faptul că componența, mărimea și modul de utilizare a resurselor locale, în special a celor financiare, reprezintă unele din elementele principale care caracterizează capacitatea administrativă și funcțională a Centrelor de tineret de a-și realiza atribuțiile, evaluarea managementului financiar și-a

propus scoaterea în evidență a următoarelor aspecte: capacitatea de participare la planificarea bugetului și gradul de diversificare a surselor de venit, ponderea cheltuielilor administrative, stabilite conform clasificății funcționale a cheltuielilor bugetare și cheltuielile totale anuale ale Centrului de tineret.

Centrul de tineret	2018	2019
Anenii Noi	0,00	200000,00
Cahul	285000,00	525000,00
Cimișlia	0,00	0,00
Criuleni	1002500,00	1248410,00
Dubăsari	0,00	242000,00
Edineț	702000,00	920000,00
Fălești	225188,12	345000,00
Florești	0,00	238000,00
Glodeni	26600,00	116071,00
Hâncești	400000,00	400000,00
Leova	82100,00	99600,00
Nisporeni	0,00	230000,00
Ocnîța	112000,00	69000,00
Orhei	860100,00	833100,00
Rezina	0,00	270000,00
Rîșcani	171400,00	183000,00
Sângerei	100000,00	300000,00
Soroca	748000,00	748000,00
Strășeni	0,00	178000,00
Ungheni	1137000,00	1189600,00

Tabloul 3.3. Bugetele Centrelor de tineret pentru anii 2018-2019

Constatări:

→ În 15 raioane autoritățile publice locale, fondatori ai Centrelor de tineret, alocă resurse financiare pentru activitatea acestora, totuși acestea acoperă mai mult necesitățile operaționale, de salarizare și nu sunt suficiente pentru a acoperi necesitățile reale în raport cu numărul de beneficiari și a presta un spectru mai larg de servicii/activități. Lipsa resurselor financiare pentru acoperirea cheltuielilor de transport ale specialiștilor în lucrul de tineret limitează aria de cuprindere

cu servicii a tinerilor, în special din mediul rural. Această situație este cauzată de participarea redusă a reprezentanților Centrelor de tineret la elaborarea bugetului anual.

→ 19 Centre de tineret sunt dependente de bugetul raional. Acestea au un grad mic de diversificare a surselor de finanțare (granturi și donații externe lipsesc). 1 Centru de tineret are venituri din prestarea de servicii contra plată, însă acestea sunt gestionate de Consiliul Raional.

- Bugetul a 13 Centre de tineret este administrat de personalul Aparatului Președintelui Consiliului Raional sau de subdiviziuni ale Direcției Cultură/Direcției Învățământ, limitând inițiativele pe domeniul de tineret, deoarece sunt necesare coordonări și aprobări, care diminuează ritmul de activitate al personalului Centrului. Doar în 2 raioane (Edineț și Soroca) bugetul Centrului este administrat independent. În 5 raioane, fondatorii nu au alocat încă anul curent resurse financiare pentru activitatea Centrelor de tineret, însă preconizează să includă resurse financiare în bugetul pentru anul 2019.
- Centrele de tineret au o colaborare anevoioasă cu Direcția Finanțe a Consiliilor Raionale, iar funcționarul public nu are capacitatea de a lăsa interesele Centrelor de tineret. Aceasta afectează bugetul alocat, iar necesitățile Centrelor de tineret nu sunt în topul priorităților la nivel de raion.
- Majoritatea Centrelor de tineret au fost instituite pe parcursul anului bugetar 2018, ceea ce presupune că Consiliile raionale au trebuit să identifice mijloacele financiare necesare din bugetul raional prin redistribuiri financiare de la alte sectoare sau între tipuri de activități. Respectiv, având în vedere faptul că conform Clasificației bugetare, cheltuielile în domeniul tineret sunt grupate pe 5 tipuri de activități, una din acestea fiind întreținerea Centrelor de tineret. Autoritățile publice locale au ținut în special să aloce mijloace financiare pentru acest tip de activitate. Așadar, în general Consiliile Raionale nu au alocat mijloace Centrelor de tineret pentru restul tipurilor de activități conform Clasificației bugetare (Dezvoltarea și promovarea activității de tineret; Consolidarea structurilor reprezentative ale tinerilor; Program de granturi pentru inițiativele tinerilor; Prestarea serviciilor pentru tineret). Iar, planurile de acțiuni ale Centrelor de tineret sunt doar programatice și nu includ costurile pentru desfășurarea activităților de tineret și acoperirea unor cheltuieli curente (alimentare, transport, remunerare experți, servicii editoriale, materiale de birotică etc.). Mai mult ca atât, structura planului variază în dependență de subdiviziunea Consiliului Raional la care este atribuit Centrul de tineret. Sub aspectul viabilității și managementului financiar un element deficitar ar fi și statutul juridic al Centrelor de tineret, deoarece 14 Centre de tineret din 20, nu dețin statutul de personalitate juridică (fiind parte a diferitor subdiviziuni ale Consiliului Raional), iar mijloacele financiare atribuite centrului sunt gestionate de Consiliul Raional prin intermediul funcționarului public responsabil de politicile de tineret, nemijlocit de către subdiviziunea finanțe a autorității publice.
- Salariile pentru personalul Centrelor de tineret nu sunt motivante. Aceasta generează fluctuație de personal, posibilități limitate pentru Centre de a angaja personal calificat. Analizând schemele de încadrare ale Centrelor de tineret, s-a constatat că managerii și personalul din cadrul Centrelor sunt salarizați neuniform. Astfel, salariul de funcție pentru o normă întreagă, variază de la 1450 lei până la 2983 lei. O astfel de situație este creată de faptul că, cadrul normativ ce se referă la modul, condițiile de salarizare și mărimile salariilor personalului din autoritățile administrației publice, instituțiile și organizațiile finanțate de la bugetul public național aplicat la calcularea salariului, nu se referă concret la persoanele care lucrează în Centrele de tineret, precum la salariații din învățământ, știință, unități sanitare și de asistență socială, cultură, artă și sport. Fondatorul și managerii instituțiilor sunt puși în situația de a alege între a atribui acești specialiști la categoria „din alte unități finanțate de la bugetele de stat sau de la bugetele locale”, ceea ce presupune un salariu de 1450 lei cu 23,48 % mai mic decât minimumul de existență pentru populația aptă de muncă în Republica Moldova² și cu 44,44 % mai mic față de cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real³, ori a adapta Regulamentul de organizare și funcționare a instituției în funcție de specificul serviciilor prestate față de domeniile conexe, astfel încât salariul specialistului în lucrul de tineret să fie majorat. De obicei se aplică sistemul de salarizare pentru cadrele didactice și alte categorii de personal din instituțiile și organizațiile de învățământ preuniversitar, personalul din instituțiile medico-sanitare și de asistență socială,

² Biroul Național de Statistică, Banca de date statistice din Moldova - Minimumul de existență în semestrul I 2018 <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6129>

³ Hotărârea Guvernului Nr. 396 din 25.04.2018 cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real: <http://lex.justice.md/md/375188%20/>

personalul din instituțiile de cultură și artă ori personalul din domeniul culturii fizice și sportului. De menționat că, în aceste condiții, specialistului în lucrul cu tinerii i se stabilește un salariu tarifar minim pentru că nu întrunește condițiile de răspundere și complexitate a sarcinilor, precum și cu nivelul de pregătire, stabilit în actele normative

aplicate în domeniile conexe domeniului tineret. Astfel, constatăm că salariul maxim pe care îl au lucrătorii de tineret constituie 2983 lei cu 46,44% mai mic decât salariul mediu în sfera bugetară și cu 55,33 % mai mic decât salariul mediu în sectorul economic (real).⁴

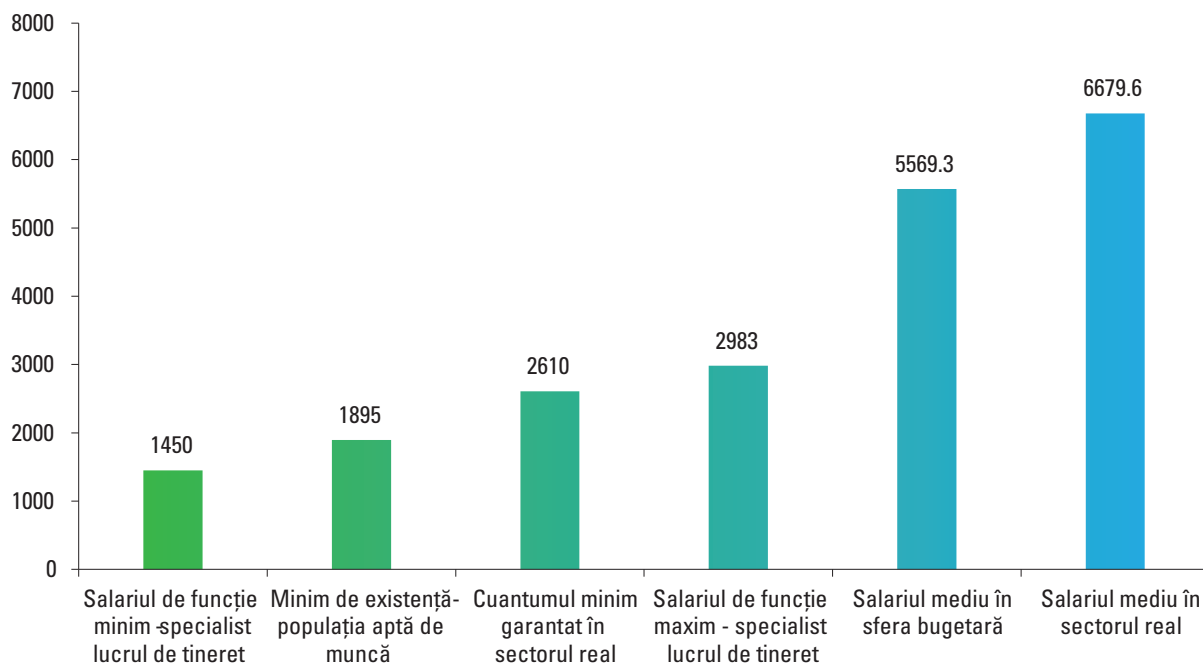


Figura 3.6. Situația privind salarizarea specialiștilor în lucrul de tineret în anul 2018

Angajații din majoritatea centrelor au menționat că nu sunt remunerați pe potrivă efortului și timpului investit în cadrul centrului. Remunerarea insuficientă constituie principala cauză a fluctuației personalului. Aceste fenomene au mai multe consecințe asupra prestării serviciilor de specialiști în lucrul cu tinerii: reducerea volumului de timp dedicat tinerilor, diminuarea calității serviciilor, periclitarea continuității activităților.

Recomandări:

- Diversificarea surselor: donații, granturi, prestări de servicii. Înregistrarea Centrelor de tineret în calitate de persoană juridică ar fi una din soluții pentru că ar oferi mai multe posibilități pentru diversificarea surselor de finanțare ale Centrelor de tineret și gestionarea mai eficientă a resurselor, conform necesităților centrelor.
- Elaborarea documentelor, politicilor de management financiar în funcție de statutul Centrului de tineret.
- Elaborarea unui sistem de remunerare a specialiștilor în lucrul de tineret, având la bază evaluarea performanței acestora.

⁴ Biroul Național de Statistică, Banca de date statistice din Moldova - Castigul salarial mediu lunar pe Activitati economice (2018) http://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/30%20Statistica%20sociala/30%20Statistica%20sociala__03%20FM__SAL010__serii%20lunare/SAL014900.px/table/tableViewLayout1/?rxid=c674b377-baa9-4b4f-a4aa-334b2e9bbe5f

- Capacitarea personalului Centrelor de tineret în mobilizarea resurselor, inclusiv prin scrierea proiectelor și colaborarea cu sectorul privat.
- Dezvoltarea capacităților managerilor Centrelor de tineret în domeniul lăbării intereselor Centrelor de tineret și includerea necesităților acestora în prioritățile autorităților publice locale de nivel II. Recomandări metodologice privind aplicarea Clasificației programelor pe componenta de tineret, aprobate prin ordinul Ministrului Finanțelor nr. 117 din 11.08.2017.
- Alocarea bugetului pentru Centrele de tineret, care ar asigura salarizarea unui număr suficient de specialiști în lucrul de tineret, în funcție de necesitățile locale.
- Elaborarea și aprobarea unui plan-tip costificat separat pentru activitățile de tineret care vor fi realizate de către Centrul de tineret inclusiv în cazul acestora din subordinea/cadrul subdiviziunilor Consiliului Raional. Astfel, se va asigura acordarea mijloacelor financiare atât pentru întreținerea Centrului de tineret, cât și pentru organizarea diferitor tipuri de activități și prestări de servicii pentru tineri.

Reprezentanții autorităților publice locale au menționat că Centrele de tineret trebuie incluse în planul de dezvoltare al localității și alocarea resurselor necesare pentru buna funcționare a acestora. Aspectul durabilității centrelor vizează evoluția organizațională, consolidarea echipei care activează în cadrul Centrului de tineret și dezvoltarea bazei tehnico-materiale pentru oferirea serviciilor pentru tineri. Serviciile prestate de Centrul de tineret sunt solicitate de tineri, iar diversificarea și calitatea acestora rămâne o provocare, deoarece grupurile vulnerabile de tineri au nevoie de atenție specializată.

3.8. Locație, infrastructură și dotări

Capitolul oferă informații referitoare la existența sediului și dotarea acestuia cu echipamentele necesare, gradul de asigurare a condițiilor de muncă al angajaților Centrului de tineret, de organizare a activităților cu beneficiarii, iar acestea constituie elemente importante pentru determinarea direcțiilor de dezvoltare a capacităților Centrului de tineret.

Constatări:

- 15 Centre de tineret dispun de spații amenajate pentru prestarea serviciilor pentru tineri, însă nici un Centru de tineret nu are rampă de acces pentru persoanele cu dizabilități și nu dispune de alte facilități pentru asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități. Mai mult ca atât, 2 Centre de tineret (Anenii Noi și Cimișlia) sunt amplasate în subsolurile edificiilor administrative, ceea ce redă o atitudine superficială față de serviciile pentru tineri. Spațiile pentru 3 Centre de tineret (Sîngerei, Ocnița, Florești) sunt în proces de reparație.
- Centrele de tineret sunt amplasate geografic în comunitate (în nemijlocita apropiere a căilor de acces, cu circulația mijloacelor de transport

public), în proximitatea beneficiarilor, asigurând ca accesul acestora să fie ușor de realizat. Zonele în care sunt amplasate Centrele de tineret în comunitate nu periclitează siguranța tinerilor.

- 17 Centre de tineret (inclusiv filialele acestora) sunt dotate cu echipamente IT (computere, laptop, videoproiector, ecran pentru videoproiector, imprimantă multifuncțională) și mobilier (mese, scaune, dulap).

Recomandări:

- Repartizarea sediului pentru Centrul de tineret, astfel încât să se asigure spațiu suficient pentru personal și spații suficiente și adecvate pentru activitățile cu tinerii, în spații administrative accesibile, cu toate elementele de infrastructură (acces pentru tinerii cu dizabilități, grup sanitar-igienic diferențiat pe sexe și pentru persoane cu dizabilități).
- Alocarea resurselor pentru acoperirea cheltuielilor de transport sau dotarea cu unitate de transport pentru ca specialiștii să poată ajunge în localitățile rurale, unde tinerii au mai puține oportunități.

4. Necesitățile și interesele tinerilor

Analiza datelor furnizate de cei 483 de tineri în cadrul a 51 de focus grupuri pentru evaluarea necesităților și intereselor tinerilor, a contribuit la structurarea informațiilor atât pe categorii de vârstă: 14-16 ani,

17-19 ani, 20-24 ani, 25-29 ani, 30-35 ani, cât și pe cinci teme, după cum urmează: (1) profilul tinerilor, (2) nevoile tinerilor, (3) interesele tinerilor, (4) drepturile tinerilor și respectarea lor, (5) problemele tinerilor.

4.1. Profilul tinerilor

În urma discuțiilor cu tinerii, s-a observat că cele mai mari discrepanțe sunt la profilul tinerilor după categorii de vârstă, precum și mesajele din partea societății percepute de către tineri (anexa 2 - Opiniile tinerilor privind profilul tinerilor, necesitățile, interesele, problemele; anexa 3 - Rezultatele metodei Body mapping).

Tinerii cu vârsta de 14-16 ani/17-19 ani sunt la etapa de autocunoaștere, de modificare a statutului în grup, accent mare este pe relaționarea cu semenii. De obicei, la această etapă, conform relatărilor tinerilor, ei nu primesc suport/înțelegere din partea adulților, care răspunde nevoilor și intereselor lor. Acest lucru predispune tinerii spre stări anxioase, depresive, apatice, de indiferență, de izolare, etc. Totodată, la această vârstă, ei sunt ușor de mobilizat, au idei inovatoare, se încadrează mai ușor în diverse activități.

„Un tânăr este o persoană activă, are scopuri determinate, înflăcărată, își apară punctul său de vedere, se afirmă”.

Tânără de 15 ani

De asemenea, se observă o diferență de percepție a tinerilor după criteriul de sex, de exemplu, băieții sunt considerați egoiști, exploratori, capricioși, nervoși, mai maturi și apti de muncă, în timp ce fetele sunt percepute ca fiind mai influențate de opinia publică, dependente de rețelele de socializare, indiferente.

„Sunt o fată puternică, curajoasă (în interiorul meu)”.

Tânără de 14 ani

„Eu cred că gândirea băieților depinde de băiat, unii se gândesc la învățătură, alții se gândesc la sport, iar alții la familie sau cum să se odihnească vara”.

Tânăr de 16 ani

Pe motiv că la această vârstă are loc structurarea personalității tânărului la nivel cognitiv (se formează spiritul critic, capacitatea de analiză etc.), emoțional (fluctuația emoțiilor, schimbări dese de dispoziție, susceptibilitate etc.), fiziologic (schimbări hormonale, instabilitate și impulsivitate mai mare a mișcărilor), le este caracteristic distorsiunile privind percepțiile: cum se percep tinerii și cum cred că sunt percepuți de adulți. De exemplu, tinerii se percep pe de o parte activi, implicați, responsabili, nu au suficient timp pentru odihnă, dar, totodată, simt descurajare, neacceptare.

Tinerii cu vârsta peste 20 de ani au mai multe cunoștințe și experiențe despre sine și relaționarea cu alții, sunt mai focusați pe anumite scopuri și determinați în acțiuni, cum ar fi studii, angajare, întemeierea familiei, apare rutina zilnică „casă-muncă”, se bazează pe un cerc restrâns de prieteni și familie. La această vârstă, tinerii își exprimă liber opiniile fără a fi constrânși de nimeni. Competențele personale dezvoltate la această vârstă îl ajută pe tânăr să coreleze mai bine lumea sa internă cu cea externă și invers.

Totodată, ei se simt nesiguri în viitor (asigurarea financiară, locuință), descurajare la nivel de evoluțiile politicilor actuale.

„La această vârstă suntem mai liniștiți, mai toleranți”.

Tânăr de 30 ani

„Majoritatea au familiile lor, lucrează la mai multe servicii ca să poată asigura necesitățile familiei”.

Tânăra de 33 ani

4.2. Necesitățile tinerilor

În baza informațiilor colectate de la tineri în cadrul focus grupurilor, se observă că, fiind de diferite vârste au aceleași necesități, de exemplu, necesitatea de cunoaștere, afecțiune/dragoste, relaționare, independență, împlinire, siguranță, apreciere (anexa 2 - Opiniile tinerilor privind profilul tinerilor, necesitățile, interesele, problemele; anexa 3 - Rezultatele metodei Body Mapping). Dar, totodată, se observă că accentele depind de vârsta lor, de exemplu:

Tinerilor de la 14 ani le-ar fi mai caracteristic necesitățile de autoîmplinire (autorealizare, autoafirmare), ei nu mai sunt atenți la necesitățile de bază, pentru care e nevoie o rezolvare imediată, găsind un echilibru între viața socială, studii, personală, în schimb, au o atitudine pesimistă, sceptică atunci când vine vorba de atingerea unui scop în viață. Printre necesitățile enumerate de tinerii cu vârsta 14-19 ani predomină necesitățile de instruire (studii, training-uri, experiențe noi), susținere din partea părinților/semnelor, să fie acceptați, respectați și celor cu vârsta 20-24 ani - un loc de trai stabil, suport din partea familiei și din partea statului (locuri de muncă, locuință), comunicare cu semenii, socializare.

„Un tânăr are nevoie de susținere în ceea ce vrea să facă și ideile lui să fie acceptate. Și are nevoie de o persoană care să-i ofere aceste informații”.

Tânăra de 16 ani

„Tinerii au nevoie de încurajare, personal am văzut mulți tineri care au nevoie de încurajare, ajung la o stare în care nu mai vor să facă nimic”.

Tânăr de 19 ani

Analiza informațiilor prezentate de către tineri în cadrul discuțiilor de grup confirmă teoriile particularităților de vârstă, precum că persoana tânără se maturizează odată cu rolurile noi pe care și le asumă pe plan interpersonal, dar și profesional.

„Consider că, în prezent, nu există un loc unde tinerii să se simtă în siguranță. Acasă, în fața computerului, tot nu sunt în siguranță”.

Tânăr de 17 ani

Tinerilor după 24 ani le sunt mai specifice necesitățile de bază, aici fiind vorba mai degrabă de o conștientizare a rolului lor de părinți și o dorință de a nu da greș pe plan profesional sau familial. Aceste frici se formează din cauza situației economice dificile, dar și a unei piețe de muncă instabile. În cadrul focus-grupurilor, tinerii au menționat necesitățile unui loc de trai stabil, unui serviciu bine plătit și a unui spațiu de socializare.

„Avem nevoie de susținere, nu numai de la familie, dar și de la stat, condiții bune, servicii calitative, salarii mai mari”.

Tânăra de 24 ani

„Mulți nu au casa lor, locuiesc cu părinții. Se ceartă, se apucă de băut sau pleacă peste hotare. Copiii rămân cu bunicii”.

Tânăr de 27 ani

Informațiile colectate de la tineri ne permit să concluzionăm că matricea tinerilor (14-35 ani) rămâne aceeași, doar variind intensitatea și modalitatea de satisfacere a acestora. Nevoile în mare parte sunt corelate cu specificul categoriei de vârstă.

4.3. Interesele tinerilor

În dicționarul enciclopedic de psihologie, interesul este definit ca un stimulent intern motivațional, care exprimă orientarea activă, relativ stabil a persoanei, spre anumite domenii de activitate. Conform abordării lui White, una din direcțiile de dezvoltare a tânărului este creșterea intereselor, ceea ce presupune mai mult interes și curiozitate. Tinerii se angajează în numeroase activități, cum ar fi: studii, hobby-uri, profesie, relații interpersonale.

În urma discuțiilor cu tinerii, s-a observat că, în linii generale, interesele sunt identice, dar modalitatea de implicare e specifică categoriei de vârstă (anexa 2 - Opiniile tinerilor privind profilul tinerilor, necesitățile, interesele, problemele; anexa 3 - Rezultatele metodei Body Mapping). De exemplu:

Tinerii cu vârsta de 14-19 ani sunt orientați mai mult în relaționarea cu semenii în cadrul diferitelor activități comune (sport, plimbări, discotecă, distracții, etc.), hobby-uri (sport, artă, lecturare, filme etc.), orientarea profesională. Interesele băieților sunt determinate mai mult spre a avea timp liber, a dezvolta o relație cu fetele, a se afirma, iar fetele își doresc să descopere lucruri noi, să cunoască informații noi, să aibă mai mulți prieteni, să relaționeze cu mai multe persoane.

4.4. Problemele tinerilor

Problemele cu care se ciocnesc tinerii sunt definitorii și pentru procesele socio-economice prin care trece Republica Moldova de mai mulți ani, caracterizându-se prin sărăcie, șomaj, corupție, acces redus la servicii de calitate, creșterea violenței, discriminare, migrație etc. Acești factori au o influență negativă și asupra situațiilor lor și au fost menționați de tineri în cadrul focus grupurilor (anexa 2 - Opiniile tinerilor privind profilul tinerilor, necesitățile, interesele, problemele; anexa 3 - Rezultatele metodei Body mapping). De exemplu:

→ **Tendința de izolare.** Tinerii cu vârsta de la 14 ani au dificultăți în încadrarea în societate, nu știu să recunoască și să gestioneze emoțiile, au abilități slab dezvoltate pentru construirea relațiilor interpersonale; tinerii după 24 ani tind să comunice cu un grup restrâns de persoane: familie, rude.

„De obicei își petrec timpul liber la cafenea, în parc, în fața calculatorului/pe rețele de socializare, pe stadion. La oraș, se mai duc la film, în sat, tinerii se adună în centru sau la cafenea, se plimbă prin sat”.

Tânăr de 18 ani

Tinerii cu vârsta după 20 ani sunt orientați mai mult către relațiile cu familia, studii sigure, profesie. Printre interesele menționate de tineri pot fi dezvoltarea personală, crearea familiei, formarea carierei, dezvoltarea afacerii, crearea unui viitor mai bun, un serviciu bine plătit și odihna cu familia.

„Tinerii după 25 de ani, cred că trebuie numai să muncească și se duc acasă pentru a avea grijă de familie. Dar e nevoie ca ei să înțeleagă că trebuie să se dezvolte tot timpul, nu zic să se joace, dar să participe la activități cu informații utile”.

Tânăra de 29 ani

Analiza informațiilor prezentate de către tineri confirmă abordarea prezentată mai sus, precum că o direcție destul de importantă în formarea unui tânăr este susținerea dezvoltării intereselor acestuia.

„Dacă nu vorbești cu oamenii, ei cred că ești antisocial”.

Tânăr de 14 ani

„Adulții nu înțeleg că tinerii pot avea probleme și nu înțeleg că și noi nu avem timp. Noi nu avem timp liber, tot timpul suntem ocupați cu teme pentru acasă. Adulții nu recunosc că și noi putem să avem și alte interese în afara școlii”.

Tânăra de 15 ani

„Tinerii din sate se sună, ies în centru, dar atât, mai mult nu au unde să iasă, cu ce să se ocupe”.

Tânăr de 25 ani

→ **Familii destrămate din cauza fenomenului migrației și divorțului, a violenței.** Tinerii de la 14 ani pot fi direct influențați de aceste fenomene, dar de la 25 ani în sus tinerii singuri pot contribui la astfel de tendințe.

„După ce termină studiile la gimnaziu, tinerii pleacă din sat, noi nu mai avem tineri în sat”.

Tânăra de 19 ani

→ **Comportament autodistructiv al tinerilor prin consumul de băuturi alcoolice, droguri, fumat.** Le este specific mai ales tinerilor de 14-16 ani, problemele băieților fiind percepute ca lipsa de încredere în sine, anumite complexe, criza vârstei pubertare, probleme între generații și pentru că vor să fie independenți, iar fetele au probleme în relații cu familia și prietenii, discriminarea fiind manifestată prin comportament violent, neacceptarea în grupuri. Adesea, fetele se simt izolate și depresive.

„În sate îndepărtate în general tineri nu prea sunt, numai bătrâni. Tinerii beau, vin noaptea din oraș, găsești seringi”.

Tânăr de 22 ani

→ **Resurse materiale limitate.** Nu se observă nici o deosebire dintre opiniile tinerilor, indiferent de vârstă, privind satisfacerea nevoilor materiale (bani, casă), diferențele fiind doar de direcționarea resurselor. De exemplu, tinerii de la 14 ani au nevoie de bani pentru distracții, dorințe personale și nu pot cere bani de la părinți, pe când tinerii după vârsta de 18 ani au nevoie de resurse financiare pentru asigurarea nevoilor personale și cei după 25 ani, pentru nevoi familiale.

„E bine să fie instruire cum să-ți deschizi o afacere, ce documente trebuie. Și ar fi bine de simplificat procedurile de deschidere a afacerilor. Pentru că e dificil și de întreținut”.

Tânăr de 35 ani

„Toți au pământ, dar nimeni nu-i învață cum să-l lucreze, pentru a nu fi exact cum era cu mulți ani în urmă”.

Tânăra de 32 ani

→ **Violență între semeni/familie/societate.** Cele mai frecvente forme de violență, menționate de către tineri, sunt violența emoțională atât din partea părinților sau a partenerilor, cât și a semenilor (tachinare, intimidare, izolare, excludere, amenințări, înjosire, etc.), neglijarea, violența fizică, bullying.

→ **Lipsa locurilor recreative.** Tinerii nu au unde să-și petreacă timpul liber, lipsa spațiilor de recreere, a parcurilor sau a unei săli de sport, a centrelor pentru tineri sau, cel puțin, nici nu știu de existența lor.

„Nu avem spațiu pentru a petrece timpul liber, cum ar fi teren de sport, pizzerie, social-bar, aqua parc, etc.”

Tânăra de 18 ani

→ **Lipsa activităților interactive, orientarea profesională și ghidare în carieră etc.** Ca și majoritatea problemelor de mai sus, și în acest caz nu există o limită de vârstă, această problemă fiind menționată de toți tinerii. De exemplu, orientarea profesională și ghidarea în carieră au fost menționate și printre activitățile propuse de tineri, evocând că serviciile curente se limitează doar la completarea testelor psihologice. Activitățile realizate cu tinerii de multe ori sunt șablonate, de exemplu informare, salubritate, caritate, și mai puțin sunt axate pe activități de tip: training-uri, grup de suport, dezbateri, etc.

“Să fie creată școală pentru mame, mai ales pentru cele tinere. Ele nu au experiență, nu știu cum să crească copii și să facă față greutăților”.

Tânăra de 28 ani

Cele mai dese soluții pentru rezolvarea problemelor identificate de către tineri sunt asigurarea cu un loc de muncă bine remunerat și sigur, inclusiv și pentru tineri care nu au împlinit majoratul; programe de susținere a tinerelor familii (de exemplu: spațiu de locuit, etc.) și a tinerilor specialiști (de exemplu: ajutor material pentru tinerii specialiști); dezvoltarea serviciilor pentru tineri (training-uri de dezvoltare personală, de orientare vocațională, de ghidare în carieră, de consiliere psihologică, de dezvoltare a antreprenoriatului și a relațiilor interpersonale, etc.); spații sigure unde pot să-și petreacă timpul liber și să practice activități sportive, etc.

4.5. Drepturile tinerilor și respectarea lor

În cadrul discuțiilor cu tinerii despre drepturile lor, aceștia afirmă că își cunosc drepturile. Însă, la enumerarea drepturilor, nu au fost puține cazurile în care aceștia le confundă cu responsabilitățile pe care le au sau le percep ca oportunități.

Tinerii încadrați în procesul de educație, în special cei cu vârsta cuprinsă între 14-18 ani, cunosc mai bine care le sunt drepturile, în timp ce tinerii cu vârsta de 19-35 de ani le pot enumera, dar, în esență, nu prea cunosc ce presupune fiecare drept și cum poate fi exercitat acesta.

„Un drept...este ceea ce poți și trebuie să faci”.

Tânăra de 15 ani

„Dreptul trebuie să ne fie asigurat și în același timp un lucru pe care îl putem face pe viitor, de exemplu, dreptul la opinie. Noi avem dreptul de a ne exprima opinia liber. Dreptul la protecție, dreptul la muncă, dreptul la existență etc., trebuie asigurate”.

Tânăra de 17 ani

„Drepturile ar fi o oportunitate. Da, sunt foarte multe drepturi și, în același timp, fiecare drept are o obligațiune din partea noastră”.

Tânăra de 26 ani

Deși este o părere comună că tinerii își cunosc foarte bine drepturile și uită câteodată de obligații, răspunsurile tinerilor dezbat aceste afirmații, enumerând printre cele mai respectate drepturi multe din obligațiuni sau generalizând, de exemplu, prin dreptul la viață, interpretându-l prin simpla posibilitate de a concepe o viață. Tinerii consideră că cel mai respectat drept este dreptul la viață, la nume, la identitate, la învățătură, dar mai puțin este respectat dreptul la liberă exprimare, la opinii, care în mod deosebit, nu sunt luate în considerare de către autorități/părinți, dreptul la sănătate, la viață personală, la ocrotire și la muncă. La fel, tinerii au spus că nu sunt asigurate condiții pentru respectarea drepturilor, de exemplu, nu sunt condiții în instituții școlare, sănătate, infrastructura slab dezvoltată, etc.

„Da, noi avem drepturi, dar nu sunt respectate, nu este calitate, de exemplu, pentru dreptul la educație, el este asigurat...dar nu este calitativ...protecția la fel...”

Tânăra de 14 ani

„Dreptul la opinie nu este asigurat, noi putem să zicem ceva autorităților, dar nu este luat în considerare”.

Tânăra de 20 ani

„Tinerii nu sunt luați în considerare căci nu au experiență, se ridică vocea la ei”.

Tânăra de 22 ani

„Tinerii nu sunt consultați când specialiștii doresc să facă ceva, ei nu pun accent pe tineret”.

Tânăra de 25 ani

4.6. Participarea tinerilor și voluntariat

Din discuțiile cu tinerii, putem concluziona că mulți dintre ei nu sunt activi în viața socială, nu practică voluntariatul sau alte forme de implicare civică. Unele motive ar fi: informarea incorectă despre activitățile/ evenimentele realizate la nivel de comunitate, despre avantajele participării și beneficiile sale, lipsa de diversitate a activităților (deseori fiind doar activități

de salubritate, strângere de fonduri în scop caritabil, etc.) și nu sunt orientate pentru atingerea intereselor, multe având un caracter pur formal. Dar, totodată, se poate observa că tinerii cu vârsta între 14 – 18 ani sunt mai activi și mai ușor de mobilizat în anumite activități, pe motiv că pot fi ușor identificați și implicați. Tinerii cu vârsta de 18-35 de ani sunt mai dificil

de mobilizat în activități pe motiv că mulți dintre ei pleacă la studii, migrează intern/extern sau sunt ocupați cu problemele familiei.

„Se implică separat (atunci când au o problemă), în grup, adică organizat nu se implică/participă de obicei cu mici excepții”.

Tânăra de 16 ani

„Tinerii sunt foarte, foarte pasivi. Ei vor, dar să facă ceva în locul lor, mai ales tinerii din orașe și din apropierea orașelor”.

Tânăr de 19 ani

„Adulții nu îi încurajează, le zic că nu au experiență (nu au încredere); există individualism, lipsa de dorință, lipsa spiritului civic, cu replici de genul „Ce treabă am eu cu asta?””

Tânăra de 15 ani

„Uneori nu sunt susținuți chiar de membrii familiei „multă treabă este și tu de duci ca să te aduni acolo...”

Tânăra de 22 ani

„Sunt mulți tineri care nu cunosc că își pot cere anumite drepturi, spre exemplu, să asiste la ședințele consiliului local”.

Tânăr de 18 ani

„E o problemă ca să aduni tinerii într-un grup care să se implice în diferite inițiative. Tinerii pleacă, nu au interes, nu au curaj”.

Tânăr de 28 ani

Tinerii au menționat că pentru a fi activi, a practica voluntariatul, au nevoie de următoarele:

- să fie auziți și susținuți în dezvoltarea inițiativelor de participare;
- condiții egale de participare tuturor tinerilor (mediu urban/rural, tineri activi/mai puțin activi, băieți/fete etc.);
- informare cu privire la chestiunile și problemele care îi preocupă; dezvoltarea abilităților necesare pentru o participare eficientă prin intermediul dialogului, discuției, acumulării experienței practice;
- relații de încredere și acceptare de grup; să fie acceptate greșelile lor și să le ofere spațiu/timp pentru dezvoltarea în baza acestora; să fie luate în considerare interesele lor.

„Dacă nu poți să te organizezi pe tine, nu poți să organizezi altceva. Dar este nevoie de timp, până când acumulăm experiențe”.

Tânăra de 24 ani

„Tinerii nu cunosc ce înseamnă voluntariat, care sunt avantajele și de aceea nu se implică pentru că ar putea să fie realizate mai multe proiecte”.

Tânăra de 16 ani

„Toți așteaptă de la noi idei, dar dacă noi nu avem susținere, nu poți face nimic. Este nevoie de un impuls, să știm cum să începem. Și mai avem nevoie de un model de la adulți. Oamenii mari...sunt ocupați cu de toate, nu mai pentru noi nu au timp”.

Tânăra de 17 ani

„Tinerii sunt indiferenți din cauza că nu cunosc sau le este frică să nu fie judecați, de aceea este nevoie să fie încurajați și să fie apreciați pentru ceea ce fac”.

Tânăra de 22 ani

Conform teoriei motivaționale, pentru creșterea nivelului de participare și includerea în activități de voluntariat este nevoie ca tânărul să fie motivat. La rândul ei, motivația depinde de percepția fiecăruia asupra capacității proprii de a realiza o sarcină, precum și de importanța pe care o atribuim acestei sarcini. Din aceste motive, tânărul are nevoie de o bază sigură (mediu deschis, climat pozitiv) și suport emoțional (încurajări), unde poate învăța și să fie apreciat să-și dezvolte abilități de viață și performanțe.

Analizând atât nevoile și interesele tinerilor și ținând cont de particularitățile de vârstă ale tinerilor și problemele cu care se confruntă, se poate de concluzionat că pentru dezvoltarea unui serviciu de tineret adaptat necesităților și intereselor lor, tinerii trebuie consultați și implicați pe parcursul întregului proces de dezvoltare a acestui serviciu, tinerii fiind cele mai bune autorități în chestiuni ce se referă la propriile lor vieți. Doar ei pot comunica ce le place și ce le displace, ce funcționează pentru ei și ce nu funcționează. Activitățile care îi implică în mod serios în luarea de decizii individuale și în efectuarea planificării și evaluării, vor fi mai în măsură să răspundă nevoilor și intereselor lor și să fie mai bine utilizate de către aceștia. Capacitatea de analiză și de sugerare a posibilelor soluții denotă faptul că tinerii ar putea servi drept o resursă valoroasă.

5. Activitatea Centrelor de tineret în viziunea tinerilor

În acest capitol sunt prezentate informații despre cum ar trebui să fie un Centru de tineret din perspectiva tinerilor. Tinerii și-au expus părerea referitor la: cum trebuie să arate spațiul fizic al unui Centru de tineret așa încât să fie atractiv pentru toate categoriile de

vârstă ale tinerilor, cum trebuie să fie personalul, activitățile, orarul, etc. În acest context, unul din obiectivele procesului de evaluare a fost stabilirea activităților oferite de Centru de tineret în viziunea tinerilor.

5.1. Spațiul fizic și amplasarea

Majoritatea tinerilor când au discutat despre amplasarea centrului și cum trebuie să fie echipat (designul) spațiul, au optat pentru o amplasare centrală, invocând argumente ca: Centrul de tineret trebuie să fie ușor accesibil și odată cu o amplasare centrală datorită infrastructurii deja existente și a unui plan urbanistic clasic ce se reflectă în majoritatea centrelor raionale, ar facilita accesul tinerilor din zonele rurale. În favoarea amplasării centrale, tinerii au argumentat că în așa fel este mai sigur (majoritatea străzilor centrale sunt iluminate). În baza sugestiilor tinerilor, exteriorul centrului trebuie să corespundă câtorva standarde:

„Aspectul exterior al centrului mai colorat, mai atractiv pentru cei care trec pe alături, așa încât tânărul când trece pe alături să-l observe și să fie atras să intre”.

Tânăr de 16 ani

Privind exteriorul centrului ca spațiu fizic, au mai fost sugestii ca:

„Trebuie să fie cu ferestre mari ca să fie mult aer și lumină”.

Tânăra de 28 ani

„Să se vadă de departe că este pentru tineri, poate să fie un board mare pe perete, să fie câteva etaje, pentru a găzdui cât mai multe activități. De exemplu, etajul I pentru sport, etajul II pentru activități creative, arte, muzică etc. și dezvoltare personală”.

Tânăr de 26 ani

„Afară să fie amenajat un foisor sau bănci, unde putem sta cu prietenii mai ales vara”.

Tânăr de 24 ani

5.2. Spațiul interior

Dacă facem o generalizare pe raioane, majoritatea tinerilor, începând cu vârsta de 14 ani până la 35 de ani au avut aceleași dorințe.

→ Pereții colorați sau în culori aprinse sau desene (graffity, imagini, etc.)

„Numai să nu fie ca la școală, în cel mai rău caz, albi”

Tânăra de 16 ani

→ Mobilă moale, bean-bag-uri, covorașe de stat pe jos, scaune moi, fotolii.

“Când vin la centru să mă simt ca acasă, să nu simt că iar parcă-s la lucru”

Tânăra de 30 ani.

→ Sală de calculatoare.

„Pentru a scoate tinerii din casă, aici, chiar dacă se vor juca, vor socializa între ei”

Tânăr de 28 ani.

→ Tehnic să fie dotat cu proiector, pentru proiectare de filme, să aibă un print, boxe etc.

→ O mică bucătărie. Mulți dintre tineri au venit cu sugestia de organiza un mic colț pentru a avea posibilitatea de a-și face un ceai/cafea, a încălzi mâncarea etc., argumentând că pentru colegii lor ar fi și un extra stimulent de a vizita Centrul, dar și faptul că mulți dintre ei ar putea vizita centrul după ore sau serviciu.

→ Spații deschise pentru a face sportul.

→ Muzică pe fundal.

„Să fie ca acasă, să existe un spațiu unde să vină tânărul și chiar să se relaxeze (o canapea, big bang-uri), să existe un TV mare unde să se adune și să se uite la diferite emisiuni, să discute în baza acestora (socializare); spațiu cu calculatoare; aparate de sport; pereții viu colorați”.

Tânăr de 23 ani.

„Am dori un spațiu unde putem să venim cu prietenii, unde este muzică, dar nu prea tare, unde nu se servește alcool și să avem posibilitatea să ne jucăm în diferite jocuri de societate. La noi în oraș așa ceva nu găsești, am văzut doar în alte țări așa spații, la Moscova se numesc Anti-cafenea. Eu aș veni des dacă ar fi așa ceva”.

Tânăr de 28 ani

5.3. Orarul de lucru

Chiar dacă tinerii sunt implicați în alte activități (studii, serviciu, familie) majoritatea s-au expus că dacă activitățile vor fi interesante și vor răspunde necesităților, mulți dintre ei și-ar face timp pentru a veni la Centru cel puțin odată pe săptămână.

Dacă am analiza propunerile de activitate ale centrului, **tinerii de 14-19 ani** au spus că sunt mai predispuși să vină la centru în timpul săptămânii mai mult, începând cu ora 15:00 până la ora 20:00. De menționat că tinerii din zonele rurale au spus că ar veni la centru mai mult în zilele de odihnă, începând cu ora 11:00 până la 15:00, pentru că pot veni mai ales după ce merg la piață, iar transportul public, în unele raioane, după ora 15:00 nu mai merge. Chiar și autobuzele școlare în zilele de lucru stau doar până la o anumită oră, după care este mai problematic să ajungă până în localitatea de domiciliu.

Tinerii de 20-25 ani sunt și ei mai disponibili să vină în weekend doar că începând cu ora 17:00 până la 21:00, mulți explicând că acestea sunt zilele în care vin acasă de la studii (universitate, colegii etc.)

Tinerii de 25-35 ani, s-au mixat și au spus că ar fi disponibili să vină cel puțin o dată pe săptămână și ei,

doar că s-a observat un patern dintre tinerii care deja au o familie și cei fără familie.

Printre tinerii căsătoriți, a fost mai populară formula de a veni odată pe săptămână în zilele de odihnă, începând cu ora 11:00, împreună cu familia sa și invers, tinerii necăsătoriți ar veni chiar și de mai multe ori la activități, mai ales în zilele de după serviciu, ceea ce ar însemna ora de după 18:00 până la 22:00.

La întrebarea dacă s-ar simți bine în prezența tinerilor din alte categorii de vârstă sau dacă ar veni la aceleași activități, tinerii din diverse categorii au răspuns pozitiv, venind cu argumente ca: tinerii de vârstă mai mică pot învăța de la cei mai mari, chiar pot să-și găsească un mentor și tinerii de după 25 de ani au posibilitatea să-și împartă experiența, precum și să învețe și ei de la adolescenți. Dar, totodată, ar fi bine să fie realizate activități orientate pe categorii de vârstă, ținând cont de interesele și nevoile tinerilor.

Ar fi bine ca orarul să fie bine determinat, stabil și bine promovat și respectat de către angajații centrului, ceea ce ar contribui la crearea unei rutine/siguranțe pentru tineri. Tinerii au mai solicitat ca pe lângă orarul stabil, să aibă acces direct la centru.

5.4. Activitățile Centrului de tineret

După discuțiile cu tinerii de diferite categorii de vârstă, am putea grupa activitățile pe care aceștia le-au propus și de care ar fi interesați, precum urmează:

- **Sport.** Tinerii de diferite vârste au menționat că și-ar dori o mai mare varietate de secții sportive sau posibilități unde să-l practice la un preț accesibil sau gratuit. Dansurile sunt și ele o activitate menționată de mai mulți tineri, mai ales cu vârsta de după 25 de ani, în multe raioane aceste activități fiind accesibile doar pentru tinerii de până la 18 ani. O practică bună ar fi raionul Fălești, unde Centrul de tineret doar asigură spațiul unui grup de tineri adulți, care s-au mobilizat singuri și au organizat o secție sportivă. Un alt model de centru este în raionul Edineț, unde se oferă o gamă largă de cercuri sportive, (box, atletică ușoară, tenis masă, lupte, etc.) fiind gratuite pentru tineri.
- **Limbi străine.** Mulți tineri (mai ales după 20 ani) și-ar dori să învețe/ perfecționeze/practice o nouă limbă străină, în top fiind limbile engleză și germană. În zonele de nord și UTA Găgăuzia s-a menționat și importanța lipsei practicii limbii române, care ar interesa mulți tineri și ar ajuta mai ales la angajarea în câmpul muncii.
- **Dezvoltarea personală.** Acest subiect a fost comun pentru toate vârstele, începând cu propuneri de workshop-uri și training-uri din domeniul psihologiei (mai interesați ar fi tinerii cu vârsta de 14-20 ani, să comunice în public, managementul emoțiilor, leadership, mod de viață sănătos, relaționare; cei cu vârsta de 20-35 de ani, au menționat mai mult psihologia dezvoltării copilului, relații sănătoase în familie, comunicare eficientă, soluționarea conflictelor, etc.) până la dezvoltarea unei afaceri proprii.
- **Antreprenoriat.** Tinerii își doresc să cunoască ce este antreprenoriatul, cine poate deveni antreprenor, cum să devii un antreprenor de succes, cum să dezvolti o idee pe care o ai în ceva care poate să aducă nu numai beneficii morale, dar și materiale. Acestea sunt temele care îi interesează pe tinerii de orice vârstă și care au afirmat că, dacă ar avea unde găsi aceste răspunsuri, ar veni cel puțin o dată pe săptămână la această activitate.
- **Consiliere Vocațională.** O activitate de care are nevoie absolut orice tânăr și, mai ales, cei de 14 ani, pentru că ei au menționat-o mai frecvent. Tinerii au indicat că și-ar dori un așa serviciu, pentru că singuri nu își pot valorifica capacitățile, descoperi aptitudinile native și astfel, ar putea beneficia la maxim de conștientizarea conexiunilor între ceea ce învață în instituțiile de învățământ și utilitatea cunoștințelor și abilităților dobândite pentru viața reală. Tinerii de 20-35 ani au nevoie de orientare în carieră, îndeosebi identificarea oportunităților de angajare și perfecționare a abilităților de a scrie un CV, o scrisoare de motivare și modalitatea de a se prezenta la un interviu de angajare.
- **Consiliere psihologică.** Un serviciu amintit mai ales de tinerii de la 14 ani. Din spusele lor, mulți dintre ei trec prin perioade de depresie, au dificultăți în relaționare atât cu adulții, cât și cu semenii lor și ar dori să discute cu cineva, pentru că în alte părți nu prea au cu cine.
- **IT activități.** Ca rezultat al discuțiilor, tinerii au spus că ar veni la Centrul de tineret, dacă aici ar fi activități legate de domeniul IT și programare, cursuri de robotică, prezentare de programe și tehnologii noi, etc.
- **Jocuri de societate** reprezintă un motiv pentru care mulți tineri au spus că au început să vină sau ar dori să vină la centru. Tinerii au menționat că jocurile îi apropie și, prin intermediul lor, ei se pot descoperi și dezvolta unele abilități, dar și este un mijloc foarte bun de socializare cu alți tineri.
- **Proiectare de filme.** Atât tinerii din zonele rurale, cât și cei din orașe și municipii, au spus că ar veni la Centru și ar atrage și pe alții dacă s-ar organiza vizionări de filme și discuții post film pentru cei care își doresc.
- **Voluntariat.** Tinerii au spus că ar dori să practice voluntariatul, dacă ar fi asigurate atât condiții pentru realizarea activității (spațiu, participanți, partea logistică, transport), cât și formarea abilităților proprii prin anumite instruirii (de exemplu, instruire pentru dans social pentru a realiza activitățile cu alți tineri, dezvoltarea abilităților de leadership, etc.). Tipuri de activități propuse de tineri

pentru voluntariat: activități creative, informarea despre drepturi, make-up, antreprenariat, limbi străine, dansuri, sport, etc.

→ **Outreach.** Tinerii din grupuri de inițiativă (CRT) sunt deschiși pentru a realiza activități și în afara Centrului pentru Tineri, pentru cei care au acces limitat la servicii, dar asta în cazul în care sunt asigurate aspectele logistice (transport, materiale necesare pentru activități) și să fie instruiți cu specificul activităților.

La fel, tinerii au mai menționat că pentru ca activitățile petrecute în Centrul de tineret să aibă un impact mai bun și să atragă mai mulți tineri, e nevoie de:

→ atmosferă pozitivă: tinerii vor un spațiu sigur, unde să fie acceptați așa cum sunt, ascultați fără a fi criticați sau, în cazul în care o opinie este diferită, să fie bine argumentată;

→ motivarea tinerilor: încurajarea de a participa la activități;

→ învățarea neformală: metode noi de învățare cu implicarea tinerilor, utilizarea tehnologiilor noi;

→ un orar stabil al activităților și, totodată, activitățile să fie diverse și nu de lungă durată (de exemplu, de la 1 la 3 luni, de schimbat setul de activități), astfel încât tinerii să nu se plictisească. La fel, din cele relatate de tineri, activitățile trebuie să fie anunțate din timp, precum și în cazul amânării sau nerealizării activităților;

→ susținerea participării tinerilor în realizarea activităților prin asigurarea logistică și formarea lor;

→ mediatizarea activităților centrului: să fie cât mai divers (mijloace diferite: internet, mass-media locală, TV, informare directă, etc.), mai colorat, vizibil, mesaje clare, atractive și ușor de perceput de tineri, etc.

5.5. Profilul Specialistului în lucrul cu tineri

Profesionalismul specialistului în lucrul cu tinerii a fost un pilon de bază pentru mulți tineri, atunci când a fost întrebat dacă ar alege să viziteze centrul sau nu. Tinerii s-au expus că profilul unui specialist ar trebui să fie:

- Tânăr
- Binevoitor
- Să zâmbească
- Să poată discuta cu el și dacă este vreo conversație personală să respecte principiul confidențialității
- Un bun organizator și leader
- O persoană deschisă pentru noi perspective
- Să nu judece pe nimeni
- Un bun ascultător
- Să poată argumenta deciziile dacă, câteodată, contravin cu opiniile altora
- Să aibă un bun simț al umorului
- Să fie punctual și responsabil.

De altfel, tinerii și-ar dori și ei personal să participe în procesul de recrutare a specialistului.

De menționat că o practică bună care ar putea fi replicată sau care ar fi o sursă de inspirație este modelul de Anti-cafenea din municipiul Bălți. Aici se regăsesc majoritatea recomandărilor și sugestiilor tinerilor de mai sus, asigurând un număr mare de vizitatori, inițiative din partea tinerilor și un grad înalt de participare.

6. Concluzii și recomandări

“Tinerii influențează rezolvarea problemelor care afectează viața lor prin faptul că discută sau iau măsuri în parteneriat cu adulții”

Tearfund, UK

Ca rezultat al realizării procesului de evaluare instituțională a Centrelor de tineret au fost formulate concluzii și recomandări atât pentru Administrația Publică Centrală responsabilă de sectorul de tineret (Ministerul Educației, Culturii și Cercetării), cât și pentru Administrația Publică Locală privind dezvoltarea cadrului normativ care reglementează organizarea și funcționarea Centrelor de tineret.

6.1. Concluzii

- În conformitate cu scorurile obținute, atenție prioritară trebuie de acordat celor 10 Centre de tineret nou-create în vederea consolidării capacităților instituționale ale acestora: locație și infrastructură, managementul și viabilitatea financiară, managementul resurselor umane, planificare, monitorizarea și evaluarea activităților și beneficiarilor, raportare, servicii, programe și activități conform nevoilor și intereselor tinerilor.
- În Centrele care funcționează de mai mult timp, domeniile care necesită intervenție imediată sunt: managementul resurselor umane, monitorizarea și evaluarea activităților și beneficiarilor, managementul și viabilitatea financiară, imaginea publică.
- 7 Centre de tineret care au filiale au nevoie de suport în elaborarea unui plan de dezvoltare axat pe susținerea filialelor atât metodologic, cât și financiar. Un accent sporit trebuie pus pe formarea specialiștilor din filiale.
- Este necesară intervenția autorităților publice centrale în elaborarea/revizuirea unor documente cheie care ar contribui la asigurarea organizării și funcționării eficiente a Centrelor de tineret.
 - Revizuirea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Centrului de tineret și aprobarea acestuia prin Hotărâre de Guvern;
 - Elaborarea Regulamentului privind organizarea concursului pentru funcția de Manager al Centrului de tineret;
 - Elaborarea standardelor minime de calitate pentru Centrele de tineret și a ghidului de implementare a acestora în vederea asigurării prestării unor servicii eficiente și adecvate de către personalul Centrelor;
 - Includerea ocupației „specialist în lucrul de tineret” în Clasificatorul Ocupațiilor al Republicii Moldova și elaborarea profilului ocupațional.
- Există o confuzie în ceea ce privește termenii „programe”, „activități”, „servicii pentru tineri”. În acest context, considerăm că este necesară uniformizarea termenilor menționați în actele normative, deoarece, în prezent, aceștia sunt înțeleși și interpretați diferit. Pornind de la prevederile Articolului 2 al Legii cu privire la Tineret, care stipulează că „Servicii pentru tineri” reprezintă un ansamblu de măsuri și de activități instituționalizate, realizate pentru a răspunde necesităților tinerilor sau ale familiilor tinere, precum și de la faptul că Legea cu privire la tineret menționează că „Centrul de tineret” este o organizație necomercială ce reprezintă un serviciu sau un complex de servicii comunitare, adresate tuturor categoriilor de tineri, având misiunea de a le asigura informarea, orientarea, consilierea, educarea și petrecerea timpului liber, contribuind la pregătirea integrării lor sociale și profesionale, constatăm că trebuie utilizată sintagma „Servicii pentru tineri”

(ansamblu de măsuri și de activități instituționalizate, realizate pentru a răspunde necesităților tinerilor sau ale familiilor tineret) drept termen ce definește specificul activității Centrelor de tineret.

- Analizând cadrul normativ și actele interne ale Centrelor de tineret, s-a constatat că în privința personalului din conducere sunt folosiți termenii de „Manager” și „Director”. Regulamentul-cadru menționează termenul de „Manager”, în același timp, conform deciziilor de constituire, conducătorii Centrelor de tineret sunt angajați în funcția de „Director”.
- O altă confuzie este angajarea personalului din Centrele de tineret în funcții care fac parte din subdiviziunile Consiliilor Raionale (educație, cultură, aparatul președintelui raionului). Este necesară introducerea funcției de specialist în lucrul cu tinerii în Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova.
- Centrele de tineret au nevoie de sprijin pentru dezvoltarea planurilor de acțiuni conform necesităților și intereselor tinerilor, de suport în elaborarea politicilor clare privind recrutarea, selectarea, angajarea și evaluarea performanței angajaților.
- Centrele de tineret au, în general, capacitate medie de cooperare cu alte structuri și au nevoie de suport în elaborarea unui plan de comunicare și promovare a imaginii.
- Specialiștii în lucrul de tineret au nevoie de dezvoltare profesională specializată pentru a putea presta o gamă mai variată de servicii, inclusiv servicii outreach adresate tinerilor vulnerabili.
- Beneficiarii și potențialii beneficiari ai Centrelor de tineret se caracterizează prin tranziția dintre copilărie și maturitate, intrarea lor în categoria persoanelor cu deplină responsabilitate socială. Perioada de la 14 la 35 de ani implică mai multe etape, cu oportunități specifice și mai ales provocări pentru fiecare categorie de vârstă, începând cu participarea la studii, accesarea muncii remunerate, luarea deciziilor independente și până la responsabilitatea pentru consecințe, dezvoltarea relațiilor în afara cercului familiei. Specificarea diversității perioadei date, cunoașterea și

înțelegerea particularităților de vârstă a grupurilor de tineri este necesară în lucrul cu ei, ceea ce facilitează dezvoltarea serviciilor și orientarea lor.

- Paternul necesităților tinerilor (14-35 ani) este același, doar variază intensitatea și modalitatea satisfacției acestora. Nevoile, în mare parte, sunt corelate cu specificul categoriei de vârstă.
- În linii generale, interesele sunt asemănătoare, dar activitățile în care se implică sunt specifice categoriei de vârstă, de exemplu, tinerii cu vârsta de 14-19 ani sunt orientați mai mult în relaționarea cu semenii în cadrul diferitelor activități comune (sport, plimbări, discotecă, distracții, etc.), hobby-uri (sport, artă, lectură, filme, etc.), orientarea profesională, tinerii cu vârsta după 20 ani sunt orientați mai mult către relațiile cu familia, siguranța în privința studiilor și profesie.
- În mare parte, tinerii își cunosc drepturile și le pot exprima, dar o parte din aceștia le confundă cu obligațiunile sau le percep ca pe un beneficiu, nu au capacitatea de a cere respectarea acestora și nici nu știu cum și unde să apeleze.
- Tinerii reprezintă cele mai bune autorități în temele care se referă la propriile lor vieți. Doar ei pot comunica ce le place și ce nu le place, ce funcționează și ce nu funcționează pentru ei. Serviciile care îi implică în mod serios în luarea de decizii individuale și în efectuarea planificării și evaluării, vor fi mai în măsură să răspundă nevoilor și intereselor lor și să fie mai ușor utilizate de către aceștia.

6.2. Recomandări adresate Autorităților Publice Centrale

- Revizuirea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Centrului de tineret și aprobarea acestuia prin Hotărâre de Guvern și armonizarea acestuia cu legislația în vigoare. Analizând cadrul normativ și actele interne ale Centrelor de tineret, a constatat că în privința personalului din conducere sunt folosiți termenii de „Manager” și „Director”. Regulamentul-cadru menționează termenul de „Manager”, în același timp conform deciziilor de constituire, conducătorii Centrelor de tineret sunt angajați în funcția de „Director”.
- Elaborarea de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a Regulamentului privind organizarea concursului pentru funcția de Manager al Centrului de tineret.
- Elaborarea standardelor minime de calitate pentru Centrul de tineret și a ghidului de implementare a acestora în vederea asigurării prestării unor servicii eficiente și adecvate de către personalul Centrelor. Dezvoltarea competențelor specialiștilor în lucrul de tineret prin formare profesională specializată pentru a putea presta o gamă mai variată de servicii, inclusiv servicii outreach adresate tinerilor vulnerabili. Elaborarea resurselor metodologice pentru specialiștii în lucrul de tineret.
- Includerea funcției „specialist în lucrul de tineret” în Clasificatorul Ocupațiilor al Republicii Moldova și elaborarea profilului ocupațional. Elaborarea unui sistem de remunerare a specialiștilor în lucrul de tineret, având la bază evaluarea performanței acestora.
- Dezvoltarea programelor de formare continuă a managerilor Centrelor de tineret, în special ceea ce ține de planificarea operațională, monitorizare continuă și evaluarea progreselor obținute.
- Elaborarea indicatorilor de performanță pentru Centrele de tineret care vor servi drept bază de evaluare pentru autoritățile publice locale și vor contribui la realizarea deplină a misiunii Centrelor de tineret.
- Profesionalizarea livrării serviciilor pentru tineri, armonizarea responsabilităților ocupaționale ale specialiștilor în lucrul de tineret. Elementele cruciale care trebuie incluse sunt activitățile specifice pe care trebuie să le realizeze un specialist în lucrul de tineret în raport cu etaloanele de calitate stabilite. Cerințele pentru ei trebuie stabilite pe baza cunoștințelor și abilităților practice.
- Asigurarea instruirii periodice a managerilor Centrelor de tineret în domeniul securității și sănătății în muncă, iar ulterior a monitorizării aplicării normelor de protecție în domeniul securității și sănătății în muncă.
- Elaborarea Codului deontologic pentru asigurarea unui comportament adecvat al personalului Centrului de tineret în vederea prevenirii marginalizării și excluderii sociale.

6.3. Recomandări adresate Autorităților Publice Locale

- Ajustarea Regulamentelor de organizare și funcționare ale Centrelor de tineret conform Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Centrului de tineret și aprobarea acestuia prin decizia fondatorului.
- Organizarea concursului pentru funcția de Manager al Centrului de tineret conform Regulamentului ce urmează a fi elaborat și aprobat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

- Elaborarea și aprobarea de către fondatori a fișei de post pentru managerii Centrelor de tineret, care sunt constituite în cadrul subdiviziunilor consiliilor raionale.
- Repartizarea sediului pentru Centrul de tineret, astfel încât să se asigure spațiu suficient pentru personal și spații suficiente și adecvate pentru activități cu tinerii, în spații administrative accesibile, cu toate elementele de infrastructură (acces pentru tinerii cu dizabilități, grup sanitar-igienic diferențiat pe sexe și pentru persoane cu dizabilități).
- Alocarea bugetului pentru Centrele de tineret, care ar asigura salarizarea unui număr suficient de specialiști în lucrul de tineret, în funcție de necesitățile locale.
- Alocarea resurselor pentru acoperirea cheltuielilor de transport sau dotarea cu o unitate de transport pentru a putea ajunge în localitățile rurale, unde tinerii au mai puține oportunități.

6.4. Recomandări adresate Centrelor de tineret

- Elaborarea Planurilor de dezvoltare instituțională a Centrelor de tineret în vederea dezvoltării politicilor și practicilor instituționale (constituirea Consiliilor Consultative, diversificarea programelor și activităților).
- Schimbarea paradigmei planificării activităților Centrelor de tineret, cu alinierea la prioritățile Strategiei raionale/naționale de tineret, centrarea pe nevoile și interesele tinerilor (cu consultarea și implicarea tinerilor în procesul de elaborare a planului), asigurarea accesului publicului la Planul de acțiuni.
- Elaborarea și aplicarea mecanismelor de monitorizare și evaluare, colectare a datelor privind indicatorii cantitativi și calitativi, raportare și asigurare a accesului publicului la rapoartele Centrului.
- Elaborarea politicilor clare privind recrutarea, selectarea și angajarea personalului în concordanță cu specificul serviciilor prestate tinerilor și cu legislația în vigoare (Regulament cu privire la recrutarea, selectarea și angajarea personalului care include totalitatea etapelor și procedurilor politicii de personal).
- Abordarea sistematică a procesului de dezvoltare continuă a personalului pentru a asigura eficiență și calitate înaltă în prestarea serviciilor pentru tineri (elaborarea unui plan de dezvoltare profesională continuă a personalului). Elaborarea sistemelor proprii de monitorizare și evaluare a personalului angajat, constituit dintr-un proces de apreciere a nivelului performanțelor profesionale ale acestora.
- Elaborarea mecanismelor de identificare a nevoilor și intereselor tinerilor, dezvoltarea competențelor specialiștilor în lucrul de tineret în identificarea nevoilor și intereselor tinerilor și adaptarea periodică a activităților la aceste nevoi și interese; aceasta va permite extinderea paletelor de servicii, inclusiv dezvoltarea programelor adecvate pentru tinerii cu vârsta de 25 - 35 de ani, programe pentru tineri vulnerabili.
- Includerea în Regulamentul intern de organizare și funcționare a Centrelor de tineret a secțiunii privind drepturile beneficiarilor în accesarea serviciilor prestate de Centrul de tineret (egalitate de șanse și tratament, participare egală în procesul de furnizare a serviciilor, etc.).
- Luarea de măsuri de protejare și promovare a drepturilor tinerilor beneficiari (instruirea personalului în vederea cunoașterii și respectării drepturilor beneficiarilor și a principiilor de abordare bazată pe drepturi, împuternicire a tinerilor în luarea deciziilor care îi privesc și în monitorizarea și evaluarea respectării drepturilor lor).
- Elaborarea planurilor de comunicare pentru Centrele de tineret și instruirea corespunzătoare a personalului pentru implementarea prevederilor din planul de comunicare. Elaborarea elementelor de identitate și vizibilitate ale Centrelor de tineret (logo, motto).

- Intensificarea eforturilor de dezvoltare a parteneriatelor durabile cu mass-media locală și națională (radio, tv, presă scrisă, etc.) pentru o promovare mai eficientă a activității Centrelor de tineret. Promovarea serviciilor într-o manieră accesibilă pentru tineri, de exemplu, utilizarea pe larg a rețelelor de socializare, pentru a fortifica relațiile cu tinerii și mass-media. Astfel, tinerilor li se va oferi posibilitatea de a pune întrebări și de a face comentarii vizavi de activitatea Centrelor. Aceasta este o modalitate cost-eficientă de comunicare cu tinerii și de identificare a necesităților lor.
- Sporirea colaborării cu reprezentanții organizațiilor de tineret, celor care promovează incluziunea socială a grupurilor vulnerabile, etc. Consolidarea parteneriatelor cu instituții/organizații de promovare a drepturilor omului în vederea promovării mai eficiente a drepturilor tinerilor.

7. Anexe

7.1. Instrumentele de evaluare inițială a capacităților instituționale ale Centrelor de tineret

7.1.1. Fișa de autoevaluare instituțională a centrelor de tineret

Stimați reprezentanți ai Centrelor de tineret, în contextul procesului de evaluare demarat în cadrul Programului de Dezvoltare a Centrelor de tineret din Republica Moldova pentru anii 2017-2022, Vă rugăm să completați prezenta fișă de autoevaluare, care constituie primul pas în cadrul acestui proces.

Informații generale		
Denumirea Centrului de tineret (conform actului de constituire)		
Fondatorul/ii		
Data înregistrării		
Documentul și nr. de înregistrare		
Autoritatea care a înregistrat Centrul		
Statutul juridic	<ul style="list-style-type: none">• instituție publică• alta (specificați) _____	
Organele de conducere și control		
Date de contact ale Centrului de tineret	Strada	
	Localitatea	
	Raionul	
	Telefon fix	
	Fax	
	e-mail	
	Adresa web	
Managerului Centrului de tineret		
Date de contact	Telefon fix	
	Telefon mobil	
	e-mail	
Nr. total de angajați	_____, dintre care _____ F și _____ B _____ nr. de angajați prin cumul	

Domeniul 1: Cadrul instituțional - normativ, organizatoric și funcțional
Cadrul normativ
Marcați documentele de care dispuneți <ul style="list-style-type: none">• Decizia de constituire• Regulamentul de organizare și funcționare a Centrului de tineret,• aprobat de fondator• Certificatul de înregistrare

Cadrul intern de organizare și funcționare		
Marcați documentele de care dispuneți		
<ul style="list-style-type: none"> • Proiectul instituțional • Autorizație de funcționare • Organigrama • Schema de încadrare • Statele de personal • Regulament intern de organizare și funcționare • Buget planificat • Registre de evidență a documentelor și actualitatea lor • Bugetul anual planificat • Raportul de executare a bugetului 		
Centrul are un Consiliu Consultativ? <i>Dacă răspunsul este afirmativ, vă rugăm să listați instituțiile reprezentate în Consiliul Consultativ. Adăugați rînduri, dacă este necesar.</i>	Da	Nu
Indicați numărul de femei și bărbați, membri ai Consiliului Consultativ	Femei	Bărbați
Marcați afirmațiile care corespund situației de fapt		
	Managerul CT este la curent cu actualele politici de tineret și legislația de referință	
	Managerul CT participă periodic la formări/instruiri pe subiectele ce țin de specificul serviciilor prestate	
	Managerul CT gestionează mersul activităților în baza planului de acțiuni	
	Managerul CT organizează cu personalul din subordine: săptămînal, ședințe pentru planificarea activităților lunar/trimestrial, ședințe de evaluare/replanificare anual, ședință pentru evaluarea unui an de activitate și elaborarea unui plan de activitate pentru anul următor	
	Managerul CT activează în concordanță cu prevederile fișei sale de post	
	Managerul CT dispune de un mecanism de monitorizare a implementării și respectării prevederilor din cadrul fișelor de post a angajaților din subordine	
	Managerul CT coordonează procesul de elaborare a rapoartelor de activitate a CT, asigură prezentarea acestora la toate structurile abilitate	
	Managerul CT asigură ca personalul angajat să cunoască și să implementeze la un nivel corespunzător de calitate serviciile prietenoase tinerilor, în acest sens organizează activități de instruire individuale și de grup	

Domeniul 2: Planificare, monitorizare, evaluare și raportare		
Capacitatea de planificare		
Centrul de tineret are un plan anual, elaborat în baza Strategiei raionale de tineret, aprobat de personalul de conducere?	Da	Nu

<p><i>Dacă Centrul are un Plan de Acțiuni, acesta include (marcați):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • acțiunile care urmează a fi realizate • perioada de timp • personalul responsabil • Indicatorii cantitativi și calitativi • sursele de verificare • bugetul necesar 			
<p>Este asigurat accesul public la Plan de Acțiuni?</p> <p><i>Dacă răspunsul este afirmativ, vă rugăm să bifați mijloacele utilizate</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Panou informativ • Pagina web • Alte mijloace (enumerați) _____ 		Da	Nu
<p>Ce fel de analize ați efectuat în vederea elaborării planului de acțiuni?</p>			
	Analiza beneficiarilor efectivi ai serviciilor publice locale, cu dezagregarea pe categorii de tinerii		
	Analiza necesităților tinerilor prin metode interactive și participative		
	Analiza de impact, cu dezagregarea pe sexe (bărbați/femei) și grupuri de tineri		
	Analiza situației privind drepturile fundamentale ale omului / tinerilor		
	Alte analize (specificați)		
	Nici o analiză		
<p>Ați implicat beneficiarii în procesul de elaborare a planului de acțiuni?</p>		Da	Nu
<p>Ce instrumente ați folosit pentru implicarea beneficiarilor în procesul de elaborare a planului de acțiuni?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • chestionare • mese rotunde • atelier de planificare • alte (specificați) 		
<p>Capacitatea de monitorizare, evaluare și raportare</p>			
<p>Marcați afirmațiile care corespund situației de fapt</p>			
	Centrul de tineret are un set de instrumente pentru monitorizare și evaluare		
	Centrul de tineret are un set de instrumente pentru colectarea datelor privind indicatorii cantitativi și calitativi		
	Centrul de tineret evaluează lunar și anual indicatorii planificați (în baza Planului de Acțiuni)		
	Centrul de tineret elaborează rapoarte periodice de activitate		
	<p>Este asigurat accesul public la rapoartele lunare și anuale ale Centrului de tineret</p> <p><i>Dacă răspunsul este afirmativ, vă rugăm să marcați mijloacele utilizate</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Panou informativ • Pagina web • Alte mijloace (enumerați) _____ 		

<p>Domeniul 3: Managementul resurselor umane</p>		
<p>Recrutarea, selectarea și angajarea personalului</p>		
<p>Marcați documentele de care dispuneți</p> <ul style="list-style-type: none"> • regulament propriu cu privire la recrutarea, selectarea și angajarea personalului, • aprobat de către fondator • regulamentul cu privire la recrutarea, selectarea și angajarea personalului include • totalitatea etapelor și procedurilor politicii de personal a Centrului de tineret • procesele-verbale privind selectarea personalului • cereri de angajare • ordine de angajare • contracte de muncă • fișe de post 		

<ul style="list-style-type: none"> • carnet de muncă • curriculum vitae ale persoanelor angajate • contracte de răspundere materială • copii ale documentelor ce confirmă studiile/calificările/formările • copii ale buletinului de identitate • copii ale polițelor de asigurare medicală • copii ale certificatelor de atribuire a codului personal de asigurare socială • declarații privind confidențialitatea informațiilor cu privire la beneficiari • fișe personale 	
Indicați numărul de personal angajat în perioada 2015-2018	
Specificați ponderea angajărilor prin concurs din totalul persoanelor angajate, în %	
Indicați numărul de personal eliberat în perioada 2015-2018	
Ce mijloace, utilizați pentru publicarea anunțurilor de angajare?	
<ul style="list-style-type: none"> • Presa scrisă • Pagina web • Altele (specificați) _____ 	
Dezvoltarea profesională continuă a personalului	
Marcați afirmațiile care corespund situației de fapt	
	Centrul de tineret dispune de un Plan de dezvoltare profesională continuă a personalului, aprobat de managerul acestuia
	Sunt prezente ordinele de delegare la activități de instruire, formare sau perfecționare a personalului, emise de personalul de conducere
	Sunt prezente în dosarele angajaților din cadrul Centrului, certificate, diplome, sau alte documente, care confirmă participarea acestora în cadrul activităților de instruire, formare sau perfecționare
	Este organizată și desfășurată cel puțin o sesiune pe parcursul unui an cu scop de instruire în domeniul consolidării lucrului în echipă
Specificați care este ponderea resurselor alocate în 2017 pentru instruirea angajaților, în %	
Securitatea și sănătatea în muncă a personalului	
Marcați afirmațiile care corespund situației de fapt	
	Sunt prezente la sediul Centrului fișele medicale, care confirmă controlul medical al personalului angajat
	Este emis ordinul Managerului, prin care sunt desemnate persoanele responsabile să se ocupe de activitățile de protecție și prevenire a riscurilor profesionale
	Personalul de conducere, inclusiv personalul angajat desemnat să se ocupe de activitățile de protecție și prevenire a riscurilor profesionale, au o instruire adecvată conform cerințelor legislației în vigoare, confirmate prin certificatele emise de instituțiile licențiate în acest sens, care sunt prezente în dosarele acestora
	Sunt elaborate și aprobate instrucțiunile de securitate și sănătate în muncă, care sunt afișate public la sediul acestuia
	Sunt prezente în dosarul personalului angajat Fișele personale de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă, care confirmă instruirea acestora în următoarele faze: instruirea la angajare, instruirea introductiv-generală, instruirea la locul de muncă și instruirea periodică
	Este prezent registrul privind instruirea personalului angajat al Centrului de tineret în domeniul securității și sănătății în muncă
	Locul de lucru a personalului angajat de Centru corespunde actelor normative de securitate și sănătate în muncă
Evaluarea și monitorizarea personalului	
Marcați afirmațiile care corespund situației de fapt	
	Centrul dispune de un Regulament cu privire la monitorizarea și evaluarea personalului angajat
	Sunt emise de către organul de conducere ordine la angajarea personalului nou, la transferul angajaților în alte funcții, inclusiv în cazul modificărilor Regulamentului cu privire la monitorizarea și evaluarea personalului angajat, prin care angajații sunt informați despre criteriile de performanță profesională corespunzătoare postului de muncă și funcției ocupate de acesta
	Centrul dispune de un plan de evaluare anuală a personalului
	Sunt elaborate și disponibile rapoarte periodice cu privire la evaluarea personalului angajat

Specificați care este periodicitatea evaluării angajaților

- o dată pe an
- o dată în 6 luni
- nu se realizează

Domeniul 4: Programe și activități**Capacitatea de implementare a programelor și activităților****Marcați afirmațiile care corespund situației de fapt**

	Centrul dispune de instrumente de chestionare a tinerilor în baza cărora este realizată funcția de consiliere a tinerilor în cadrul programelor și activităților
	Centrul dispune de acte care confirmă realizarea planificării activităților de tineret în care pot fi identificate obiectivele de activitate, relațiile între activități, estimarea termenelor de realizare, resursele necesare
	Centrul dispune de surse informaționale, mecanisme de colectare a datelor privind necesitățile și interesele tinerilor în baza cărora sunt planificate activitățile de tineret
	Centrul are mecanisme privind implicarea activă a tinerilor în procesul de planificare a activităților
	<p>Centrul dispune de acte care confirmă organizarea și desfășurarea instruirii tinerilor, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instrumente de identificare a grupurilor de tineri care au nevoie de instruire <i>Enumerați tipurile de instrumente utilizate:</i> • Instrumente de identificare a necesităților acestora de instruire <i>Enumerați tipurile de instrumente utilizate:</i> • Instrumente de evaluare a instruirilor realizate și a progresului participanților <i>Enumerați tipurile de instrumente utilizate:</i> • Acte confirmative privind realizarea activităților de instruire <i>Enumerați tipurile de acte utilizate:</i>
	Centrul acordă asistență grupurilor de inițiativă ale tinerilor/organizațiilor de tineret în organizarea și desfășurarea activităților de tineret
	Centrul dispune de acte care confirmă că desfășoară o activitate planificată de dezvoltare a grupurilor de inițiativă a tinerilor/organizații de tineret și asistență pentru implementarea inițiativelor/proiectelor lor
	<ul style="list-style-type: none"> • Centrul desfășoară activități de promovare a participării tinerilor în procesele decizionale și a vieții asociative <i>Enumerați formele de participare a tinerilor asistate în cadrul Centrului:</i>
	Centrul desfășoară activități de atragere a resurselor pentru activități de tineret

Marcați tipurile de activități și programe implementate în cadrul Centrului de tineret		
<ul style="list-style-type: none"> • Activități, programe de informare și documentare a tinerilor • Activități, programe de participare a tinerilor • Activități, programe de orientare vocațională, formare și integrare profesională a tinerilor • Activități, programe de abilitare economică a tinerilor • Activități, programe de animare a timpului liber al tinerilor • Activități, programe de voluntariat • Activități, programe de integrare a tinerilor în situații de risc • Activități, programe de dezvoltare a deprinderilor de viață independentă • Activități, programe outreach (servicii acordate tinerilor aflați în afara Centrului) • Alte activități și programe prevăzute în actele de constituire a Centrului care nu sunt • interzise de lege (<i>specificați</i>) 		
Are Centrul programe profesionale adresate tinerilor vulnerabili (activități outreach)?	Da	Nu
Personalul Centrului este pregătit pentru lucrul cu categorii defavorizate, lucrul în stradă?	Da	Nu
Specificați programele implementate de Centru		
...		
...		
...		
Consultați beneficiarii pentru adaptarea periodică a programelor la nevoile lor? <i>Dacă răspunsul este afirmativ, specificați prin ce metode</i>	Da	Nu
Capacitatea de monitorizare a beneficiarilor și evaluare a serviciilor		
Marcați afirmațiile care corespund situației de fapt		
	Centrul de tineret realizează activități de monitorizare și evaluare a activităților	
	Centrul de tineret chestionează periodic tinerii referitor la spectrul de activități și programe disponibile pentru tineri	
	Centrul de tineret adaptează periodic activitățile și programele la nevoile tinerilor	
	Centrul de tineret are registre sau alte instrumente de evidență a beneficiarilor	
Mecanisme de implicare a tinerilor		
Marcați afirmațiile care corespund situației de fapt		
	Tinerii participă ca membri în Consiliul Consultativ/de Administrare	
	Centrul de tineret are mecanisme dezvoltate și folosite de implicare a tinerilor în procesul de planificare, monitorizare și evaluare a activităților	
	Tinerii participă ca membri în Consiliile raionale/locale ale tinerilor	
	Tinerii participă ca educatori de la egal la egal, voluntari, tineri avocați, etc.	
Drepturile și obligațiile beneficiarilor		
Marcați afirmațiile care corespund situației de fapt		
	Regulamentul intern de organizare și funcționare specifică proceduri care se referă la respectarea drepturilor tinerilor în ceea ce privește egalitatea de șanse și tratament, precum și participarea egală a acestora în procesul de activitate a Centrului de tineret	
	Este elaborată și disponibilă Carta proprie a Centrului de tineret privind drepturile tinerilor beneficiari	
	Regulamentul intern de organizare și funcționare specifică procedurile care se referă la reclamații	
	Sunt organizate sesiuni speciale de instruire pentru personalul angajat cu privire la modalitățile de primire și soluționare a reclamațiilor din partea tinerilor beneficiari	
	În cadrul sediului este amplasată, într-un loc vizibil și accesibil, o boxă specială destinată pentru colectarea propunerilor, obiecțiilor și reclamațiilor din partea tinerilor-beneficiari, care se referă la programele și activitățile centrului și relația cu personalul care îi asistă	
	Este prezent Registrul de evidență a reclamațiilor, în care sunt consemnate toate sesizările primite și după caz, modul de soluționare a acestora	

Domeniul 5: Imaginea publică, comunicare și parteneriate			
Capacitatea de cooperare cu alte structuri (rețele, parteneriate)			
Marcați afirmațiile care corespund situației de fapt			
	Centrul de tineret este membru/afiliat în rețele locale Dacă ați bifat acest aspect, vă rugăm să enumerați rețelele din care face parte Centrul		
	Centrul de tineret este membru/afiliat în rețele regionale Dacă ați bifat acest aspect, vă rugăm să enumerați rețelele din care face parte Centrul		
	Centrul de tineret este membru/afiliat în rețele naționale Dacă ați bifat acest aspect, vă rugăm să enumerați rețelele din care face parte Centrul		
Cooperarea cu serviciile publice desconcentrate			
Marcați afirmațiile care corespund situației de fapt			
	Reprezentanții Centrului de tineret participă la ședințele serviciilor publice		
	Opinia reprezentanților Centrului de tineret este solicitată în chestiuni ce țin de domeniul de tineret		
	Centrul de tineret organizează/realizează acțiuni în comun cu serviciile publice		
	Centrul de tineret cooperează cu structurile societății civile de la nivel local, regional sau național în vederea implementării proiectelor		
	Centrul de tineret cooperează cu sectorul privat de nivel local, regional sau național în vederea implementării proiectelor		
	Centrul de tineret cooperează cu structuri publice similare, structuri ale societății civile sau private de peste hotare în vederea implementării proiectelor		
Listați proiectele în care colaborați/ați colaborat cu alte instituții la nivel local			
Nr.	Specificați domeniile/ proiectele realizate		
1.			
2.			
3.			
Listați proiectele în care colaborați/ați colaborat cu autorități de nivelul I, II și centrale			
Nr.	Specificați domeniile/ proiectele realizate		
1.			
2.			
3.			
Listați proiectele în care colaborați/ați colaborat cu structurile societății civile de la nivel local, regional sau național			
Nr.	Specificați domeniile/ proiectele realizate		
1.			
2.			
3.			
Listați proiectele în care colaborați/ați colaborat cu structuri publice similare, structuri ale societății civile. sau private de peste hotare			
Nr.	Specificați domeniile/ proiectele realizate		
1.			
2.			
3.			
Apreciați nivelul de colaborare cu alte organizații/instituții			
Structurile societății civile de la nivel local	redus	mediu	înalt
Structurile societății civile de la nivel regional	redus	mediu	înalt
Structurile societății civile de la nivel național	redus	mediu	înalt

Sectorul privat de nivel local	reduc	mediu	înalt
Sectorul privat de nivel regional	reduc	mediu	înalt
Sectorul privat de nivel național	reduc	mediu	înalt
Structuri ale societății civile de peste hotare	reduc	mediu	înalt
Structuri private de peste hotare	reduc	mediu	înalt
Capacitatea de asigurare a vizibilității centrului			
Marcați afirmațiile care corespund situației de fapt			
	Centrul are propriile elemente de identitate și vizibilitate (logo, motto)		
	Centrul este prezent pe Tineret în spațiul media online, sub aspect pozitiv		
	Centrul este prezent pe Tineret în spațiul media offline, sub aspect pozitiv		
	Centrul are un plan de comunicare cu beneficiarii		
	Centrul publică rapoartele sale de activitate		
	Centrul organizează evenimente de promovare a serviciilor sale		
Planul de comunicare cu beneficiarii a fost elaborat de sine stătător sau în cooperare cu alte părți interesate?			
<ul style="list-style-type: none"> • de sine stătător • în cooperare cu alte părți interesate (enumerați) 			
Pentru ce perioadă de timp a fost elaborat planul de comunicare cu beneficiarii?			

Domeniul 6: Management și viabilitate financiară			
Capacitatea de participare la planificarea bugetului și gradul de diversificare a surselor de venit			
Specificați care sunt sursele de finanțare ale Centrului			Suma, lei
Bugetul de stat			
Granturi			
Activitate economică			
Sponsorizări de la agenții economici			
Donații individuale			
Alte surse (specificați)			
Categoriile de cheltuieli (indicați categoria și suma):	1.		
	2.		
	3.		
Deficitul/necesitățile suplimentare financiare, lei (specificați la ce categorie):	1.		
	2.		
	3.		
Indicați dacă aveți următoarele documente			
	Buget anual, elaborat în corespundere cu necesitățile serviciilor prestate tinerilor		
	Raport financiar anual, aprobat de fondator		
	Cont bancar separat		
Sunt bugetul și raportul financiar accesibile publicului?			Da Nu
Specificați care este raportul dintre valoarea surselor atrase și resursele proprii (bugetul CT), în %			
Ponderea cheltuielilor administrative			

Specificați care a fost bugetul Centrului de tineret pentru anii 2015-2017			
Anul	Planificat	Executat	
2017			
2016			
2015			
Care sunt costurile administrative anuale?			
2017			
2016			
2015			
Care este volumul cheltuielilor de personal?			
2017			
2016			
2015			
Care este raportul cheltuielilor administrative, stabilite conform clasificăției funcționale a cheltuielilor bugetare și cheltuielile totale anuale ale Centrului de tineret?			
2017			
2016			
2015			
A fost efectuată analiza impactului de gen la elaborarea bugetului Centrului de tineret pentru 2017?		Da	Nu
Care este volumul cheltuielilor pentru investiții în perioada 2015-2017?			
Tipul	2017	2016	2015
• Echipamente			
• Mobilier			
• Rețele ingineresti (apă, canalizare, electricitate, încălzire)			
• Reparații curente			
• Reparații capitale (acoperiș, ferestre, uși, izolarea pereților)			
Specialistul/știi Centrului de tineret în probleme financiare a/au participat la formări în domeniul managementului finanțelor publice?		Da	Nu
De câte ori a fost rectificat/modificat bugetul Centrului de tineret pe parcursul anului?			
2017			
2016			
2015			
Indicați numărul de consultări publice organizate, referitoare la bugetul Centrului de tineret			
2017			
2016			
2015			

Care este volumul datoriilor?			
Categoria	2017	2016	2015
Salarii			
Servicii			
...			

Domeniul 7: Locație, infrastructură și dotări	
Infrastructură	
Bifați afirmațiile care corespund situației de fapt	
	Panourile informative despre identitatea Centrului sunt prezente și fizic vizibile
	Informația despre locația spațiilor sau terenurilor suplimentare aflate în gestiunea Centrului sunt plasate într-un loc vizibil în sediul central al acestuia
	Informațiile despre adresa de contact și modalitățile de deplasare spre sediul Centrului sunt plasate online
	Centrul se află în nemijlocita apropiere a căilor de acces circulante de mijloacele de transport public
	Specificați ce riscuri privind siguranța tinerilor există în zona în care este amplasat Centrul de tineret?
	Centrul de tineret se află într-o clădire separată
	Centrul de tineret se află în spațiile clădirilor instituțiilor din domeniul educație, cultură, sport, inclusiv în alte instituții de interes public
	Este asigurată accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități
	Starea sediului corespunde normelor tehnice și asigură un grad înalt de securitate pentru vizitatori și beneficiari
Dreptul de folosință asupra clădirii/încăperii:	<ul style="list-style-type: none"> • locațiune • comodat • în proprietatea Centrului de tineret
Documentul ce confirmă drepturile de folosință asupra clădirii/încăperii	
Indicați Suprafața totală, m²	
Indicați numărul de încăperi și destinația acestora	
Gospodării anexe (cazangerii, depozite, etc.), suprafața, destinația.	
Spații adecvate și suficiente pentru personal (m²/angajat)	
Spații adecvate și suficiente pentru activități cu tinerii (număr de săli, m²)	
Elemente ingineresti de infrastructură	
Tipul de încălzire (marcați):	<ul style="list-style-type: none"> • încălzire centralizată • încălzire autonomă: <ul style="list-style-type: none"> • gaze naturale • cărbune / lemne • energie electrică
	Centrul are acces la apă potabilă
	Centrul dispune de chiuvete cu apă caldă și rece
	Centrul dispune de grup sanitar în încăpere
	Grupul sanitar-igienic are toalete diferențiate pe sexe

	Grupul sanitar-igienic este adaptat pentru persoanele cu dizabilități
	Centrul are acces la rețeaua de internet
Echipamente și soft-uri (indicați tipul și numărul lor)	
Tipul	Număr
Computere	
Laptop-uri	
Videoproiectoare	
Ecrane pentru videoproiectoare	
Camere foto	
Camere video	
Dictofoane	
Multifuncțional (scaner/impri- mantă/copiator)	
Table flip-chart	
Telefoane (staționar, fax, mobil)	
Soft-uri licențiate	
Altele	

7.1.2. Modalitatea de determinare a nivelului de dezvoltare instituțională

Determinarea nivelului de dezvoltare instituțională a fiecărui Centru de tineret se va realiza în baza unui sistem de punctaj. Domeniile de evaluare sunt divizate pe indicatori de evaluare.

Pentru fiecare indicator au fost stabilite aspecte de evaluare/indicatori de monitorizare, apreciindu-se în felul următor:

- 1 punct – pentru realizarea în proporție de 0 – 20 % a indicatorilor de monitorizare.
- 2 puncte – pentru realizarea în proporție de 20 – 40 % a indicatorilor de monitorizare.
- 3 puncte – pentru realizarea în proporție de 40 – 60 % a indicatorilor de monitorizare.
- 4 puncte – pentru realizarea în proporție de 60 – 80 % a indicatorilor de monitorizare.
- 5 puncte – pentru realizarea în proporție de 80 – 100 % a indicatorilor de monitorizare.

Astfel, pentru fiecare indicator de evaluare se va obține constatarea unei situații existente pe indicatorul evaluat.

Scorul pentru fiecare domeniu va fi obținut prin calcularea mediei aritmetice a punctajului obținut pe indicatori.

Scorul final pentru Centrul de tineret evaluat în scopul identificării capacităților instituționale va fi obținut prin calcularea mediei aritmetice a punctajului obținut pe 7 domenii de evaluare.

Domeniul 8 prezintă o evaluare calitativă a necesităților și intereselor tinerilor, ce are un caracter consultativ privind profilul tinerilor și un set de recomandări privind consolidarea sau dezvoltarea programelor/activităților pentru tineri.

Ulterior, în funcție de scorul obținut, nivelul de dezvoltare instituțională a fiecărui Centru de tineret va fi apreciat cu unul din cele 4 calificative: „Incipient”, „Intermediar”, „Consolidat”, „Avansat”, conform următoarei scale de evaluare:

Nivel	Descriere	Scor
Incipient	<ul style="list-style-type: none"> • Centrul de tineret este la etapa de formalizare a activității. Este în proces de stabilire a serviciilor și dezvoltare a infrastructurii. 	0 – 1,5
Intermediar	<ul style="list-style-type: none"> • Centrul are experiență de activitate, structurile de administrare sunt funcționale. Spectrul de servicii este în proces de dezvoltare. Infrastructura, baza materială este asigurată. 	1,5 – 3
Consolidat	<ul style="list-style-type: none"> • Centru de tineret este o entitate activă la nivel local, are relații de parteneriat dezvoltate la nivel regional. Prestează un spectru mare de servicii pentru tineri. Durabilitatea financiară este asigurată din câteva surse. Dispune de filiale în localitățile raionului. 	3 – 4
Avansat	<ul style="list-style-type: none"> • Centrul de tineret este funcțional, cu spectru întreg de servicii pentru tineri. Implicat în rețele și proiecte locale, regionale, naționale și internaționale. Durabilitate funcțională și financiară asigurată de parteneriate locale, regionale, naționale și internaționale. • Dispune de filiale în raion, este platformă de preluare a bunelor practici pentru structuri similare din țară. 	4 – 5

7.1.3. Punctajul anual per domenii & nivelul de dezvoltare stabilit

Domeniul de capacitate evaluat	An I - 2018	An II - 2019	An III - 2020	An IV - 2021	An V - 2022	Constatări/ Recomandări
Domeniul 1: Cadrul instituțional - normativ, organizatoric și funcțional						
Domeniul 2: Planificare, monitorizare, evaluare și raportare						
Domeniul 3: Managementul resurselor umane						
Domeniul 4: Programe și activități						
Domeniul 5: Imaginea publică, comunicare și parteneriate						
Domeniul 6: Management și viabilitate financiară						
Domeniul 7: Infrastructură și dotări						
Rezultatele generale ale evaluării						
Nivelul de dezvoltare instituțională a Centrului de tineret						

7.1.4. Evaluare inițială a capacităților instituționale ale Centrelor de tineret din Republica Moldova în cadrul Programului de Dezvoltare a Centrelor de tineret 2017-2022

Ghid de interviu pentru Managerul Centrului de tineret	
Obiective	
<ul style="list-style-type: none"> identificarea dificultăților și problemelor specifice activităților Centrului de tineret; identificarea de soluții pentru creșterea nivelului de performanță a Centrului de tineret. 	
Prezentarea moderatorului. Prezentarea temei și scopului discuției.	5 min
<p>Stabilim împreună cu participantul la interviu regulile discuției. Discuția va dura maxim 1 oră:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ne interesează opinia Dvs. privind subiectele menționate mai jos; Nu dăm apreciere părerilor expuse; Vă rugăm să vorbiți clar și concis; Dacă ceva nu este clar, întrebările sunt binevenite. <p>Anunțați că se face înregistrarea audio, care va fi utilizată doar pentru scrierea raportului, iar răspunsurile oferite sunt confidențiale și anonime.</p>	
Denumirea Centrului de tineret	
Numele și datele de contact ale managerului Centrului	
1. Activitatea operațională a Centrului de tineret	10 min.
<p>1.1. Care sunt principalele obstacole în activitatea Centrului de tineret? Resurse: financiare, personal (număr, calificare), materiale (infrastructura, dotări)</p> <p>1.2 Ce dificultăți (administrativ – organizatorice) întâmpinați în activitatea Dvs. ca manager?</p> <p>1.3 Ce soluții propuneți pentru depășirea obstacolelor identificate?</p>	

2. Programele/activitățile implementate în cadrul Centrului de tineret	10 min
<ul style="list-style-type: none"> Cum ați planificat activitățile? Cum ați decis ce programe și activități va implementa Centrul? Ați studiat cumva așteptările, dorințele, necesitățile tinerilor? Dacă da, cum? Care au fost așteptările, necesitățile tinerilor în legătură cu activitatea Centrului? Ce activități a propus Centrul pentru a satisface aceste așteptări/ necesități? Cunoașteți cum au fost realizate aceste așteptări/necesități până în prezent? Cum activitățile Centrului au ajutat tinerii să se dezvolte? Cum aflați opinia tinerilor despre activitățile Centrului? Cît de flexibil este Centrul pentru a se adapta la nevoile tinerilor? Cum țineți cont de opinia tinerilor în realizarea activităților (planificare, desfășurare, evaluare)? 	
3. Accesibilitatea programelor și activităților Centrului de tineret	10 min.
3.1. În ce măsură programele și activitățile Centrului sunt accesibile tinerilor? <ul style="list-style-type: none"> Cîte programe implementați în cadrul Centrului? Care este procedura de acces a tinerilor la activitățile Centrului? În ce măsură activitățile desfășurate oferă șanse egale pentru tineri (De ex. Fete/băieți, tineri cu dizabilități, tineri din sate, cu oportunități reduse)? Care tineri nu vin la Centru? Cunoașteți care sunt motivele? 	
4. Managementul resurselor umane	10 min.
4.1. Cum Centrul de tineret gestionează resursele umane? <ul style="list-style-type: none"> Are Centrul un plan de formare continuă a angajaților? Politică de personal? Cum studiați necesitățile angajaților? Cum sunt satisfăcute aceste nevoi? Cum atelierul din 25-28 iulie a influențat angajații Centrului? Angajații lucrează conform fișei de post? În ce măsură sunt pregătiți aceștia să facă față cerințelor din fișa de post? Este suficientă pregătirea de care dispun pentru a organiza activități calitative? Angajații Centrului au fost informați despre funcțiile majore specifice Specialistului în lucrul de tineret? 	
5. Infrastructura și dotările Centrului de tineret	10 min.
5.1. În ce mod Centrul gestionează infrastructura și dotările de care dispune? <ul style="list-style-type: none"> Cum apreciați condițiile de lucru la Centru? Aveți spații pentru desfășurarea activităților? În ce măsură corespund activităților desfășurate de Dvs.? Ce echipamente există în Centru? Cum sunt ele utilizate? Cum au tinerii acces la echipamentul Centrului? Care este numărul de echipamente în afara susținerii MECC? Care sunt sursele de finanțare ale Centrului? Cum gestionați aceste fonduri? 	
6. Durabilitatea Centrului de tineret	10 min.
<ul style="list-style-type: none"> Care este statutul Centrului? Beneficiază Centrul de resurse financiare din partea APL? Dacă da, în ce măsură fondurile alocate de APL acoperă necesitățile Centrului (salarii, internet, costuri operaționale, pentru activități)? Cum altfel APL/APC susține activitatea Centrului? Centrul este inclus în agenda locală, în planul de dezvoltare a localității, politicii naționale de tineret? În ce măsură cadrul legal și normativ național/local favorizează activitatea eficientă a Centrului? Centrul are un plan de dezvoltare strategică? 	
7. Îmbunătățirea programelor/activităților Centrului de tineret	10 min.
7.1. În opinia Dvs. cum pot fi îmbunătățite următoarele domenii pentru ca Centrul să devină mai atractiv? <ul style="list-style-type: none"> Lucrătorii Centrului Localul / condițiile în care se desfășoară activitățile Echipamentele, utilajele (considerați că Centrul este dotat suficient? Ce echipament ați dori să mai fie la Centru?) Programe și activități 	

7.1.5. Evaluare inițială a capacităților instituționale ale Centrelor de tineret din Republica Moldova în cadrul Programului de Dezvoltare a Centrelor de tineret 2017-2022

Ghid de interviu pentru Specialistul Centrului de tineret		
Obiective		
<ul style="list-style-type: none"> identificarea dificultăților și problemelor specifice activităților Centrului de tineret; identificarea de soluții pentru creșterea nivelului de performanță a Centrului de tineret; 		
Prezentarea moderatorului. Prezentarea temei și scopului discuției.		5 min
<p>Stabilim împreună cu participantul la interviu regulile discuției.</p> <p>Discuția va dura maxim 1 oră:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ne interesează opinia Dvs. privind subiectele menționate mai jos; Nu dăm apreciere părerilor expuse; Vă rugăm să vorbiți clar și concis; Dacă ceva nu este clar, întrebările sunt binevenite. <p>Anunțați că se face înregistrarea audio, care va fi utilizată doar pentru scrierea raportului, iar răspunsurile oferite sunt confidențiale și anonime.</p>		
Denumirea Centrului de tineret		
Numele și datele de contact ale specialistului în lucrul de tineret		
1. Programele/activitățile implementate în cadrul Centrului de tineret		10 min
<p>1.1 În ce măsură programele/activitățile implementate în cadrul Centrului corespund necesităților tinerilor?</p> <ul style="list-style-type: none"> Cum ați planificat activitățile? Cum ați decis ce programe și activități va implementa Centrul? Ați studiat cumva așteptările, dorințele, necesitățile tinerilor? Dacă da, cum? Care au fost așteptările, necesitățile tinerilor în legătură cu activitatea Centrului? Cunoașteți cum au fost realizate aceste așteptări/necesități pînă în prezent? Cum activitățile Centrului au ajutat tinerii să se dezvolte? Cum aflați opinia tinerilor despre activitățile Centrului? Cum țineți cont de opinia tinerilor în realizarea activităților (planificare, desfășurare, evaluare)? 		
2. Accesibilitatea programelor și activităților Centrului de tineret		10 min
<p>2.1. În ce măsură programele și activitățile Centrului sunt accesibile Centrului?</p> <ul style="list-style-type: none"> Cîte programe implementați în cadrul Centrului? Care este procedura de acces a tinerilor la activitățile Centrului? În ce măsură activitățile desfășurate oferă șanse egale pentru tinerii (De ex. Fete/băieți, tineri cu dizabilități, tineri din sate, cu oportunități reduse)? Care tineri nu vin la Centru? Cunoașteți care sunt motivele? 		
3. Managementul resurselor umane		10 min.
<p>3.1 Cum Centrul de tineret gestionează resursele umane?</p> <ul style="list-style-type: none"> Ce nevoi legate de funcția Dvs. ați avut cînd v-ați angajat la Centru? Cum au fost realizate acestea pînă în prezent? Cum atelierul din 25-28 iulie v-a influențat în activitate? Ca angajați ai Centrului lucrați cu fișă de post? Urmăriți prevederile din fișă? Altfel cum? Vă puteți completa reciproc? Cum se realizează divizarea responsabilităților? În ce măsură simțiți că aveți pregătire necesară pentru a face față responsabilităților de serviciu? Ce necesități aveți pentru a presta servicii mai calitative? Cunoașteți funcțiile majore specifice Specialistului în lucrul de tineret? Cum ați fost informați despre acestea? Care din acestea vi se par utile și cum le aplicați în activitatea Dvs.? 		

4. Infrastructura și dotările Centrului de tineret	10 min.
4.1. În ce mod Centrul gestionează infrastructura și dotările de care dispune? <ul style="list-style-type: none"> • Cum apreciați condițiile de lucru la Centru? • Aveți spații pentru desfășurarea activităților? • În ce măsură corespund activităților desfășurate de Dvs.? • Ce echipamente există în Centru? Cum sunt ele utilizate? • Cum au tinerii acces la echipamentul Centrului? • Care este numărul de echipamente în afara susținerii MECC? • Care sunt sursele de finanțare ale Centrului? Cum gestionați aceste fonduri? 	
5. Îmbunătățirea programelor/activităților Centrului de tineret	10 min.
5.1. În opinia Dvs. cum pot fi îmbunătățite următoarele domenii pentru ca Centrul să devină mai atractiv? <ul style="list-style-type: none"> • Lucrătorii Centrului • Localul / condițiile în care se desfășoară activitățile • Echipamentele, utilajele (considerați că Centrul este dotat suficient? Ce echipament ați dori să mai fie la Centru?) • Programe și activități 	

7.1.6. Evaluare inițială a capacităților instituționale ale Centrelor de tineret din Republica Moldova în cadrul Programului de Dezvoltare a Centrelor de tineret 2017-2022

Ghid de interviu pentru fondatorul Centrului de tineret		
Obiective		
<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea perspectivelor de durabilitate ale Centrului de tineret 		
Prezentarea moderatorului. Prezentarea temei și scopului discuției.		5 min
<p>Stabilim împreună cu participantul la interviu regulile discuției.</p> <p>Discuția va dura maxim 1 oră:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ne interesează opinia Dvs. privind subiectele menționate mai jos; • Nu dăm apreciere părerilor expuse; • Vă rugăm să vorbiți clar și concis; • Dacă ceva nu este clar, întrebările sunt binevenite. <p>Anunțați că se face înregistrarea audio, care va fi utilizată doar pentru scrierea raportului, iar răspunsurile oferite sunt confidențiale și anonime.</p>		
Numele și datele de contact ale Fondatorului		
Este Fondatorul membru al Consiliului Consultativ al Centrului de tineret?	Da	Nu
1. Durabilitatea Centrului de tineret		20 min.
În ce măsură instituționalizarea asigură/contribuie la durabilitatea Centrului? <ul style="list-style-type: none"> • Beneficiază Centrul de resurse financiare din partea APL? Dacă da, în ce măsură fondurile alocate de APL acoperă necesitățile Centrului (salarii, internet, costuri operaționale, pentru activități)? • Cum altfel APL susține activitatea Centrului? • În ce măsură cadrul legal și normativ național/local favorizează activitatea eficientă a Centrului? 		
2. Îmbunătățirea programelor/activităților Centrului		20 min
În opinia Dvs. cum pot fi îmbunătățite următoarele domenii pentru ca Centrul să devină mai atractiv? <ul style="list-style-type: none"> • Lucrătorii Centrului • Localul / condițiile în care se desfășoară activitățile • Echipamentele, utilajele (considerați că Centrul este dotat suficient? Ce echipament ați dori să mai fie la Centru?) • Programe și activități 		

7.1.7. Evaluare inițială a capacităților instituționale ale Centrelor de tineret din Republica Moldova în cadrul Programului de Dezvoltare a Centrelor de tineret 2017-2022

Ghid de interviu pentru funcționarul public din cadrul APL responsabil de politicile de tineret	
Obiectiv	
<ul style="list-style-type: none"> Identificarea locului și rolului Centrului de tineret în implementarea Strategiei raionale de tineret 	
Prezentarea moderatorului. Prezentarea temei și scopului discuției.	5 min
<p>Stabilim împreună cu participantul la interviu regulile discuției. Discuția va dura maxim 1 oră;</p> <ul style="list-style-type: none"> Ne interesează opinia Dvs. privind subiectele menționate mai jos; Nu dăm apreciere părerilor expuse; Vă rugăm să vorbiți clar și concis; Dacă ceva nu este clar, întrebările sunt binevenite. <p>Anunțați că se face înregistrarea audio, care va fi utilizată doar pentru scrierea raportului, iar răspunsurile oferite sunt confidențiale și anonime.</p>	
Numele și datele de contact ale funcționarului public din cadrul APL (specificați nivelul de activitate al APL)	
1. Strategia Raională de tineret	15 min.
<p>1.1. Există în raionul Dvs. Strategie de tineret? Dacă da, pentru ce perioadă este aceasta?</p> <ul style="list-style-type: none"> Care sunt prioritățile Strategiei raionale de tineret? Crearea Centrului de tineret este activitate din planul de acțiuni? Cum vedeți implicarea Centrului de tineret în realizarea planului de acțiuni al Strategiei raionale de tineret? <p>1.2. În ce măsură programele/activitățile implementate în cadrul Centrului corespund Strategiei raionale de tineret?</p>	
2. Accesibilitatea programelor și activităților Centrului de tineret	10 min.
În ce măsură activitățile desfășurate oferă șanse egale pentru tineri (De ex. Fete/băieți, tineri cu dizabilități, tineri din sate, cu oportunități reduse)?	
3. Durabilitatea Centrului de tineret	15 min.
<p>3.1. În ce măsură instituționalizarea asigură/contribuie la durabilitatea Centrului?</p> <ul style="list-style-type: none"> Beneficiază Centrul de resurse financiare din partea APL? Dacă da, în ce măsură fondurile alocate de APL acoperă necesitățile Centrului (salarii, internet, costuri operaționale, pentru activități)? Cum altfel APL/APC susține activitatea Centrului? În ce măsură cadrul legal și normativ național/local favorizează activitatea eficientă a Centrului? 	
4. Îmbunătățirea programelor/activităților Centrului de tineret	15 min.
<p>4.1. În opinia Dvs. cum pot fi îmbunătățite următoarele domenii pentru ca Centrul să devină mai atractiv?</p> <ul style="list-style-type: none"> Lucrătorii Centrului Localul / condițiile în care se desfășoară activitățile Echipamentele, utilajele (considerați că Centrul este dotat suficient? Ce echipament ați dori să mai fie la Centru?) Programe și activități 	

7.1.8. Evaluare inițială a capacităților instituționale ale Centrelor de tineret din Republica Moldova în cadrul Programului de Dezvoltare a Centrelor de tineret 2017-2022

Cartografierea serviciilor destinate tinerilor, existente în raionul	
Obiectiv:	
<ul style="list-style-type: none"> Cartografierea serviciilor pentru tineri existente în raion, potențiali parteneri ai Centrului de tineret <p>Cartografierea reprezintă o constatare a oportunităților oferite la nivel raional tinerilor, care va constitui o bună platformă pentru Centrul raional de tineret de a-și dezvolta parteneriatele și a crea un sistem de referire a tinerilor către alte servicii specializate.</p>	

În acest context, vă rugăm să completați tabelul cu informațiile corespunzătoare.

Nr.	Denumirea instituției/organizației	Gama de servicii prestate	Contacte

7.1.9. Instrumentele de evaluare a necesităților tinerilor

Procesul de evaluare a nevoilor și intereselor tinerilor
Stabilirea grupurilor de tineri pentru focus grupuri
<p>Se va realiza ținându-se cont de următoarele aspecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> vârsta tinerilor: 14-16 ani; 17-19 ani; 20-24 ani; 25-29 ani; 30-35 ani; beneficiari/potențiali beneficiari ai Centrului de tineret; diversitate etnică; gender: sex feminin/masculin ocupație: elev, student, șomer, angajat, etc. statut civil: căsătorit, necăsătorit, divorțat, văduv, etc. tineri părinți acoperire geografică comunitatea (raionul) analizată: mediul rural, mediul urban <p>Grupul de tineri va fi constituit din 8-12 tineri, număr optim pentru realizarea unui focus grup. Pentru a fi identificate nevoile și interesele tinerilor, specifice categoriile de vârstă vor fi realizate 45 focus grupuri (9 focus grupuri per categorie de vârstă: 14-16 ani, 17-19 ani, 20-24 ani, 25-29 ani, 30-35 ani) și 9 focus grupuri cu membrii Consiliului Local al Tinerilor, fiind „vocea tinerilor” din toată comunitate (raionul). Astfel în fiecare raion vor fi realizate cel puțin 2 focus grupuri.</p>

Structura focus grupurilor							
Nr.	Grupul țintă	Vârsta	Nr. focus grup (54 focus grup)	Mediul	Sex	Ocupație	Stare civilă
1.	Tineri	14-16 ani	9	Rural/Urban	Feminin și masculin	elev	-
2.	Tineri	17-19 ani	9	Rural/Urban	Feminin și masculin	elev/student/angajat	Căsătorit/necăsătorit
3.	Tineri	20-24 ani	9	Rural/Urban	Feminin și masculin	student/angajat/șomer	Căsătorit/necăsătorit
4.	Tineri	25-29 ani	9	Rural/Urban	Feminin și masculin	angajat/șomer	Căsătorit/necăsătorit
5.	Tineri	30-35 ani	9	Rural/Urban	Feminin și masculin	angajat/șomer	Căsătorit/necăsătorit
6.	Tineri Consiliul Local de tineret	14-35 ani	9	Rural/Urban	Feminin și masculin	-	-

Notă: reprezentanții legali ai tinerilor minori vor fi anunțați cu privire la desfășurarea activităților de evaluare a capacității instituționale a Centrului de tineret. Atât adulții, cât și tinerii vor primi explicații clare asupra scopului activității desfășurate și a modalității de evaluare. Vor participa tinerii minori, reprezentanții legali ai copiilor cărora au permis participarea lor la focus-grupuri, prin semnarea unui acord de participare.

Stabilirea perioadei și locul de realizare a focus-grupurilor
Focus-grupurile se vor realiza în perioada iulie-august 2018, 1 vizită câte 2-3 focusuri grupuri per raion. Pentru realizarea focus-grupurilor va fi asigurat un spațiu cu condiții eficiente pentru realizarea interviului: liniștit, posibilitatea amplasării scaunelor în cerc și omiterea barierelelor pentru o comunicare (de exemplu: spațiu în incinta Centrelor de tineret, Casei de cultură, Consiliul Raional etc.)
Durata focus-grupului
Focus-grupul va dura 2-2,5 ore, ținându-se cont de particularitățile de vârstă ale tinerilor și va fi realizat de către 1-2 facilitatori. Metoda principală în cadrul focus grupului va fi discuția, dar totodată vor fi utilizate metode interactive, non formale (de exemplu: body-map) ceea ce va permite implicare mai liberă a tinerilor în discuție.

Ghid pentru focus-grup⁵ evaluarea participativă a nevoilor și intereselor tinerilor, realizat cu tinerii	
Introducere (cuvânt de salut, prezentarea scopului discuției)	5 min
<p>Mă numesc..., am funcția.....în cadrul ONG Tdh Moldova. Fundația Elvețiană „Terre des hommes” (Tdh) este prezentă în Republica Moldova din anul 2004 și implementează proiecte care vizează prevenirea situațiilor de risc și protecția copilului aflat în astfel de situații.</p> <p>Tdh Moldova în cadrul Programului de Dezvoltare a Centrelor de tineret 2022, implementat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în parteneriat cu Agenția ONU pentru drepturile și sănătatea reproductivă (UNFPA), desfășoară evaluarea opiniei tinerilor cu privire la nevoile și interesele tinerilor din comunitate, la fel și serviciile necesare pentru tineri.</p> <p>Opiniile voastre sunt importante pentru noi și ne vor ajuta la dezvoltarea Centrelor de tineret și organizarea mai eficientă a serviciilor de interes pentru tineri. Ca să aflăm despre toate acestea, vom avea o discuție timp de 2-2,5 ore. Vă mulțumesc că ați acceptat invitația de a participa la această discuție.</p> <p>Vreau să vă spun de la început că nu există răspunsuri bune sau răspunsuri rele. Pentru că doresc să țin minte tot ce îmi ziceți, vă rog să-mi permiteți să înregistrez discuția noastră.</p> <p>Doar eu și echipa Tdh vom avea acces la aceste înregistrări și ea nu va fi dată altcuiva. Totuși, trebuie să vă mai spun că, dacă îmi veți zice despre o persoană sau despre un copil a cărui viață este pusă în pericol și despre care autoritățile nu au aflat, eu am obligația să anunț autoritățile despre acest lucru.</p> <p>Sunt lucruri legate de această discuție despre care ați vrea să mă întrebați? Dacă sunteți de acord să continuăm, vă rog să semnați lista prezenței participanților. Este un document ce arată că eu am stat de vorbă cu voi și ați acceptat acest lucru. Acest document va fi văzut numai de mine și de echipa de la Tdh.</p>	
Prezentarea participanților	10 min
Fiecare participant se va prezenta astfel: numele, prenumele, localitatea, ocupația și o mică caracterizare: Sunt un tânăr....	
Stabilirea condițiilor eficiente de lucru	5 min
<p>Stabilim împreună cu tinerii regulile discuției. Încurajăm tinerii să vină ei cu aceste reguli (pe care le notăm pe foaie flipchart), totodată, adăugăm la această listă regulile specifice unei discuții focus-grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Discuția va dura maxim 2 ore; • Ne interesează opinia voastră, fiecare opinie este importantă; • Nu există păreri corecte sau păreri greșite; • Se va vorbi clar și concis, așa încât fiecare să-și poată exprima opinia; • Valorează sinceritatea și părerea fiecăruia; • Se va vorbi pe rând, respectându-ne reciproc; • Dacă ceva nu este clar, întrebările sunt binevenite. <p>În cadrul Focus grupului vor fi adresate următoarele întrebări care vor contura mai multe subiecte:⁶</p>	
I. Profilul tinerilor	20 min
<ul style="list-style-type: none"> • Cine este un tânăr? Cum l-ați caracteriza? • Sunt aceste trăsături comune pentru toți tinerii? • Se deosebesc în funcție de ce? (criteriu de vârstă, sex, statut social etc.) • Care sunt ocupațiile unui tânăr? • Prin ce tinerii se aseamănă? • Prin ce se deosebesc unii de alții? • Sunt anumite categorii de tineri? Care sunt ele? 	

⁵ Ghidul pentru focus grup este utilizat pentru toate categoriile de vârstă, dar se va ține cont de particularitățile de vârstă a participanților.

⁶ Metoda „Bodymap” va fi utilizată pentru grupul de tineri cu vârsta de 14-16 ani, 17-19 ani. Imaginea corporală (și părțile corpului) este utilizată ca un focalizator pentru a explora și a înregistra opiniile participanților cu privire la profilul/nevoile/interesele tânărului.

II. Nevoile tinerelor	20 min
<ul style="list-style-type: none"> • Ce nevoi au tinerii? • Care sunt cele mai mari nevoi? • Cel mai dese întâlnite? • Sunt diferențe dintre nevoile fetelor și băieților? Dacă da, care sunt? • Sunt diferențe dintre nevoile tinerilor de diferite categorii de vârstă? Dacă da, care sunt? • Sunt diferențe dintre nevoile tinerilor din diferite medii sociale, statut? Dacă da, care sunt? • Cu ce probleme se confruntă tinerii în realizarea acestor nevoi? • Când tinerii au probleme/dificultăți cum le rezolvă? • La cine apelează după ajutor? • La cine cel mai des? • La cine ar mai putea apela? • Unde tinerii se simt în siguranță/nesiguranță? • Când se simt în siguranță/nesiguranță? 	
III. Interesele tinerelor	20 min
<ul style="list-style-type: none"> • Care sunt interesele tinerilor? • Ce le place cel mai mult tinerilor? Cu ce se ocupă tinerii în timpul liber? • Unde petrec timpul liber? • Care este locul preferat al tinerilor? • Mai puțin preferat? • Ce interese sunt satisfăcute și care nu? • Sunt diferențe dintre interesele fetelor și băieților? Dacă da, care sunt? • Sunt diferențe dintre interesele tinerilor de diferite categorii de vârstă? Dacă da, care sunt? • Sunt diferențe dintre interesele tinerilor din diferite medii sociale, statut? Dacă da, care sunt? 	
IV. Drepturile tinerilor și respectarea lor	30 min
<p>Drepturi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ce înțelegeți prin drepturi? • Ce drepturi au tinerii? • În ce măsură sunt respectate drepturile: informare, liberă exprimare, participare, timp liber, etc.? <p>Participare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ce înseamnă participare? • Unde pot participa tinerii (domeniile)? • Cum sunt implicați tinerii în familie, în viața instituției de învățământ, în viața comunității locale etc. • Care este nivelul de implicare a tinerilor? • Care ar fi cauzele că tinerii mai puțin se implică în viața socială? • Care sunt avantajele/dezavantajele participării a tinerilor? • Cum pot fi implicați mai bine? • Cine poate să faciliteze participarea tinerilor? • Cum pot fi motivați ca tinerii ca să participe activ la nivel de comunitate? <p>Voluntariat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ce cunosc despre voluntariat? • Cât de des este practicat? • În ce domenii? • Cum pot fi motivați tinerii ca să practice voluntariatul? <p>Informare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cum sunt informați tinerii? • De unde află informațiile? • Ce fel de informații le sunt oferite? • Ce fel de informații au nevoie tinerii (categoriile)? • Tinerii cunosc oportunitățile de implicare? Dacă da, de unde cunosc? Etc. 	

V. Identificarea programelor de interes pentru tineri	30 min
<ul style="list-style-type: none"> • Ce activități le place tinerilor? • Ce servicii ar fi bine dezvoltate la nivel de raion în domeniul de informare, participare etc.? • Cum pot să beneficieze de servicii tinerii din sate îndepărtate? • Cum pot ajunge serviciile la mai mulți tineri? • Și ce fel de servicii ar fi bine? 	
VI. Evaluarea programelor oferite de Centru de tineret	30 min
<ul style="list-style-type: none"> • Ce este un Centru de tineret? • Care este rolul Centrului de tineret? • Tinerii vin la centru? • Cât de des? • Cu ce se ocupă? • Care ar fi motivele că tinerii nu vin la Centru? • Cum pot fi motivați? • Ce activități sunt la centru? • Care activități le plac cel mai mult? • Dacă ați fi director al Centrului ce ați face pentru tineri? • Ce servicii ați dezvolta? • Ce ați îmbunătăți? • Cum trebuie să arate spațiul? • Care este orarul de activitate al Centrului? Le convine tinerilor? • Dacă nu, care ar fi unul mai potrivit? 	
VII. Întrebări specifice pentru focus grup realizat cu membrii Consiliului Local al Tinerilor⁷	
<ul style="list-style-type: none"> • Colaborează cu Centrul de tineret? • Dacă da, cum se întâmplă acest lucru? • Care este experiența lor de implicare a tinerilor în activități? 	

7.1.10. Descrierea metodei „Bodymap”

Harta corporală
Harta corporală este un instrument de participare care poate fi folosit pentru a explora viziunile tinerilor cu privire la profilul tinerilor și contextele în care trăiesc.
Scopul
Scopul metodei în cadrul acestui focus grup este explorarea opiniilor și experiențelor tinerilor cu privire la diferitele moduri în care trăiesc, nevoile și interesele lor Notă: această metodă va fi utilizată pentru grupurile de tineri cu vârsta de 14-16 ani și 17-19 ani
Timpul
<ul style="list-style-type: none"> • 30 minute
Materiale necesare
<ul style="list-style-type: none"> • Foi flipchart, markere, carioci, creioane colorate, lipici, foarfece
Pași cheie

⁷ Set de întrebări adăugătoare pentru focus grup cu membrii Consiliului Local al Tinerilor

1. Inițierea:	<ul style="list-style-type: none"> • Participanții sunt împărțiți în 2 grupuri. Fiecare grup primește foi flipchart și markere, carioci, creioane colorate. • Participanții din ambele grupuri vor reprezenta imaginea unui tânăr (I grup) și unei tinere (II grup) cu vârsta identică cu cei care sunt în grup. <p>Notă: imaginea tânărului/tinere poate fi reprezentat printr-un desen improvizat sau să deseneze conturul corpului unui tânăr din grup și apoi să deseneze elemente specifice tânărului=</p>
2. Realizarea lucrului în grup	<p>Participanților li se oferă următoarele instrucțiuni:</p> <p>„În următoarele 15 min. împreună în grup veți descrie tânărul/tânăra ținând cont de următoarele: cum este, cum vrea să fie, cum crede că îl percep adulții, ținând cont de specificul fiecărei părți a corpului, astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cap: a gândi. Ce gândesc tinerii despre situația lor și ce gândesc adulții despre situația tinerilor • Ochii: a observa. Cum se vede tânărul/tânăra pe sine și cum vrea să se vadă, și cum îi văd adulții? • Urechii: a auzi. Ce aude tânărul/tânăra despre el/ea și ce vrea să audă din partea adulților • Buzele: a verbaliza. Ce vorbește de obicei tânărul/tânăra și ce vrea să spună și nu are curajul, și ce le zic adulții • Inima: emoții/sentimente referitor la situația tânărului. Ce simte tânărul/tânăra și ce vrea să simte, și ce cred adulții că simt tinerii • Picioarele / Măinile: activitățile. Cu ce se ocupă tânărul/tânăra și cu ce ar vrea să se ocupe, și adulții cu ce cred că se ocupă tinerii? <p>La sfârșitul lucrului în grup (15 min.), imaginea tânărului/tinere va fi completată cu gânduri, ce vede, ce spune, ce aude, ce face, ce simte.</p> <p>După ce ați terminat lucrul în grup identificați un coleg care va prezenta rezultatele lucrului în grup.”</p>
3. Prezentarea rezultatelor și inițierea discuțiilor în baza acestor rezultate	<ul style="list-style-type: none"> • Cum sunt tinerii? • Este deosebire dintre tânăr/tânăra? • Dacă da, care sunt ele? • Este deosebire cum se vede tânărul/tânăra și cum vrea să se vadă și cum îl văd adulții? <p>Notă: această discuție va fi urmată de întrebările incluse în ghidul pentru focus grup, subiectele fiind: profilul tânărului, nevoile și interesele.</p>

7.1.11. Model - consimțământul reprezentantului legal al tânărului minor privind participarea tinerilor minori la focus grupuri

<p>Fundația Elvețiană „Terre des hommes” (Tdh) este prezentă în Republica Moldova din anul 2004 și implementează proiecte care vizează prevenirea situațiile de risc și protecția copilului aflat în astfel de situații.</p> <p>Tdh Moldova, în cadrul programului de Dezvoltare a Centrelor de tineret 2022 implementat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în parteneriat cu Fondul Națiunilor Unite pentru Populație, desfășoară evaluarea opiniei tinerilor cu privire la nevoile și interesele tinerilor din comunitate, la fel și serviciile necesare pentru aceștia.</p> <p>Opiniile tinerilor sunt importante pentru noi și ne vor ajuta la dezvoltarea Centrelor de tineret și organizarea serviciilor de interes pentru tineri.</p> <p>În acest context, copilul dvs. este invitat să participe la o discuție cu reprezentanții Tdh.</p> <p>Prin semnarea prezentului document, acceptați în mod voluntar participarea copilului Dvs. la ședința pe care Tdh o va desfășura _____, între orele _____, în incinta _____. De asemenea, confirmați că ați citit și înțeles informațiile din prezentul document.</p> <p>Lucrurile discutate la întâlnire și informațiile obținute vor fi confidențiale și utilizate exclusiv pentru elaborarea planurilor de dezvoltare a Centrelor de tineret.</p> <p>Numele Dvs. sau a copilului Dvs. nu va fi menționat în nici un raport scris sau verbal.</p> <p>Semnătura dvs. pe documentul de față înseamnă că acceptați participarea copilului dvs. la eveniment. Acest document este semnat în două exemplare, dintre care unul este pentru dvs.</p>
--

7.1.12. Acordul reprezentantului legal al copilului pentru participarea copilului la interviul de grup de tip focus-group

Subsemnatul, în calitate de părinte/ îngrijitor (subliniați) al copilului _____ (nume, prenume), confirm că sunt informat(-ă) despre condițiile de desfășurare ale interviului de grup de tip focus-group și îmi exprim acordul pentru ca fiul meu / fiica mea (subliniați) să participe la acest eveniment, care va avea loc pe data de _____, între orele _____, în incinta _____.

Îmi dau liber și în cunoștință de cauză consimțământul privind participarea copilului meu la interviul de grup. Declar pe propria răspundere că dețin dreptul legal de a da consimțământul pentru copil, precum am făcut în acest document.

Am primit un exemplar al prezentului document.

În caz de necesitate, mă puteți contacta la numerele de telefon:

Mobil: _____ Domiciliu: _____

În cazul în care încercarea de a mă contacta eșuează, puteți să contactați următoarea persoană:

Nume, prenume: _____ Număr de telefon: _____

Data: _____

Locul: _____

Nume, prenume: _____

Semnătură: _____

7.2. Opiniile tinerilor privind profilul tinerilor, necesitățile, interesele, problemele

7.2.1. Opiniile tinerilor privind: profilul, necesitățile, interesele, problemele tinerilor

Descrierea profilului în viziunea tinerilor	
14-16 ani	
<ul style="list-style-type: none"> Tinerii de această vârstă sunt elevi, apti de a face lucruri frumoase, sunt inițiatori, cu idei inovatoare, mult mai liberi pentru a se încadra în diverse activități (training-uri, formări, evenimente), ușor de mobilizat, ambițioși, activi. Totodată se consideră naivi, sensibili, se simt neînțeleși de către adulți, rebeli, agresivi, plictisiți, nedumeriți (îndeosebi de persoana sa), neinformați. Băieții sunt considerați egoiști, exploratori, capricioși, nervoși, dar fetele sunt percepute ca fiind unice, importante, oferă suport celorlalți. 	<p>„Un tânăr este o persoană activă, are scopuri determinate, înflăcărată, își apară punctul său de vedere, se afirmă”.</p> <p><i>Tânăra, 15 ani</i></p> <p>„Sunt o fată puternică, curajoasă (în interiorul meu)”.</p> <p><i>Tânăra, 14 ani</i></p> <p>„Are mai multă responsabilitate, începe să se descurce singur în viață”.</p> <p><i>Tânăr, 16 ani</i></p>
17-19 ani	
<ul style="list-style-type: none"> Tinerii de această vârstă sunt prietenoși, comunicabili, ageri, energici, activi, puternici, isteți, se distrează (concerte, baruri etc.), navighează pe rețele de socializare (Facebook, Instagram, etc.), învață din greșeli, responsabili, visători, dar, totodată, realiști, pot fi în al „nouălea cer de fericire”, confuzi, emotivi, flexibili, dornici de a experimenta, curajoși, ambițioși și, totodată, se consideră depresivi. Tinerii nu sunt încrezuți că vor avea posibilitatea de realizare după studii. Tinerii pot fi categorisiți în 3 grupuri după modul de viață: tineri activi și care învață bine; tineri care au un mod de viață delinvent; tineri care au o viață indiferentă. Băieții sunt considerați mai maturi și apti de muncă, iar fetele sunt mai dependente de tehnologii, influențate de opinia publică, indiferente, nemotivate. 	<p>„Sunt sociabili, visători, în căutarea unui loc de lucru, studii, pasiuni de lumea virtuală, nu vor să se implice/participe”.</p> <p><i>Tânăra, 18 ani</i></p> <p>„Se gândesc doar la ziua de azi”.</p> <p><i>Tânăr, 19 ani</i></p> <p>„Se gândesc doar cum să plece mai repede peste hotare pentru o viață mai bună, sunt descurajați/nu au încredere în viitor”.</p> <p><i>Tânăr, 19 ani</i></p>
20-24 ani	
<ul style="list-style-type: none"> Tinerii de această vârstă sunt studenți, își caută loc de muncă. Ei au mai multe abilități dezvoltate pentru viață, sunt mai capabili, plini de energie, au multe idei, activi, nervoși, indeciși, confuzi, cointeresați, „coțți”, dar, totodată, haotici, ambițioși. Tinerii au diverse activități cum ar fi studii, serviciu, practică voluntariat, realizează diferite proiecte, se distrează cu prietenii. Tinerii sunt deschiși pentru schimbări și experiențe noi, doresc să-și întemeieze propria familie. Diferențele de percepție dintre băieți și fete la această vârstă sunt nesemnificative. 	<p>„Tinerii sunt diferiți cu interese diferite, unii activi/lucrează/învață, alții stau acasă. Majoritatea stau, nu au scopuri, pierd timpul prin localuri”.</p> <p><i>Tânăr, 22 ani</i></p>

25-29 ani	
<ul style="list-style-type: none"> Tinerii sunt capabili, au experiență, au finalizat studii superioare, sunt ambițioși, majoritatea au familie proprie, tinerii muncesc, inițiază propria afacere, dar, totodată, unii sunt șomeri. Tinerii la această vârstă pot să-și exprime liber propriile opinii. 	<p>„Tinerii sunt indignați că nu este de lucru și nu numai.... Indignați pentru cerințele mari și manipulare, dezamăgiți, fără susținere”.</p> <p><i>Tânăra, 27 ani</i></p>
30-35 ani	
<ul style="list-style-type: none"> Tinerii la această vârstă sunt preocupați cel mai mult de bunăstarea familiei create, sunt în căutarea unui loc de muncă bine plătit, pun accent pe relații intrafamiliale (nași, cumetri etc.), apare rutină zilnică (casă-muncă), sunt responsabili de ceea ce fac. Se bazează mai mult pe familie, cercul restrâns de prieteni. 	<p>„La această vârstă suntem mai liniștiți, mai toleranți”.</p> <p><i>Tânăr, 30 ani</i></p> <p>„Majoritatea au familiile lor, lucrează la mai multe servicii ca să poată asigura nevoile familiei”.</p> <p><i>Tânăra, 33 ani</i></p>

Descrierea necesităților în viziunea tinerilor	
14-16 ani	
<ul style="list-style-type: none"> Tinerii au nevoie de formare și experiențe noi, vocea lor să fie auzită de către adulți indiferent de vârsta lor, să fie promovate talentele lor, dragoste atât din partea părinților, cât și a semenilor, implicare, să fie acceptați, respect. 	<p>„Un tânăr are nevoie de susținere în ceea ce vrea să facă și ideile lui să fie acceptate. Și are nevoie de o persoană care să-i ofere aceste informații”.</p> <p><i>Tânăra, 16 ani</i></p> <p>„Șanse să se afirme, să socializeze cu alte persoane”.</p> <p><i>Tânăra, 14 ani</i></p> <p>„Un tânăr are nevoie de un grup de prieteni cu care să petreacă timpul, un grup de prieteni activi”.</p> <p><i>Tânăr, 16 ani</i></p> <p>„Timp liber pentru dezvoltare/autodezvoltare: să învețe o limbă străină, să aibă o ocupație”.</p> <p><i>Tânăr, 15 ani</i></p>
17-19 ani	
<ul style="list-style-type: none"> Tinerii au nevoie de continuare a studiilor, finanțe (nevoie de independență), încredere în propriile forțe, locuri de muncă. Ei au nevoie de susținerea din partea celor apropiați (materială, morală, îndrumări etc.), prietenilor, adulților de încredere. Au nevoie să fie auziți, să-și exprime liber opinia, libertate în acțiuni, găsirea unui stil al său. 	<p>„Tinerii au nevoie de încurajare, personal, am văzut mulți tineri care au nevoie de încurajare, ajung la o stare în care nu mai vor nimic să facă”.</p> <p><i>Tânăr, 19 ani</i></p> <p>„Au nevoie de a comunica cu semenii, să socializeze”.</p> <p><i>Tânăra, 18 ani</i></p> <p>„Consider că nu există un loc în prezent, în care tinerii să se simtă în siguranță. Acasă, în fața calculatorului tot nu sunt în siguranță”.</p> <p><i>Tânăr, 17 ani</i></p>
20-24 ani	
<ul style="list-style-type: none"> Tinerii au nevoie de un loc de trai stabil, surse financiare (salariu decent), să aibă un centru unde să își petreacă timpul liber (la periferii este mai greu), studenții au nevoie de cadre didactice mai tinere, au nevoie de încurajare. Mai au nevoie de a comunica cu semenii, de a socializa. Condiții mai bune de trai: infrastructură dezvoltată, servicii dezvoltate și acces mai bun la acestea. 	<p>„Avem nevoie de susținere, nu numai de la familie, dar și de la stat, condiții bune, servicii calitative, salarii mai mari”.</p> <p><i>Tânăra, 24 ani</i></p> <p>„Nu știu unde să se adreseze după ajutor sau le este frică să se adreseze...”</p> <p><i>Tânăr, 22 ani</i></p> <p>„Nu au încredere în autorități, dar au nevoie să fie auziți și susținuți”.</p> <p><i>Tânăr, 24 ani</i></p> <p>„Avem nevoie de experiență în lucru și să fim susținuți”.</p> <p><i>Tânăr, 20 ani</i></p>

25-29 ani	
<ul style="list-style-type: none"> Tinerii la această vârstă au nevoie de propria casă, familie, un serviciu bine plătit, mașină, surse financiare, încurajări, condiții bune de viață, studii calitative, informații veridice. La fel, au nevoie de spații pentru petrecerea timpului liber, socializare. 	<p>„Tinerii nu sunt informați despre posibilitățile cum pot să-și rezolve problemele”.</p> <p><i>Tânăr, 26 ani</i></p> <p>„Nevoile noastre țin de nevoile familiei”.</p> <p><i>Tânără, 29 ani</i></p> <p>„Un lucru bine plătit, casă”.</p> <p><i>Tânăr, 26 ani</i></p>
30-35 ani	
<ul style="list-style-type: none"> Majoritatea tinerilor au nevoie de locuri de muncă bine plătite și studii, spațiu de trai stabil, servicii calitative (medicale, sociale, educaționale etc.). Nu sunt locuri sigure pentru petrecerea timpului liber, îndeosebi în mediu rural. 	<p>„Nu ai unde să te plimbi cu familia”.</p> <p><i>Tânără, 32 ani</i></p> <p>„Mulți nu au casa lor, locuiesc cu părinții. Se ceartă, se apucă de băut sau pleacă peste hotare. Copiii rămân la bunici”.</p> <p><i>Tânără, 35 ani</i></p> <p>„Salariu de 3000 lei nu-ți ajunge pentru nimic, lucrez. Eu am 2 copii și nu-mi ajunge. Și trebuie să mă duc peste hotare”.</p> <p><i>Tânără, 34 ani</i></p>

Descrierea intereselor în viziunea tinerilor	
14-16 ani	
<ul style="list-style-type: none"> Tinerii vor să participe la diverse evenimente, să aibă un venit personal pentru distracții și nevoi personale, să obțină carnet de voluntar prin care vor avea prioritate la studii, succes la învățătură, orientare vocațională, prieteni, implicare în diverse activități. Interesele băieților sunt mai mult orientate de a avea timp liber, să aibă relații cu fetele, afirmare, iar fetele vor să descopere lucruri noi, să cunoască informații noi, să aibă mai mulți prieteni, să relaționeze cu mai multe persoane. Activitățile de interes ale tinerilor sunt: sport, desen, muzică, călătorii, vizionarea filmelor, lecturare, comunicare pe rețele de socializare, jocuri online, etc. 	<p>„Tinerii vor să muncească de la 16 ani, dar nu au unde munci”.</p> <p><i>Tânăr, 15 ani</i></p> <p>„Activități pentru distracții, dezvoltarea noastră, comunicare”.</p> <p><i>Tânăr, 14 ani</i></p> <p>„Discuții despre relații, dragoste”.</p> <p><i>Tânără, 15 ani</i></p>
17-19 ani	
<ul style="list-style-type: none"> Interesele tinerilor sunt: studii avantajoase, dezvoltare personală și realizare, comunicare, mod de viață sănătos, succese în dragoste, implicare în activități pentru autodezvoltare, aspecte legale (cunoașterea codului civil), training-uri pentru orientarea vocațională, activități motivaționale/de informare despre problemele vieții, diversitatea activităților (voluntariat, școli de vară, training-uri, activități motivaționale, blogging, cercuri de interes, excursii, lectură, sport, jocuri de societate), distracții (cluburi, locuri recreative). 	<p>„De obicei își petrec timpul liber în: cafenea, parc, în fața calculatorului/pe rețele de socializare, stadion. La oraș se mai duc la film, în sat, tinerii se adună în centru sau la cafenea, se plimbă prin sat”.</p> <p><i>Tânăr, 18 ani</i></p>
20-24 ani	
<ul style="list-style-type: none"> Interesele tinerilor țin de dezvoltare personală, crearea familiei, formarea carierei, crearea unui viitor mai bun, post de muncă cu salariu decent (10.000 lei), viața socială, studii superioare, divertisment (sport, muzică, etc.), schimb intercultural. 	<p>„Părinții nu-i mai susțin cu bani și atunci ei se gândesc numai să obțină banii. Unii muncesc, pleacă peste hotare sau încep să fure”.</p> <p><i>Tânăr, 23 ani</i></p>

25-29 ani	
<ul style="list-style-type: none"> Interesele tinerilor la această vârstă sunt orientate mai mult la locul de muncă și să fie bine remunerați, siguranță, crearea familiei, dezvoltarea personală, să-și poată singur asigura toate cheltuielile. Finalizarea facultății, carieră de succes, să călătorească. 	<p>„Tinerii după 25 ani, cred că trebuie numai să muncească și se duc acasă să aibă grijă de familie. Dar este nevoie ca ei să înțeleagă că trebuie să se dezvolte tot timpul, nu zic să se joace, dar să participe la activități cu informații utile”.</p> <p><i>Tânăra, 29 ani</i></p> <p>„Tinerii nu au timp pentru altceva...decât serviciu și familie”.</p> <p><i>Tânăra, 27 ani</i></p> <p>„Cum să găsească un lucru mai bine plătit”.</p> <p><i>Tânăr, 27 ani</i></p>
30-35 ani	
<ul style="list-style-type: none"> Tinerii vor un loc de muncă bine plătit și lângă casă/aproape de familie. Să aibă afacere, mașină. Să petreacă mai mult timp cu familia. Interesele sunt orientate spre familie. 	<p>„Să lucrăm și să fie bani mai mulți”.</p> <p><i>Tânăra, 32 ani</i></p> <p>„Nu este timp pentru interese, în timpul liber lucrăm”.</p> <p><i>Tânăr, 33 ani</i></p>

Problemele în viziunea tinerilor	Soluțiile în viziunea tinerilor	
14-16 ani		
<ul style="list-style-type: none"> La această vârstă, tinerii au dificultăți la incluziunea în societate, nu au un model pozitiv din partea adulților (nu păstrează curățenie, au vicii, violență etc.), conflicte în familie sau cu semenii. Tinerii se consideră discriminați (rasism). Ei nu au unde să-și petreacă timpul liber (lipsa spațiilor de recreere, lipsa centrelor pentru tineri sau cel puțin acestea nu sunt cunoscute lor). Tinerii nu cunosc cum să-și gestioneze emoțiile și nu știu cum să-și construiască relații sănătoase cu alții. La fel, ei au puține informații cu privire la orientare profesională. Tinerii au o atitudine neserioasă față de sănătatea lor, mulți din ei fumează și folosesc băuturi alcoolice. Problemele băieților sunt percepute ca fiind lipsa de încredere în sine, complexați, probleme ale vârstei pubertare, probleme între generații, vor să fie independenți. Fetele întâmpină probleme în relații cu familia și prietenii, discriminarea fiind manifestată prin comportament violent, neacceptarea în grupuri. Ele se simt izolate, depresive. Tinerii din mediul rural sunt limitați în accesul la informație. Probleme la nivel de infrastructură: drumuri rele, școlile nu sunt echipate, lipsa sălilor de sport unde tinerii pot și singuri să facă sport, parcuri murdare și neaccesibile. 	<ul style="list-style-type: none"> Training-uri (dezvoltare personală, orientare vocațională, mediere, rezolvarea conflictelor), cluburi pe interese (sport, dans, muzică, desen, master chef, make-up, lectură, etc.), grupuri de suport, spații prietenoase pentru tineri, spații pentru recreere, consiliere psihologică, distracții (discotecă, etc.), activități de la egal la egal, locuri de muncă pentru tineri minori, suport din partea adulților, opiniile tinerilor să fie auzite. 	<p>„Adulții nu înțeleg că tinerii pot avea probleme și nu înțeleg că și noi nu avem timp liber. Noi nu avem timp liber, tot timpul suntem ocupați cu teme. Adulții nu recunosc că și noi putem să avem și alte interese în afara școlii”.</p> <p><i>Tânăra, 15 ani</i></p> <p>„De multe ori avem interdicție pentru exprimarea opiniei”.</p> <p><i>Tânăr, 14 ani</i></p> <p>„Dacă nu vorbești cu oamenii, ei cred că ești antisocial”.</p> <p><i>Tânăr, 14 ani</i></p> <p>„Părinții nu ne înțeleg, ne cred că suntem mici”.</p> <p><i>Tânăr, 16 ani</i></p>

17-19 ani		
<ul style="list-style-type: none"> Tinerilor le este dificil să-și gestioneze emoțiile, nu sunt acceptați de societate (îndeosebi ideile, scopurile), nu au încredere în sine, nu au experiențe de viață, de cele mai multe ori fiind experiențe neplăcute, situație financiară limitată. Sunt tentați de a încerca substanțe nocive, indiferenți, nu sunt informați, nu sunt motivați din partea adulților, dependenți de calculator. Dificultăți în căutarea locului de muncă, lipsa locurilor de muncă pentru adolescenți, discriminarea între tineri. Tinerii nu cunosc cum să scrie proiecte. Probleme la nivel de infrastructură: număr limitat de centre pentru tineri privind dezvoltarea intereselor/ghidare în carieră, lipsa parcurilor, lipsa evenimentelor culturale (concerte, festivaluri, discotecă), tabere pentru tineri, distracții (discotecă pentru diferite categorii de vârstă), grup de suport (discuții despre viitor, depășirea problemelor, stărilor depresive, anxietății, rezolvarea conflictelor, etc.), consiliere psihologică, spațiu prietenos pentru tineri, activități de informare (întâlniri cu persoane de succes, debateri, studii, scrierea proiectelor, etc.), locuri de muncă, acces la studii. 	<ul style="list-style-type: none"> Tabere pentru tineri, distracții (discotecă pentru diferite categorii de vârstă), grup de suport (discuții despre viitor, depășirea problemelor, stărilor depresive, anxietății, rezolvarea conflictelor, etc.), consiliere psihologică, spațiu prietenos pentru tineri, activități de informare (întâlniri cu persoane de succes, debateri, studii, scrierea proiectelor, etc.), locuri de muncă, acces la studii. 	<p>„Nu avem spațiu pentru a petrece timpul liber, cum ar fi teren de sport, pizzerie, social bar, aqua parc, etc.”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 18 ani</i></p> <p>„Suntem dezinformați”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 17 ani</i></p> <p>„Puține cercuri de dezvoltare (IT, robotică)”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 19 ani</i></p> <p>„Nu este de lucru, nu este plătit”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 18 ani</i></p> <p>„Tinerii pleacă peste hotare, au rămas puțini oameni, mai ales în sate”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 19 ani</i></p>
20-24 ani		
<ul style="list-style-type: none"> Tinerii la această vârstă întâmpină cele mai multe dificultăți la nivel profesional: sunt în căutarea locurilor de muncă (puține oportunități pe piața muncii și nu sunt acceptați pentru că nu au experiență de muncă), creștere profesională, salarii mici. Tinerii nu sunt informați despre oportunități de studii. Întâmpină dificultăți la cumpărarea casei personale, transport personal. Viața independentă tinerii o percep a fi complicată. Mulți dintre ei pleacă peste hotare, nu au oportunități de dezvoltare în țară. Lipsa locurilor de recreere pentru tineri. Tinerii nu-și cunosc drepturile și cum să ceară respectarea lor. 	<ul style="list-style-type: none"> Studii prin corespondență și schimb de experiență, training-uri (motivare, gestionarea timpului, public speaking, dezvoltarea personală, drepturile și asigurarea lor, ghidare în carieră, etc.), cluburi pe interese (discuții, sport, artă, etc.), grupuri de suport. 	<p>„Nu este spațiu pentru distracții, nu avem unde să ne întâlnim”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 22 ani</i></p> <p>„În bugetele locale, resursele financiare destinate tineretului să nu fie orientate spre activități culturale, (horă, ziua satului, etc.) dar pentru activități de tineret”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 24 ani</i></p> <p>„Tinerii după ce termină studiile la gimnaziu, pleacă din sat, noi nu mai avem tineri în sat”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 22 ani</i></p> <p>„Ar fi bine de combinat practica cu teoria în toate activitățile”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 20 ani</i></p> <p>„Se limitează creativitatea!”</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 21 ani</i></p> <p>„Ar fi bine să fie cursuri în aer liber (tehnică de atragere a tineretului)”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 23 ani</i></p> <p>„Să fim ajutați să depășim situațiile dificile din viață”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 23 ani</i></p>

25-29 ani		
<ul style="list-style-type: none"> Lipsa locurilor de muncă bine remunerate (10.000 lei), lipsa transportului personal, lipsa timpului liber, dificultăți în stabilirea unui loc de trai. Tinerii nu sunt decizi să urmeze. 	<ul style="list-style-type: none"> Spațiu prietenos pentru tineri, sală pentru sport, centru de training, activități creative, comunitate curată și cu spații pentru odihnă. 	<p>„Să fie un spațiu liniștit, unde să mă odihnesc, să fie activități pentru companie (anti cafenea)”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 26 ani</i></p> <p>„Tinerii nu-și cunosc drepturile, nu știu cum să le ceară”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 29 ani</i></p> <p>„Nu este spațiu pentru a petrece timpul liber, să fie activități diverse”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 27 ani</i></p>
30-35 ani		
<ul style="list-style-type: none"> Lipsa surselor financiare, lipsa locurilor de muncă bine plătite ce îi determină să plece peste hotare, incapacitatea de a dezvolta o afacere, găsirea unui loc de muncă după concediu de maternitate, lipsa spațiului locativ propriu, probleme familiale (grijile din familie, probleme financiare, etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> Locuri de muncă, programe speciale pentru susținerea tinerelor familii (de exemplu, ajutor pentru prima casă), activități pentru recreere (de exemplu, prezentarea filmelor), club de fotbal pentru juniori/seniori, training-uri de dezvoltare personală, activități de dezvoltare/creștere pentru viitori părinți (posibilitatea să vină părinții cu copiii), clubul mămicilor tinere, activități de informare privind deschiderea și menținerea unei afaceri, organizarea evenimentelor culturale, etc. 	<p>„Tinerii din sate se sună, ies în centru, dar nu au unde să iasă, cu ce să se ocupe. Să ne întâlnim din diferite sate și să vorbim care sunt problemele și cum pot fi rezolvate”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 33 ani</i></p> <p>„E bine să fie instruire cum să-ți deschizi o afacere, ce documente trebuie. Și ar fi bine de simplificat procedurile de deschidere a afacerilor pentru că e dificil și de întreținut”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 35 ani</i></p> <p>„Să fie creată școală pentru mame, mai ales pentru cele tinere. Ele nu au experiență, nu știu cum să crească copii și să facă față greutăților”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 30 ani</i></p> <p>„Nu avem încredere în viitor, aici, în țară”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 35 ani</i></p> <p>„Toți au pământ, dar nimeni nu-i învață cum să-l lucreze, pentru a nu fi exact cum era cu mulți ani în urmă”.</p> <p style="text-align: right;"><i>Tână, 32 ani</i></p>

7.3. Rezultatele metodei "Body mapping"

7.3.1. Sinteza răspunsurilor tinerilor

Fată 14-16 ani

Cum se percepe	Cum crede că este percepută	Cum vrea să fie percepută
Ce gândește:		
<ul style="list-style-type: none"> cum să-și formeze viitorul, ce să devină, ce poate întreprinde pentru a deveni o persoană eficientă, care e rostul său în viață, vrea să aibă note bune, un viitor frumos/de succes, vrea să arate bine, vrea să fie în centrul atenției, vor ca băieții să facă primul pas într-o relație, activități extrașcolare, studii, petreceri, rețele sociale, impresii bune, familie sănătoasă, siluetă perfectă, să fie pe placul tuturor, meditează asupra viitoare profesii. 	<ul style="list-style-type: none"> Incapabilă de unele lucruri, nu are scopuri, e în pas cu moda, se gândește la băieți, fetele sunt prea libere, iresponsabilă, e deșteaptă. 	<ul style="list-style-type: none"> inteligentă, frumoasă, școală, sport, viitor. <p>„Vreau ca oamenii să gândească că sunt o fată bravo, că particip la diferite acțiuni.”</p>

Cum se percepe	Cum crede că este percepută	Cum vrea să fie percepută
Ce vede:		
<ul style="list-style-type: none"> prieteni, violență, oameni dezvoltăți, dezamăgire, lucruri frumoase, se vede/crede urâtă, relații între părinți. <p>„Tinerii văd probleme cu care se întâlnesc și găsesc un mod de a le rezolva.”</p>	<ul style="list-style-type: none"> perfectă/matură, pentru societate cel mai mult contează aspectul, compară tinerii de azi cu generația din trecut, plină de viață, visătoare. 	<ul style="list-style-type: none"> oameni pozitivi, fericiți, optimiști, creatori, înțelepți, mereu vor să vadă: fete mai urâte, cum ideile sale devin realitate, dulapul plin cu haine de firmă, frumoasă, distractivă, atrăgătoare, elegantă, amabilă, ceva plăcut, un drum fără obstacole, o societate prietenoasă, viața în culori vii (roz). <p>„Vor să vadă tineri care doresc să se împrietenească, vor atenție.”</p>
Ce aude:		
<ul style="list-style-type: none"> critică destructivă, complimente, este contrazisă, este influențată negativ, ceartă, bârfe. 	<ul style="list-style-type: none"> bârfe, susținere, încurajări, descurajări, laude, vești proaste, critici neconstructive, complimente, iresponsabili, îmbrăcați indecent, îngâmfați, distrați, înjosiri, propagandă, trebuie să muncească mai mult. 	<ul style="list-style-type: none"> multe laude (frumoasă, stilată, inteligentă, foarte sociabilă), susținere, încurajare, păreri bune, dreptate, complimente, critică constructivă, să asculte melodii care îi redau o anumită stare, să audă că are dreptate, sfaturi utile, cuvinte plăcute.
Ce vorbește:		
<ul style="list-style-type: none"> vrea să spună că e urâtă/spune contrariul, spune că ține dietă/nu face asta, întrebări, expunerea gândurilor, se plânge despre: machiaj, prieteni, distracții, școală. 	<p>„Suntem copii neștiutori, suntem ambițioși, exagerăm privind drepturile și obligațiunile”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> lucruri frumoase, motivare, încurajare, complimente, adevărul. <p>„Ceea ce gândește, dar nu poate să spună”. „Tinerii sunt activi, energici”. „Să fim încurajați, apreciați, laudați”.</p>
Ce simte:		
<ul style="list-style-type: none"> negativ: singurătate, dezamăgire, respingere, nefericire, frică, confuzii, descurajare, inferioritate, stres, depresie, invidie, furie. pozitiv: afecțiune, dragoste, iubire, bucurie, sentimente aprinse. <p>„Simt emoțiile cele mai profunde: dragoste, iubire, durere, tristețe”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> iubire/dar tinerile simt contrariul, bucurie, fericire. 	<p>căldură, iubire, fericire, apropiere, mângâiere, încredere în sine, motivarea din partea părinților/ profesorilor.</p> <p>„Să primim dragoste, atenție”.</p>
Cu ce se ocupă:		
<ul style="list-style-type: none"> învață, odihnă, alimentație, muncă fizică, navigare pe internet, călătorii, dezvoltare, aventuri, amintiri/momente, distracție. Practică diverse activități: sport, dans, artă, muzică, voluntariat, etc. 	<p>„Stați numai în telefoane, calculatoare”. „Toată ziua numai dorm, nu ajută părinții pe acasă”. „Pierderea timpului în zadar (machiej).”</p>	<p>„Să se ocupe cu activități care-i place, situate în apropiere”. „Mai multe activități intelectuale în incinta școlii și în afara ei”. „Să viziteze noi locuri”. „Să-și facă noi prieteni.”</p>

Băiat 14-16 ani

Cum se percepe	Cum crede că este perceput	Cum vrea să fie perceput
Ce gândește:		
<ul style="list-style-type: none"> cum să se distreze, cum să facă bani ușor, cum să copieze la teste, să arate mai bine, să fie mai arogant în fața societății. despre: viitor, sport, viață, fete, mâncare, prieteni, simpatie/dragoste, glume, mașini. este: deștept, intelectual, descurcăreț, atent, gândește. <p>„Cum să cumpăr alcool și țigări de la supermarket”. „Eu cred că gândirea băieților depinde de băiat, unii se gândesc la învățătură, unii se gândesc la sport, iar alții la familie sau cum să se odihnească vara”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> desfrânat, nepriceput, lenos, pretențios, indiferent, nepăsare, jocuri, se gândește la fete. 	<ul style="list-style-type: none"> să fie mai responsabil, să nu aibă vicii.

Cum se percepe	Cum crede că este perceput	Cum vrea să fie perceput
Ce vede:		
<ul style="list-style-type: none"> • violență, indiferență, agresivitate, nemulțumiri, neajunsuri, lume alb-negru, plictiseală, ură, certuri, discriminare/nondiscriminare, viitorul său. <p>„Adolescenții văd o viață frumoasă alături de părinții săi”. „Tinerii se văd singuri, neajutorati, depresivi”. „Băieții văd lumea ca pe un joc”.</p>	<p>„Văd doar că „pierdem” timpul online și părțile rele. Uită să aprecieze lucrurile importante și se focusează doar pe ceea ce îi interesează”. „Părinții cred că adolescenții se văd numai pe ei”. „Lumea vede fiecare generație mai rea, mai slabă ca ultima, dar eu cred că cu fiecare generație care urmează este din ce în ce mai evoluată, mai deșteaptă”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • un viitor luminos/aranjat, fete frumoase, încurajare, prieteni adevărați. <p>„Ar vrea să vadă că lumea îl înțelege și crede că e destul matur, ca să-l ia în serios”.</p>
Ce aude:		
<ul style="list-style-type: none"> • critică, trădare, nemulțumire, morală din partea adulților, morală, ceartă. <p>„Nu ești demn”. „Nu te îmbraci stilat”. „Ești copil”. „Nu ai drepturi”. „Nu ascuți muzică potrivită”. „Nu vei reuși!”. „Nu meriți!”. „Hai la fumat. Hai la băut”. „Eu la vârsta asta...”</p>	<p>„Nu ești bun de nimic!!!”. „Doar distracții și interese”. „Se îmbracă rebel”. „Comportament indecent, inadecvat”. „Lumea crede că îmbrăcămintea nu este pe placul lor. Comportamentul îi deranjează/cum vorbesc, îi deranjează cum arată. Complexează persoanele”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • informații noi, cât e de frumos, laude, că este „cool”, cineva îl simpatizează, cuvinte de îndrumare, sinceritate, încurajare, susținere, motivație, înțelegere. <p>„Tinerii vor să audă vorbe bune și că ei arată bine”. „Lumea este deschisă pentru tine”. „Vei reuși”. „Ai gusturi”. „Ești capabil”. „Ești frumos”. „Poți să-ți expui păreri”. „Arăți perfect”. „Ești unic”.</p>
Ce vorbește:		
<ul style="list-style-type: none"> • nu-mi pasă de nimic, complimente, opinii, idei, sfaturi, bârfe, vorbe bune și rele. 	<p>„Tinerii care erau pe vremea mea se jucau pe afară cu prietenii, lucrau, dar acum stau numai în calculatoare, numai dorm”.</p>	<p>„Ceea ce simte cu adevărat”. „Vrea mașină”. „Declarații de dragoste”.</p>
Ce simte:		
<ul style="list-style-type: none"> • negativ: singurătate, respingere, neînțelegeri, suferință, frică/temeri, ură, trădare, supărare. • pozitiv: simpatie, iubire, speranță, încredere, bunătațe, adrenalină, dragoste, atracție, libertate, independență, bucurie, relații. 	<ul style="list-style-type: none"> • libertate, iresponsabilitate, indiferență, nepăsare, needucare, „cu capul în nori”. 	<ul style="list-style-type: none"> • dragoste, iubire, prietenie, căldură, înțelegeri, susținere, libertate, plăcere, apreciere, respect.
Cu ce se ocupă:		
<ul style="list-style-type: none"> • învață, la calculator, visează, sport (baschet, fotbal, volei, tenis), muncă, dans, muzică (rap, deephouse, rock), antrenamente, rețele de socializare, foto etc. <p>„Sunt copii foarte energici care iubesc să alerge, să sară, să se ocupe cu sportul. Și părinții doresc ca unii copii să fie mai liniștiți. Dar eu cred că copiii trebuie să fie energici și să se ocupe cu sportul, să nu umble și să fumeze”.</p>	<p>„Lumea crede că el lenevește toată ziua, stă doar în telefon și toată noaptea se distrează”. „Lumea îl consideră antisocial, dacă nu iese în lume”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • libertate, să învețe mai mult, limbi străine, distracții, sport, muzică, călătorii. <p>„Tinerii vor să facă lucruri care ar impresiona societatea, dar lumea influențează urât asupra ideilor și de aceea unii nu fac absolut nimic. Societatea nu apreciază”.</p>

Fată 17-19 ani

Cum se percepe	Cum crede că este percepută	Cum vrea să fie percepută
Ce gândește:		
<ul style="list-style-type: none"> • receptivă, sinceră, dezvoltare personală, viitor, profesie, studii, familie, prieteni, hobby. <p>„Vreau să schimb ceva în societate”. „Vreau drepturi egale”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • impulsivă, o generație pierdută, alcool/droguri, indiferente, pasivă, sinucidere, orgolioasă. • sunt fete rele: de moravuri ușoare, deprinderi rele (fumat, gânduri rele), guralive. • sunt fete bune: gospodină, bravo, deșteaptă. <p>„Vreau bani”, „Vreau faimă”.</p>	<p>„Sunt cea mai frumoasă”. „Am cele mai cool haine”.</p>

Cum se percepe	Cum crede că este percepută	Cum vrea să fie percepută
Ce vede:		
<ul style="list-style-type: none"> • invidie, ură, discriminare, îndoieli, violență, corupție, nedreptate. 	<ul style="list-style-type: none"> • fată rea: alintată, moravuri ușoare • fată bună: educată, rafinată, cultă, „mearsă la biserică”. 	<ul style="list-style-type: none"> • prieteni, lumea în roz, unicitate, bunătate, curățenie, egalitate, toleranță, implicare, locuri de muncă, dreptate.
Ce aude:		
<ul style="list-style-type: none"> • discriminare, descurajări, bârfe. „Ești naivă”. „Nu ești serioasă”. „Nu te implică”. 	<ul style="list-style-type: none"> • vorbe, înjurături, complimente. „Viitorul e în mâinile tale”. 	<ul style="list-style-type: none"> • susținere, cuvinte frumoase, adevăr. „Ești activă”. „Vocea ta contează”. „Vei reuși”.
Ce vorbește:		
adevăr, descurajări, înjurături. „Vrea schimbare”. „Sunt în stare să fac alegerea singură!”	„Tinerii făuresc viitorul”.	adevăr, încurajări, susținere, suport, complimente. „Vreau să trăiesc singură!” „Sunt independentă”. „Notele nu determină persoana”.
Ce simte:		
<ul style="list-style-type: none"> • negative: valori materiale, finanțe, desfățare, discriminare, dezinformare, dezamăgire. • pozitive: dragoste, valori spirituale, fericire. 	<ul style="list-style-type: none"> • invidie, răutate, indiferență, fățarnicie, tristețe, nesiguranță. 	<ul style="list-style-type: none"> • iubire, bunătate, speranță, siguranță, protecție, încurajare, ajutor.
Cu ce se ocupă:		
<ul style="list-style-type: none"> • voluntariat, implicare, sport (baschet, volei), artă (pictură, dans), muncă, modelling, arta fotografiei, consiliere, animatoare. 	<ul style="list-style-type: none"> • stă la telefon, cu prietenii. 	<ul style="list-style-type: none"> • libertate

Băiat 17-19 ani

Cum se percepe	Cum crede că este perceput	Cum vrea să fie perceput
Ce gândește:		
<ul style="list-style-type: none"> • sport, fete, distracție, bani, rețele sociale, este deabusolat în unele alegeri, nu crede că este mereu în alegere, confort personal, loc de muncă, familie, studii, dezvoltare personală. 	<ul style="list-style-type: none"> • degradat, motivat, indiferent, preferă mult distracțiile, are multă energie, un băiat obișnuit, distracții, viață personală. 	<ul style="list-style-type: none"> • este un băiat deștept, care se gândește la viitorul lui și la diverse perspective pentru dezvoltare personală.
Ce vede:		
<ul style="list-style-type: none"> • fete, sală de forță, se vede în oglindă un băiat foarte cool, viitor în altă țară. 	<ul style="list-style-type: none"> • persoane înstărite, fizicul contează, fete și distracții. 	„Băiat independent, pe propriile picioare”. „Oportunități pentru un viitor mai bun”.
Ce aude:		
<ul style="list-style-type: none"> • complimente, bârfe, fără experiență de viață, dar cu abilități utile pentru viitor. 	„Băiat bravo”. „Este foarte activ”. „Aud doar păreri negative și pe acestea le ia în considerare”.	<ul style="list-style-type: none"> • mulți și-ar dori așa băiat, opinii fără critici, despre problemele personale ce îi deranjează.
Ce vorbește:		
<ul style="list-style-type: none"> • cuvinte vulgare, interese personale 	<ul style="list-style-type: none"> • pro unionist 	<ul style="list-style-type: none"> • planuri pentru viitor tânăr: mașină, fete, bani, casă, vilă.
Ce simte:		
<ul style="list-style-type: none"> • indiferență totală, îndrăgostit, responsabilitate, dragoste de sine, independență. 	<ul style="list-style-type: none"> • indiferenți, liberi, iresponsabili 	<ul style="list-style-type: none"> • să se simtă mai matur și responsabil, dragoste, încredere.
Cu ce se ocupă:		
<ul style="list-style-type: none"> • antrenament, fumează, distracție, doarme, își continuă studiile pentru un viitor mai bun, plimbare, lucrează. 	<ul style="list-style-type: none"> • viol, stă la calculator/telefon, abuz de internet/jocuri video, lovituri, abandon școlar/domiciliu, iresponsabilitate. „Nu se ocupă cu nimic, se odihnesc mereu”. 	„Vrea să-și urmeze pasiunile în crearea unei meserii, dar nu este întrebată meseria pe piața muncii”. „Mai mult sport”.

